

# „Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023 – 2030”

---



Opracowanie:

Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Rzeszów – Jasło 2023 r.



**Spis treści**

|   |            |
|---|------------|
| <b>1. WPROWADZENIE</b> .....  | <b>4</b>   |
| 1.1. Cel i uzasadnienie opracowania Strategii.....  | 4          |
| <b>2. METODOLOGIA PRACY NAD STRATEGIĄ</b> .....   | <b>5</b>   |
| 2.1. Podstawa prawna .....  | 5          |
| 2.2. Metodyka opracowania Strategii.....  | 5          |
| <b>3. DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA</b> .....  | <b>6</b>   |
| 3.1. Położenie i dostępność komunikacyjna .....   | 6          |
| 3.2. Powierzchnia i użytkowanie gruntów .....   | 13         |
| 3.3. Gminy Powiatu Jasielskiego.....  | 15         |
| 3.4. Środowisko naturalne.....  | 19         |
| 3.5. Walory kulturowe, turystyczne i sportowe .....   | 21         |
| 3.6. Aktualna i prognozowana sytuacja demograficzna .....   | 42         |
| 3.7. Rynek pracy – zatrudnienie i bezrobocie .....  | 43         |
| 3.8. Edukacja i wychowanie .....  | 46         |
| 3.9. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna.....   | 48         |
| 3.10. Usługi administracyjne .....  | 52         |
| 3.11. Organizacje pozarządowe.....  | 54         |
| 3.12. Możliwości inwestycyjne Powiatu Jasielskiego .....  | 55         |
| 3.13. Potencjał gospodarczy .....   | 60         |
| 3.14. Infrastruktura techniczna, gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadami .....  | 61         |
| 3.15. System komunikacyjny .....  | 67         |
| 3.16. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, suszą i osuwiskami.....   | 68         |
| 3.17. Wnioski z Diagnozy Społeczno – Gospodarczej Powiatu Jasielskiego.....   | 78         |
| 3.18. Podsumowanie przeprowadzonych konsultacji społecznych.....  | 79         |
| <b>4. ANALIZA SWOT DIAGNOZY SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ POWIATU JASIELSKIEGO</b> .....   | <b>92</b>  |
| <b>5. WIZJA, MISJA I STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU POWIATU JASIELSKIEGO.</b>  | <b>97</b>  |
| <b>6. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM</b> .....   | <b>98</b>  |
| <b>7. KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH</b> .....   | <b>102</b> |
| <b>8. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA</b> .....   | <b>105</b> |
| <b>9. ZAPEWNIENIE ZGODNOŚCI OPRACOWANEJ STRATEGII Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO RZĘDU, W TYM STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA – PODKARPACKIE 2030</b> .....  | <b>113</b> |
| <b>9. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ POWIATU JASIELSKIEGO WRAZ Z USTALENIAMI I REKOMENDACJAMI W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W POWIECIE JASIELSKIM</b> ..... | <b>115</b> |



|   |            |
|---|------------|
| <b>10. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W POWIECIE JASIELSKIM .....</b>                       | <b>122</b> |
| <b>11. WYKAZ KLUCZOWYCH PROJEKTÓW REALIZUJĄCYCH STRATEGICZNE CELE POWIATU Z OKREŚLENIEM POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....</b>                  | <b>123</b> |
| <b>12. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA - PODKARPACKIE 2030 WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....</b> | <b>129</b> |
| <b>13. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH .....</b>   | <b>142</b> |
| <b>14. SYSTEM MONITORINGU I WDRAŻANIA STRATEGII.....</b>  | <b>143</b> |
| <b>15. KONSULTACJE, OPINIOWANIE I EWALUACJA EX-ANTE.....</b>  | <b>145</b> |
| <b>16. SPIS TABEL/WYKRESÓW/Rycin .....</b>  | <b>152</b> |
| <b>17. MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA STRATEGII.....</b>   | <b>154</b> |



## 1. Wprowadzenie

### 1.1. Cel i uzasadnienie opracowania Strategii

Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu powiatowego, diagnozującym podstawowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał powiatu, opisującym podejście zintegrowane, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni powiatu w perspektywie najbliższych lat, w tym przy szerokiej partycypacji interesariuszy i partnerów.

Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 jest rezultatem procesu planowania strategicznego, prowadzonego metodą partycypacyjno-ekspercką, z udziałem przedstawicieli różnych środowisk wspólnoty lokalnej i zaangażowaniem ekspertów zewnętrznych. Wypracowane wspólnie zapisy mają w perspektywie prowadzić do podejmowania przez władze samorządowe, a także partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych podmiotów publicznych, wspólnych decyzji i aktywności zmierzających do kompleksowego wykorzystywania zasobów i możliwości rozwojowych Powiatu Jasielskiego oraz neutralizowania barier, celem osiągnięcia założonej wspólnie wizji i celów rozwojowych. Nadrzędnym jej założeniem pozostaje zintegrowanie polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej – dla poprawy warunków życia i jakości usług publicznych na terenie powiatu oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

Niniejsza Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 opracowana została na podstawie aktualnych dokumentów strategicznych, planistycznych oraz danych statystycznych. Pierwszym etapem prac nad Strategią było wypracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej powiatu na podstawie szeregu analiz, danych statystycznych oraz dokumentów strategicznych i sprawozdań pochodzących z Powiatu Jasielskiego. Na potrzeby Strategii zebrano dane dotyczące bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu, zjawisk, procesów, obiektów, życia jednostek i społeczności pozyskane z systemów i rejestrów informacyjnych administracji publicznej oraz przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców Powiatu Jasielskiego za pomocą metody CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW). Następnie dokonano analizy zebranego materiału w celu wyciągnięcia kreatywnych wniosków na rzecz dalszej diagnozy strategicznej.

Całość działań pozwoliła uzyskać wkład do wypracowania części strategicznej i wytyczenia przestrzeni, w jakich niniejszy dokument wskazuje działalność władz w Powiecie w najbliższych latach. Wypadkową tych działań jest Analiza SWOT konkludująca mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia Powiatu Jasielskiego w kontekście jego zrównoważonego rozwoju. Wspomniane działania podbudowały zasadniczą refleksję strategiczną, a w konsekwencji wskazanie misji i wizji Powiatu w przyjętym horyzoncie czasowym 2023-2030. Ich rozwinięciem jest wyliczenie i opisanie strategicznych kierunków rozwoju Powiatu.

Niniejszy dokument strategiczny będzie aktualizowany w odpowiedzi na zachodzące zmiany, możliwości i wyzwania, które pojawiają się zarówno w samym Powiecie Jasielskim, jak i w jego otoczeniu.



## 2. Metodologia pracy nad strategią

### 2.1. Podstawa prawna

Podstawą prawną do przyjęcia strategii rozwoju powiatu jest przede wszystkim art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz.U. 2024 r. poz. 107), według którego do wyłącznej właściwości rady należy stanowienie o kierunkach działania zarządu powiatu oraz rozpatrywanie sprawozdań z działalności zarządu, w tym z działalności finansowej. Równocześnie należy odwołać się do art. 3 ust. 3 oraz art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2023 r. poz. 1273 ze zm.). Pierwszy z tych przepisów stanowi o tym, że politykę rozwoju prowadzą samorząd powiatowy i gminny oraz ich związki. Drugi zaś traktuje o tym, że polityka rozwoju może być prowadzona również na podstawie instrumentów prawnych i finansowych określonych w odrębnych przepisach. Takim odrębnym instrumentem prawnym jest stanowienie przez radę powiatu o kierunkach działania zarządu powiatu, uregulowane w art. 12 pkt 4 ustawy o samorządzie powiatowym.

Strategia rozwoju ma bowiem za zadanie pełnić trzy zasadnicze funkcje:

- operacyjną w stosunku do zadań realizowanych przez samorząd powiatowy,
- integracyjną w odniesieniu do jednostek administracji publicznej, mieszkańców, organizacji społecznych i podmiotów gospodarczych działających na obszarze powiatu w zakresie osiągania wspólnych celów rozwojowych,
- informującą społeczność i władze lokalne oraz instytucje i podmioty działające na obszarze powiatu o kierunkach rozwoju przyjętych przez powiat w perspektywie najbliższych lat.

### 2.2. Metodyka opracowania Strategii

W pierwszej fazie prac diagnostycznych wykorzystano analizę informacji zawartych w źródłach zastanych tzw. wtórnych. Analizie poddawane były dane statystyczne zawarte w dokumentach kontekstowych, raportach, zestawieniach, strategiach i ogólnodostępnych opracowaniach oraz danych gromadzonych przez m.in. Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Urząd Pracy, itp. Zebrany materiał selekcjonowany był pod kątem jakości i rzetelności. Dopiero po wyselekcjonowaniu wiarygodnych informacji przeprowadzona została właściwa analiza desk research.

W ramach diagnozy Powiatu Jasielskiego na potrzeby opracowania dokumentu przeprowadzono badania społeczne o charakterze ankietowym. Badaniami objęci zostali dorośli mieszkańcy oraz młodzież szkolna. Celem badania było uzyskanie wiedzy nt. społecznej percepcji kondycji (ekonomicznej i społecznej) oraz postrzegania kluczowych elementów rozwoju powiatu.

Ostateczny kształt i zakres obszarów rozwoju strategicznego uzgodniony został równoległe do realizowanego procesu diagnostycznego. Specyfika uwarunkowań organizacyjnych, instytucjonalnych i przestrzennych powiatu wymaga dostosowywania obszarów planowania



strategicznego do specyfiki potrzeb i możliwości odnoszących się do współpracy samorządów. Zgodnie z najlepszymi praktykami w dziedzinie planowania strategicznego i przepisami ustawy o samorządzie powiatowym wyodrębniono obszary planowania zbieżne z wymiarami: społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Analiza SWOT przeprowadzona w ramach opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 koncentrowała się na usystematyzowaniu faktów, danych i informacji oraz opinii, uzyskanych zarówno metodą eksploracji źródeł wtórnych, jak i w ramach badań sondażowych.

W odniesieniu do misji i wizji zdefiniowano cele strategiczne. Cele strategiczne wskazują konkretne kierunki działań – ich osiągnięcie stanowi zawsze wyraz realizacji wizji Powiatu Jasielskiego. Cele strategiczne wyznaczają też precyzyjne obszary dla formułowania planów operacyjnych i wskazywania działań, które mają być wdrażane w ramach planu strategicznego. Ważne jest, że na etapie definiowania celów strategicznych wyodrębnia się szczegółową zawartość obszarów planowania strategicznego – ma to na celu jasne rozgraniczenie pomiędzy poszczególnymi kierunkami rozwoju. Podstawową treścią Strategii jako programu rozwoju, jest uszczegółowienie celów strategicznych na poziomie operacyjnym (określenie celów operacyjnych i programów działania przypisanych do każdego z celów strategicznych, zdefiniowanie kluczowych projektów zintegrowanych). Szczegółowe plany działań, które umożliwią skuteczne osiągnięcie celów strategicznych zawierają rekomendacje podjęcia interwencji w konkretnych obszarach i kierunkach, w oparciu o możliwości wykorzystania kooperacji konkretnych zasobów.

### **3. Diagnoza społeczno – gospodarcza**

#### **3.1. Położenie i dostępność komunikacyjna**

Powiat Jasielski został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest miasto Jasło. Pod względem administracyjnym powiat dzieli się na 10 gmin, w tym 1 gminę miejską: Jasło, jedną gminę miejsko-wiejską: Kołaczyce oraz 8 gmin wiejskich: Brzyska, Dębowiec, Jasło, Kremarna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Skotyszyn i Tarnowiec. Zajmuje obszar 831 km<sup>2</sup>. Największą pod względem obszaru gminą powiatu jest gmina Kremarna, najmniejszą zaś gmina Brzyska.

Położony jest w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, przy granicy polsko-słowackiej, na pograniczu Beskidu Niskiego i Pogórza Karpackiego. Od zachodu graniczy z województwem małopolskim (powiaty gorlicki i tarnowski), od północy z powiatami: dębickim i strzyżowskim, natomiast od wschodu z powiatem krośnieńskim. Powiat Jasielski jest powiatem przygranicznym – od południa sąsiaduje ze słowackimi okresami (powiatami) Svidnik i Bardejov. Powiat Jasielski cechuje różnorodność krajobrazu. Powiat Jasielski obejmuje część Pogórza Ciężkowickiego i Strzyżowskiego, część Kotliny Jasielsko-Krośnieńskiej, Pogórza Jasielskiego i Beskidu Niskiego, na obszarze, którego rozciąga się Magurski Park Narodowy.



## Drogi

Powiat posiada rozwiniętą sieć komunikacyjną dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Miasto Jasło stanowi węzeł transportowo logistyczny z zapleczem transportu kolejowego i samochodowego. Przez Powiat Jasielski przebiegają następujące szlaki komunikacyjne:

1. Droga krajowa nr 28 (Zator - Medyka)
2. Droga krajowa nr 73 (Pilzno - Jasło)
3. Droga wojewódzka nr 988 (Babica - Warzyce)
4. Droga wojewódzka nr 992 (Jasło - Ożenna - Granica Państwa) 5. Droga wojewódzka nr 993 (Gorlice - Dukla).

Drogi powiatowe mają znaczenie ponad gminne i są uzupełnieniem sieci dróg gminnych, wojewódzkich i krajowych. Stanowią dla transportu połączenie dróg głównych ze wszystkimi ważniejszymi miejscowościami powiatu i są niezbędne dla zapewnienia połączeń komunikacyjnych miejscowości peryferyjnych względem sieci dróg głównych, stanowiąc jeden z ważniejszych elementów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju całej gospodarki.

Drogi powiatowe, na podstawie art. 2a ust. 2 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470 z późn. zm.), stanowią własność samorządu powiatu, którego obowiązki w zakresie zarządzania drogami wykonuje Powiatowy Zarząd Dróg w Jaśle, utworzony na mocy Uchwały Zarządu Powiatu w Jaśle z dnia 4 stycznia 1999 r. Powiatowy Zarząd Dróg w Jaśle zarządza drogami powiatowymi na obszarze Powiatu Jasielskiego, który obejmuje 8 gmin wiejskich (Brzyska, Dębowiec, Jasło, Krempana, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Skotyszyn, Tarnowiec), 1 gminę miejską – wiejską (Kołaczyce) oraz 1 gminę miejską (Miasto Jasło).

Sieć dróg powiatowych, za które odpowiada PZD stanowi łącznie **378,394 km**, z których:

- 362,484 km, to drogi zamiejskie,
- 15,910 km, to ulice na terenie miasta Jasła

Z ogólnej ilości (378,394 km) dróg:

- 377,585 km dróg posiada nawierzchnie bitumiczną
- 0,809 km dróg posiada nawierzchnie nieulepszoną (żwirową, tłuczniową)

## Komunikacja samochodowa

Na terenie Powiatu Jasielskiego transport publiczny organizuje Powiatowo – Gminny Związek komunikacyjny (PGZK), którego celem jest zapewnienie dojazdu do Jasła mieszkańcom nawet najbardziej oddalonych miejscowości i zarazem przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu.

## Kolej

Sieć kolejowa dla Powiatu Jasielskiego jest współtworzona przez:

- Linia kolejowa nr 106 – jednotorowa w większości niezelektryfikowana, pierwszorzędna linia kolejowa znaczenia państwowego łącząca stacje Rzeszów Główny ze stacją Jasło. Prędkość na linii dochodzi do 100km/h.



- Linia kolejowa na 108 – częściowo zelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa o długości 160,489 km. Prędkość maksymalna na linii wynosi 100 km/h.
- Linia kolejowa nr 618 – pierwszorzędna, jednotorowa, głównie zelektryfikowana linia kolejowa, łącząca stację Jasło Towarowa z posterunkiem odgałęźnym Sobniów.

## Transport

Wysokiej jakości infrastruktura to jeden z najważniejszych czynników pobudzających zrównoważony rozwój. Zintegrowany i nowoczesny system transportowy jest kluczowym ogniwem w budowaniu spójności ekonomicznej, terytorialnej oraz społecznej. Zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności całego sektora, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego pozwoli na pełne wykorzystanie potencjału powiatu i równomierny rozwój wszystkich jego regionów.

Na terenie Powiatu Jasielskiego zlokalizowana jest sieć dróg powiatowych, która łączy ze sobą Województwa, ościenne Powiaty, jak również 10 gmin Powiatu Jasielskiego. Łączna całkowita długość dróg powiatowych wynosi prawie 379 km w tym około 16 km zlokalizowana jest na terenie miejskim, natomiast pozostałe 363 km stanowią drogi pozamiejskie.

W ciągu dróg powiatowych zlokalizowane jest 72 mosty oraz około 800 przepustów, których stan techniczny wymaga znaczącej poprawy. Szczególną uwagę należy zwrócić na 6 mostów stalowych z pomostem drewnianym, które wymagają całkowitej przebudowy. Z pozostałej ilości 68 mostów, około 27 również wymaga remontu lub przebudowy.

W szczególności wymagana jest budowa nowych mostów w ciągu następujących dróg powiatowych:

- 1840R Bieździadka-Gorajowice Jasło w miejscowości Bieździadka
- 1881R Dębowiec Załęże – Osiek Jasielski w miejscowości Dębowiec
- 1887R Czeluśnica-Tarnowiec w miejscowości Czeluśnica
- 1894R Świerchowa –Osiek Jasielski – Samokłęski w miejscowości Osiek Jasielski

W Powiecie Jasielskim mimo stałego i systematycznego prowadzenia robót budowlanych mających na celu podnoszenie parametrów dróg, jak również poprzez budowę nowych chodników oraz wykonywanie odpowiednich poszerzeń nawierzchni, największe braki da się zauważyć w infrastrukturze towarzyszącej drogom tj. chodniki czy ścieżki rowerowe. Sieć dróg należy do jednych z najintensywniej eksploatowanych elementów infrastruktury w powiecie, coraz większe natężenie ruchu wpływa na szybsze zużycie dróg, a także tworzy zapotrzebowanie na budowę nowych dróg i poprawę stanu istniejących. Rozwoju wymaga także infrastruktura towarzysząca związana z komunikacją publiczną tj. przystanki, zatoki.

Według szacunkowej oceny dróg powiatowych wykonanej na koniec kwietnia bieżącego roku stan techniczny dróg należy określić jako zadowalający. Jednak około 30% nawierzchni bitumicznych wymaga podniesienia parametrów do klasy Z.





Realizując obrane cele Powiat Jasielski planuje wykonanie prac polegające na rozbudowie lub przebudowie dróg jak również budowie chodników, dróg rowerowych oraz dróg pieszo-rowerowych w ciągu dróg powiatowych m.in.

- Nr 1847R Szebnie – Tarnowiec – Jedlicze – Potok w m. Potakówka
- Nr 1896R Krosno – Kobylany – Toki w m. Nienaszów
- Nr 1313R Jasło – Błazkowa – Jodłowa w m. Ujazd
- Nr 1895R Samokłęski – Brzezowa – Kąty w m. Mrukowa, Samokłęski
- Nr 1894R Świerchowa – Osiek Jasielski – Samokłęski w m. Świerchowa, Osiek Jasielski i Czekaj
- Nr 1879R Zawadka Osiecka Pielgrzymka w m. Pielgrzymka
- Nr 1893R Osiek Jasielski – Mytarz w m. Osiek Jasielski
- Nr 1829R Jareniówka – Jabłonica – gr.wojew. – Cermna w m. Lipnica Górna i Jabłonica,
- Nr 1830R Lipnica Górna – Lisów – Skołyszyn w m. Lisów
- Nr 1864R Grudna – gr.wojew. – Kunowa – Pusta Wola – Przysieki w m. Harkłowa i Kunowa
- Nr 1827R Świącany – gr.wojew. – Szerzyny w m. Świącany
- Nr 1881R Dębowiec Załęże – Osiek Jasielski w miejscowości Dębowiec
- Nr 1840R Bieździadka-Gorajowice Jasło w miejscowości Bieździadka
- Nr 1883R Dębowiec – Zarzecze w m. Dębowiec i Zarzecze
- Nr 1871R Jasło – Brzyście – Osobnica w m. Brzyście
- Nr 1837R Kołaczyce-Sieklówka-Lubla w miejscowości Sieklówka
- Nr 1905R Kąty-Desznica-Świątkowa Wielka- Świątkowa Mała

Wszystkie planowane inwestycje związane z infrastruktura drogową oraz ciągami pieszo rowerowymi wiążą się z dużymi kosztami, w związku z powyższym konieczne są działania zmierzające do pozyskiwania środków zewnętrznych jak również ścisła współpraca z gminami i wspólne planowanie rozwoju sieci drogowej.

Należy prowadzić politykę w kierunku zachęty do zmiany środków transportu z indywidualnych na komunikację zbiorczą oraz w kierunku zachęty do wykorzystania niezmotoryzowanych środków transportu. W tym celu koniecznym będą wszelkie działania zmierzające do budowy infrastruktury rowerowej oraz pieszej i pieszo-rowerowej tj. chodników, dróg rowerowych, parkingów rowerowych, nie tylko do celów turystycznych, ale również w kierunku miejsc nauki i pracy.

Szczególnie istotnym z punktu widzenia osób korzystających jak i środowiska postrzega się możliwość korzystania z transportu łączonego tzn. rower i transport publiczny. Inwestycje te poprawią bezpieczeństwo użytkowników jak również stan środowiska naturalnego. Nabiera to znaczenia w kontekście ogromnego bogactwa przyrodniczego jakie posiada Powiat Jasielski.

Rozwój infrastruktury rowerowej, pieszo-rowerowej i innej rekreacyjno-sportowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą i odpowiednim zapleczem (tras i ścieżek całosezonowych - rowerowych, rekreacyjnych, przyrodniczych i krajoznawczych, kulturowych, a także tras dedykowanych narciarstwu biegowemu, integracja tras wraz z ich oznakowaniem, promocją i animacją, np. wydarzenia, rajdy rowerowe, maratony, gry, imprezy rodzinne). Koniecznym jest budowa infrastruktury w celu upowszechnienia transportu łączonego np.:

- Parkingi Bike & Ride (B+R)



Parking dla rowerów zintegrowany z przystankiem komunikacji zbiorowej.

➤ Parkingi Park & Ride (P+R)

Parking dla samochodów zintegrowany z przystankiem komunikacji zbiorowej.

Na terenie Powiatu Jasielskiego za zorganizowanie transportu publicznego odpowiedzialny jest Powiatowo-Gminny Związek Komunikacyjny w którego skład wchodzi wszystkie gminy i miasta z terenu Powiatu Jasielskiego. W celu należytej organizacji przewozów oraz dbałości o bezpieczeństwo pasażerów oraz ochronę środowiska konieczna jest dalsza wymiana taboru. W celu zwiększenia zainteresowania korzystaniem z transportu publicznego koniecznym jest monitorowanie siatki połączeń i jej modyfikacja dla potrzeb pasażerów jak również korzystna oferta cenowa.

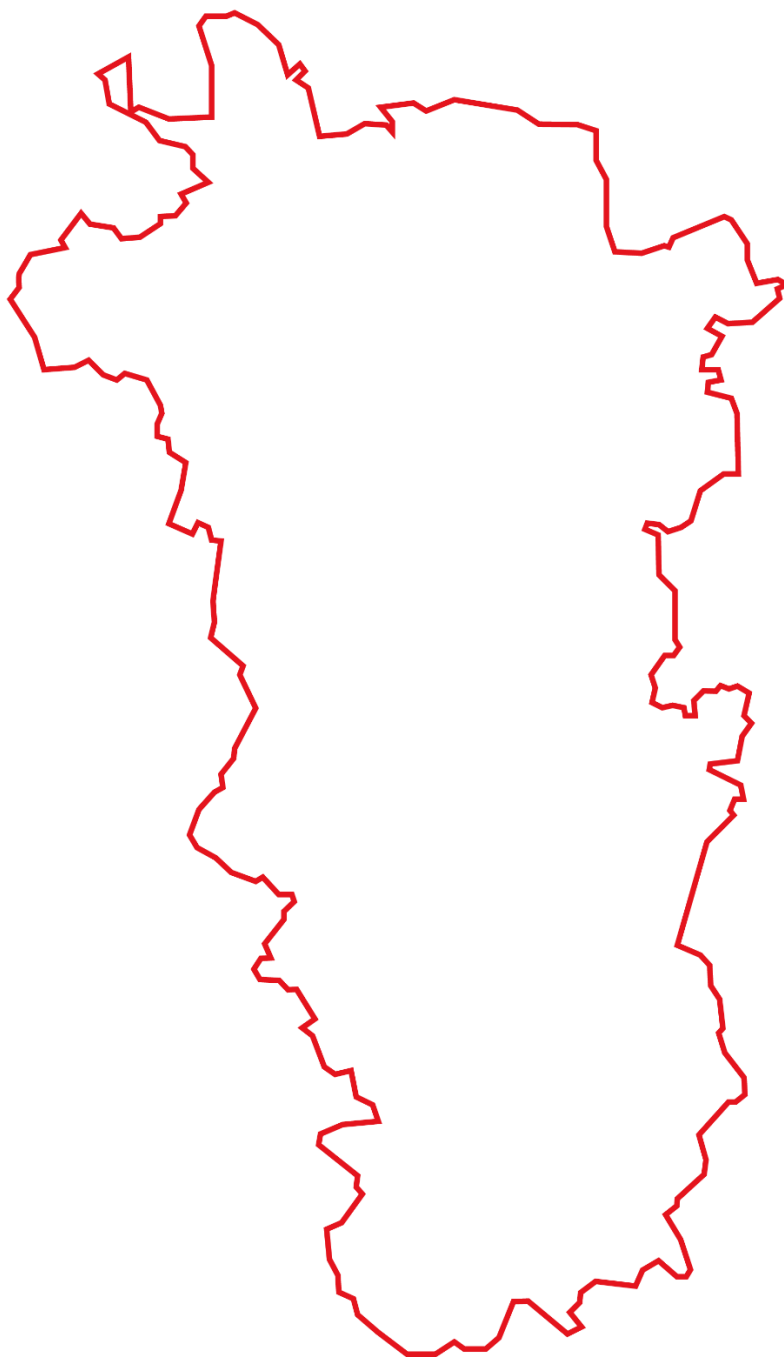
Bardzo ważnym czynnikiem w polityce transportu jest budowa obwodnic miast i miejscowości, w szczególności Jasła, Kołaczyc i Nowego Żmigrodu. Obwodnice te planowane są do budowy na ciągu dróg krajowych (Jasło i Kołaczyc) i wojewódzkich (Nowy Żmigród). Planowana jest budowa zachodniej obwodnicy miasta Jasła oraz obwodnica Kołaczyc w ciągu drogi krajowej nr 73. Ze względu na eliminację zatoru komunikacyjnego koniecznym staje się również podjęcie działań zmierzających do budowy kolejnych obwodnic miasta Jasła tj. południowej i północnej. Zadaniem Powiatu będzie budowa nowych łączników dróg powiatowych do planowanej obwodnicy zachodniej Jasła i Kołaczyc m.in. w miejscowościach Jasło, Ujazd, Błażkowa.

Ze względu na położenie miasta Jasła nad trzema rzekami tj. Wisłoka, Ropa i Jasiołka konieczna jest budowa dodatkowych mostów zarówno na terenie miasta Jasła jak również innych miejscowości. Ich niewystarczająca ilość powoduje paraliż komunikacyjny miasta w okresie natężonego ruchu. Wymagana jest budowa dodatkowych przepraw mostowych na terenie miasta Jasła i Powiatu Jasielskiego. Należy również kontynuować budowę i przebudowę dróg powiatowych do powstałych w ostatnim okresie nowych mostów w miejscowościach Jasło na rzece Jasiołce i w miejscowości Przysieki na rzece Ropie.

Ze względu na poprawę bezpieczeństwa użytkowników oraz udrożnienie ruchu koniecznym jest kontynuacja polityki dotyczącej rozbudowy dróg powiatowych równoległych do ciągów dróg krajowych i wojewódzkich.



Mapa 1. Powiat Jasielski.



*Zródło: Opracowanie własne.*



Mapa 2. Powiat Jasielski na tle Województwa Podkarpackiego.



*Zródło: Opracowanie własne.*



### 3.2. Powierzchnia i użytkowanie gruntów

Powiat obejmuje swym zasięgiem 10 gmin i zajmuje obszar 831 km<sup>2</sup>. Analiza struktury użytkowania gruntów została przeprowadzona według obrębów ewidencyjnych. Największą powierzchnię spośród gmin zajmuje gmina Krempna, najmniejszą zaś gmina Brzyska. Największe tereny przemysłowe w powiecie znajdują się w Gminie Miejskiej Jasło. Tereny kolejowe znajdują się tylko w Gminie wiejskiej i miejskiej Jasła oraz w gminie Skołyszyn i Tarnowiec. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe znajdują się we wszystkich gminach, największe z nich położone są w gminie miejskiej Jasło oraz na terenie Magurskiego Parku Narodowego. Użytki rolne na terenie Powiatu Jasielskiego stanowią ok. 54,24 % całego obszaru. Znaczna część gruntów rolnych jest nie uprawiana. Jedną z przyczyn jest duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Konieczny jest program scalania gruntów. Najwięcej gruntów ornych znajduje się na terenie gminy Nowy Żmigród w ilości 4689,36 ha.

Ważną gałęzią gospodarki powiatu jest leśnictwo, bowiem 37,3 % powierzchni powiatu zajmują tereny leśne. Część z nich podlega jednak ochronie i nie może być normalnie eksploatowana. Starosta prowadzi nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, tj. nad lasami będącymi własnością osób fizycznych, wspólnot leśnych, gmin czy parafii, o łącznej powierzchni ponad 9 039 ha (w 2021 r. – 9 023 ha), położonymi na terenie Powiatu Jasielskiego (stan na dzień 31 grudnia 2022 r.). Dane na temat struktury użytkowania powierzchni ziemi na terenie powiatu zostały zebrane i przedstawione w poniższej tabeli.



Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023 – 2030

Tabela nr 1. Zestawienie gruntów w Powiecie Jasielskim stan na 31.12.2022 r.

| Lp. | Miejscowość         | B      | Ba     | Bi     | Bp    | Br      | Bz     | dr     | K     | Ls       | Lz    | Lzr     | Ł       | N     | Ps      | R        | S      | Ti   | Tk     | Tp   | Tr    | W      | Wp     | Ws    | Wsr   | Razem    |
|-----|---------------------|--------|--------|--------|-------|---------|--------|--------|-------|----------|-------|---------|---------|-------|---------|----------|--------|------|--------|------|-------|--------|--------|-------|-------|----------|
| 1.  | Gmina Miejska Jasło | 342,54 | 228,26 | 158,69 | 12,33 | 133,14  | 51,79  | 251,73 | -     | 198,4    | -     | 96,94   | 201,59  | 10,67 | 282,06  | 1343,29  | 108,56 | -    | 65,25  | 6,81 | 49,88 | 10,01  | 92,57  | 7,83  | -     | 3652,34  |
| 2.  | Gmina Wiejska Jasło | 179,72 | 5,9    | 35,63  | 7,18  | 390,13  | 13,97  | 292,45 | -     | 1817,95  | -     | 492,13  | 475,63  | 22,6  | 926,14  | 4422,95  | 67,21  | -    | 28,1   | 0,25 | 9,02  | 19,29  | 98,08  | 0,42  | 2,17  | 9306,92  |
| 3.  | Brzyska             | 51,88  | 0,26   | 9,9    | 2,08  | 183,06  | 5,5    | 112,04 | 50,01 | 1138,24  | -     | 118,95  | 56,03   | 2,63  | 445,11  | 2192,12  | 10,65  | -    | -      | 0,57 | -     | 4,51   | 38,31  | 3,13  | 61,74 | 4486,72  |
| 4.  | Dębowiec            | 61,64  | 4,9    | 22,73  | 3,19  | 241,34  | 6,02   | 282,59 | 0,66  | 3047,4   | 0,33  | 371,52  | 703,31  | 4,19  | 689,68  | 3038,33  | 46,93  | 0,26 | -      | 0,16 | 0,16  | 17,74  | 87,69  | 0,76  | 15,22 | 8646,75  |
| 5.  | Kończycze           | 79,53  | 2,73   | 15,86  | 5,41  | 156,03  | 1,6    | 140,6  | -     | 1960,89  | -     | 317,83  | 175,69  | 4,95  | 546,2   | 1905,44  | 35,11  | -    | -      | 0,09 | -     | 5,56   | 29,65  | 10,74 | 0,95  | 5394,86  |
| 6.  | Krempna             | 7,73   | 0,15   | 14,97  | 1,89  | 96,67   | 15,63  | 210,12 | -     | 15363,6  | 0,77  | 503,54  | 800,56  | 11,47 | 2268,93 | 867,5    | 0,44   | -    | -      | -    | -     | 3,56   | 212,81 | 2,44  | 1     | 20383,78 |
| 7.  | Nowy Żmigród        | 40,66  | 5,58   | 23,9   | 2,65  | 286,96  | 8,78   | 302,63 | -     | 3034,36  | 4,02  | 398,7   | 470,83  | 9,29  | 922,33  | 4689,36  | 28,75  | -    | -      | 0,36 | 0,12  | 9,3    | 120,34 | 0,26  | 1,69  | 10360,87 |
| 8.  | Osiek Jasielski     | 33,45  | 4,98   | 18,9   | 1,13  | 165,28  | 7,48   | 171,33 | 2,1   | 1878,11  | 12,03 | 245,1   | 689,8   | 1,45  | 354,04  | 2335,37  | 19,11  | -    | -      | 0,03 | -     | 21,95  | 72,41  | 0,04  | 5,35  | 6039,44  |
| 9.  | Skołyszyn           | 125,03 | 14,52  | 43,15  | 3,17  | 301,39  | 16,15  | 235,26 | 8,71  | 1771,09  | 15,23 | 282,97  | 273,61  | 8,57  | 696,83  | 3807,76  | 52,07  | 4,26 | 22,15  | 0,99 | 10,69 | 4,69   | 75,88  | 11,94 | 62,36 | 7848,47  |
| 10. | Tarnowiec           | 32,31  | 15,44  | 18,88  | 3,9   | 284,44  | 5,31   | 178,47 | -     | 1119,44  | -     | 120,27  | 508,54  | 10,63 | 534,26  | 3296,44  | 44,03  | -    | 15,43  | 0,05 | 0,63  | 17,16  | 36,72  | 1,74  | 1,69  | 6245,78  |
|     | Powiat Jasielski    | 954,49 | 282,72 | 362,61 | 42,93 | 2238,44 | 132,23 | 2177,2 | 61,48 | 31329,48 | -     | 2947,95 | 4355,59 | 86,45 | 7665,58 | 27898,56 | 412,86 | 4,52 | 130,93 | 9,31 | 70,5  | 113,77 | 864,46 | 39,3  | 152,2 | 82365,93 |

Rozwinięcie skrótów: B – tereny mieszkaniowe, Ba – tereny przemysłowe, Bi – tereny zabudowane inne, Bp – tereny zurbanizowane niezabudowane lub w trakcie budowy, Br – grunty rolne zabudowane, Bz – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, dr – tereny komunikacyjne – drogi, K – użytki kopalne, Ls – lasy i grunty leśne, Lzr – grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, Ł – łąki trwałe, Ps – pastwiska trwałe, N – nieużytki, R – grunty orne, S – sady, Ti – tereny komunikacyjne – inne, Tk – tereny komunikacyjne – kolejowe, Tr – tereny różne, W – grunty pod rowami, Wp – Wody śródlądowe płynące, Ws – wody śródlądowe stojące.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.



### 3.3. Gminy Powiatu Jasielskiego

#### **Gmina Miasto Jasło**

Gmina miejska zlokalizowana w północnej części powiatu, w Kotlinie Jasielsko – Krośnieńskiej, w zlewni rzek Wisłoki, Jasiołki i Ropy, na wysokości 280 – 350 m nad poziomem morza. Miasto zajmuje powierzchnię ok. 37 km<sup>2</sup>, liczba mieszkańców wynosi ok. 35 tys. Jasło leży na skrzyżowaniu szlaków kolejowo-drogowych. Najważniejsze szlaki komunikacji drogowej to: droga krajowa nr 28 (Zator - Medyka), droga krajowa nr 73 (Wiśniówka - Jasło). Głównymi szlakami komunikacji kolejowej są: Rzeszów - Jasło, Stróże - Zagórz. Miasto stanowi węzeł komunikacyjny o randze subregionalnej. Jest częścią Pogórza Jasielskiego, jako środowiska etnograficznego i kulturowego.

#### **Gmina Brzyska**

Gmina wiejska zlokalizowana w północnej części powiatu, o powierzchni 4 487 ha – co daje 5,4 % powierzchni całego powiatu. Gmina Brzyska od południa sąsiaduje z gminą Jasło i Skotyszyn, od zachodu z gminą Szerzyny, od północnego zachodu z gminą Jodłowa, od północnego wschodu z gminą Brzostek, a od wschodu z gminą Kołaczyce. Obszar gminy zamieszkiwany jest przez ok. 6 500 osób. Gminę tworzy 7 sołectw: Błażkowa, Brzyska, Dąbrówka, Kłodawa, Lipnica Dolna, Ujazd i Wróblowa. Jest gminą w większości rolniczą – powierzchnia gruntów rolnych to prawie 70% powierzchni gminy, a prawie jedną czwartą powierzchni zajmują lasy.

#### **Gmina Dębowiec**

Gmina wiejska zlokalizowana w zachodniej części powiatu, o powierzchni 8 647 ha – co daje 10,4 % powierzchni całego powiatu. Gminę zamieszkuje ok 8700 osób i tworzy ją 13 sołectw: Cieklin, Dębowiec, Duląbka, Dzielec, Dobrynia, Folusz, Łazy Dębowieckie, Majscowa, Pagórek, Radość, Wola Cieklińska, Wola Dębowiecka i Zarzeczce. Gmina leży na malowniczym obszarze Pogórza Jasielskiego. Na terenie gminy są eksploatowane złoża ropy naftowej i gazu oraz naturalne kruszywo. Jednym z najważniejszych walorów krajobrazowych gminy jest Magurski Park Narodowy w Beskidzie Niskim, który wraz z otuliną swoim zasięgiem obejmuje część Woli Cieklińskiej i Folusz. W Dębowcu znajduje się Sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej, odwiedzane rocznie przez ok. 80 tyś. pielgrzymów.

#### **Gmina Jasło**

Gmina wiejska zlokalizowana w północnej części powiatu otaczającą pierścieniem miasto Jasło, o powierzchni 9 307 ha – co daje 11,2 % powierzchni całego powiatu. zamieszkiwana jest przez ok. 16 500 mieszkańców. Gminę tworzy 17 sołectw: Bierówka, Brzyście, Chrzastówka, Gorajowice, Jareniówka, Kowalowy, Łaski-Sobniów, Nieglowice, Niepla, Opacie, Osobnica, Szebnie, Trzcinica, Warzyce, Wolica, Zimna Woda i Żółków. Na terenie gminy znajduje się wiele cennych zabytków architektury, miejsc pamięci związanych z obu wojnami oraz jedna z największych atrakcji turystycznych powiatu – skansen archeologiczny w Trzcinicy, nazwany „Karpacką Troją”.



### **Gmina Kołaczyce**

Gmina miejsko-wiejska zlokalizowana w północno-wschodniej części powiatu, o powierzchni 6 110 ha – co daje 7,4 % powierzchni całego powiatu. Kołaczyce – siedziba gminy – to drugie w Powiecie Jasielskim miasto. Gmina sąsiaduje od północy z gminą Brzostek, od północnego - wschodu z gminą Frysztak, od południowego - wschodu z gminą Jasło, a od zachodu z gminą Brzyska. Gmina Kołaczyce zajmuje obszar ponad 61 km<sup>2</sup> i zamieszkuje ją ok. 9 000 osób. Gminę tworzy: miasto Kołaczyce i 7 sołectw: Bieździedza, Bieździadka, Krajowice, Lublica, Nawsie Kołaczyckie, Sieklówka i Sowina. Gmina jest jedną z mniejszych powierzchniowo gmin w Powiecie Jasielskim. Około 60 % jej powierzchni zajmują użytki rolne, a ok 32 % - lasy.

### **Gmina Krempna**

Gmina wiejska zlokalizowana w południowej części powiatu o powierzchni 20 386 ha – co daje 24,5 % powierzchni całego powiatu. Liczba mieszkańców Gminy to ok 2000 osób. Gminę tworzy 9 miejscowości: Grab, Kotań, Krempna, Myscowa, Ożenna, Polany, Świątkowa Mała, Świątkowa Wielka i Wyszowatka. Gmina położona jest w samym środku Beskidu Niskiego, malowniczego terenu chronionego w dużej części przez jeden z najmłodszych w Polsce – Magurski Park Narodowy. Przez gminę przebiega droga wojewódzka Jasło – Nowy Żmigród – Grab, która biegnie dalej na Słowację. Duża część obszaru gminy objęta jest ochroną form przyrody w ramach Magurskiego Parku Narodowego. W Krempnej ma swoją siedzibę Dyrekcja parku oraz Ośrodek Edukacyjny parku wraz z nowoczesnym Muzeum Magurskiego Parku Narodowego. Lasy zajmują połowę powierzchni gminy.

### **Gmina Nowy Żmigród**

Gmina wiejska zlokalizowana w południowo – wschodniej części powiatu, o powierzchni 10 359 ha – co daje 12,5 % powierzchni całego powiatu. Gmina ta liczy ok. 9 200 mieszkańców. Gminę tworzy 19 sołectw: Brzezowa, Desznica, Gorzyce, Grabanina, Jaworze, Kąty, Łężyny, Łysa Góra, Makowiska, Mytarka, Mytarz, Nienaszów, Sośniny, Nowy Żmigród, Sadki, Siedliska Żmigrodzkie, Skalnik, Stary Żmigród i Toki. W Nowym Żmigrodzie krzyżują się dwie drogi wojewódzkie: Jasło- Grab- granica państwa oraz Gorlice-Dukla.

Przez teren Nowego Żmigrodu wiodą szlaki turystyczne prowadzące w głąb Magurskiego Parku Narodowego. Jedna trzecia ogólnej powierzchni gminy to lasy, ok 60 % jej powierzchni stanowią grunty rolne. Wizytówką Nowego Żmigrodu jest Sanktuarium bł. Władysława Findysza, księdza męczennika, które odwiedza rocznie setki pielgrzymów.

### **Gmina Osiek Jasielski**

Gmina wiejska zlokalizowana we wschodniej części powiatu, o powierzchni 6 040 ha – co daje 7,3 % powierzchni całego powiatu. Teren w części południowej obejmuje Beskid Niski, natomiast północna część położona jest na obszarze Pogórza Środkowo- Beskidzkiego w obrębie Pogórza Jasielskiego. Gmina liczy ok 5400 mieszkańców. Gminę tworzy 8 sołectw: Mrukowa, Samokłęski, Pielgrzymka, Czekaj, Osiek Jasielski, Świerchowa, Załęże i Zawadka Osiecka. Południowa część gminy jest objęta





systemem obszarów chronionych – znajduje się tu Magurski Park Narodowy wraz z otuliną oraz obszar chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego.

### **Gmina Skotyszyn**

Gmina wiejska zlokalizowana w północno – zachodniej części powiatu, w pasmie Pogórza Ciężkowickiego, Dołów Jasielsko – Sanockich i dorzeczu rzeki Ropy, o powierzchni 7 849 ha – co daje 9,4 % powierzchni całego kraju. Gmina liczy ok. 12 500 mieszkańców. Gminę tworzy 14 sołectw: Bączal Dolny, Bączal Górny, Harkłowa, Jabłonica, Kunowa, Lipnica Górna, Lisów, Przysieki, Pusta Wola, Siedliska Sławęcińskie, Skotyszyn, Siepietnica, Sławęcín i Świącany. W miejscowości Harkłowa znajduje się jedna z najstarszych kopalni ropy naftowej. Ukształtowanie terenu gminy jest bardzo zróżnicowane, z przewagą terenów pagórkowatych. Gmina Skotyszyn sąsiaduje od północy z gminą Szerzyny (w województwie małopolskim), od północnego wschodu natomiast z gminą Brzyska, a od wschodu z gminą Jasło. Gmina ma w przeważającej części charakter rolniczy. Jednak na terenie Gminy znajduje się kilka firm przemysłowych.

### **Gmina Tarnowiec**

Gmina wiejska zlokalizowana w zachodniej części powiatu, na terenie Pogórza Środkowobeskidzkiego, zajmując na północy część Kotliny Jasielsko – Krośnieńskiej (Doły Jasielsko – Sanockie), a na południu część Pogórza Jasielskiego, o powierzchni 6 250 ha – co daje 7,5 % powierzchni całego powiatu. Aktualna liczba mieszkańców to ok. 9200 osób. Gminę tworzy 17 sołectw: Brzezówka, Czeluśnica, Dobrucowa, Gąsówka, Gliniczek, Glinik Polski, Łajsce, Łubienko, Łubno-Opacie, Łubno Szlacheckie, Nowy Glinik, Potakówka, Rزتoki, Sądkowa, Tarnowiec, Umieszcz i Wrocanka. Miejscowość Tarnowiec znana jest przede wszystkim ze swojego pięknego kościoła konsekrowanego w 1961 roku znanego jako Sanktuarium Matki Bożej Zawierzenia. Nieopodal świątyni znajdują się Mała i Duża Kalwaria ze stacjami drogi krzyżowej i kapliczkami różańcowymi.



Mapa 3. Powiat Jasielski w podziale na gminy.



*Zródło: Opracowanie własne.*



### 3.4. Środowisko naturalne

#### Klimat

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Powiat Jasielski leży w regionie karpackim. Warunki klimatyczne regionu Powiatu Jasielskiego są typowe dla pogórzy karpackich. Charakteryzuje się on opadami poniżej 800 mm rocznie i średnią roczną temperaturą 7,7 °C. Według wieloletnich danych notuje się tu 130 dni z przymrozkami i 50 dni mroźnych, a przeciętna długość zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 80 dni. Najcieplejszym miesiącem w roku jest lipiec, najzimniejszym styczeń. Zróżnicowanie morfologiczne terenu wpływa na jego lokalne warunki klimatyczne i długość wegetacji. W okolicach Jasta, w pasie obniżen jest on stosunkowo długi i wynosi ponad 220 dni. Ku południowi powiatu obserwuje się zaostrenie się klimatu, większą ilość dni w przymrozkami i krótszy okres wegetacji. Na obszarze Powiatu Jasielskiego dominują wiatry z kierunku południowego, zachodniego oraz północno-zachodniego.

#### Gleby

Na terenie Powiatu Jasielskiego występują gleby III i IV klasy bonitacyjnej:

- Klasy III (III a i IIIb) – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Oznaczają się dużym wahaniem poziomu wody w zależności od odpadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji;
- Klasy IV (IV a i IV b) – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymane są one w dobrej kulturze rolnej. Są małe przewiewne, zimne, małe czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne a wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone).

Najurodziwsze gleby występują w dolinach i okolicach Jasta – nadrzeczne mady. Gleby te zaliczane są do pszennego górskiego i zbożowego górskiego kompleksu przydatności rolniczej. Na Pogórze i w Beskidzie przeważają gleby gliniaste i gliniasto – ilaste. Im bardziej na południe tym gleby są bardziej kamienisto – gliniaste. Dominują tu gleby bielcowe i brunatne. Tworzą one owsiano – ziemniaczany górski i owsiano – pastewny górski kompleks przydatności rolniczej. Gleby w powiecie są dość dobre, jednak ich jakość znacznie obniża zakwaszenie (około 70 % to gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym).

#### Świat roślinny i zwierzęcy

Powiat Jasielski cechuje duża różnorodność, to jeden z najbardziej urokliwych zakątków Polski. Obejmuje część Pogórza Ciężkowickiego i Strzyżowskiego, Kotliny Jasielsko-Krośnieńskiej, Pogórza Jasielskiego i Beskidu Niskiego wraz z Magurskim Parkiem Narodowym. Dominującą florą są gatunki leśne, z czego znaczna część to drzewostany bukowe i jodłowe. Ważną grupę roślin stanowią gatunki chronione: 40 gatunków roślin chronionych, w tym 30 całkowicie. Lasy są ostoją dla dużych kręgowców



puszczańskich. Żyje tutaj ponad 30 gatunków ssaków, 137 gatunków gadów, 10 gatunków ryb, w tym pstrąga potokowego. Występują liczne gatunki owadów, w tym wiele gatunków ginących motyli. Ogółem żyje tu co najmniej 200 gatunków zwierząt objętych ochroną całkowitą (119 ptaków, 15 ssaków, 11 płazów i gadów oraz 12 bezkręgowców).

Bardzo bogata jest leśna fauna w Beskidzie Niskim. Zamieszkuje tu niedźwiedź brunatny, wilk, ryś, żbik, lis, jeleń europejski, sarna, dzik oraz szop pracz. Można tu spotkać również zagrożone i rzadkie gatunki ptaków typu orzeł przedni, orlik krzykliwy, puchacz, trzmiełojad, bocian czarny, dzięcioł biało grzbiety, puszczyk uralski. Na terenie parku mieszka również wiele gatunków płazów, ryb oraz bezkręgowców jak np. salamandra plamista, żmija, zaskroniec, kumak górski.

### **Uwarunkowania ochrony środowiska**

Powiat Jasielski zajmuje zróżnicowany pod względem warunków naturalnych obszar. Część północna ma charakter wyżynny, natomiast część południowa – górski. Teren powiatu obejmuje zarówno obszary Beskidów wchodzących w skład Magurskiego Parku Narodowego (typowego krajobrazu górskiego), jak i Doliny Wisłoki, Pogórza Ciężkowickiego oraz Dołów Jasielsko - Sanockich. Przez teren powiatu przepływają rzeki: Wisłoka, Jasiołka i Ropa. Powiat Jasielski cechuje różnorodność krajobrazu. Jest to teren lesisty, rolny, górzysty. Położenie i walory geograficzne powiatu są korzystne dla rozwoju funkcji turystyczno- rekreacyjnej. Znaczna część obszaru w południowej i północno- zachodniej części powiatu to obszary chronione, z uwagi na duże wartości przyrodnicze i krajobrazowe.

Na terenie Powiatu Jasielskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Park narodowy
  - Magurski Park Narodowy;
- Park krajobrazowy
  - Jaślicki Park Krajobrazowy;
- Obszary Natura 2000
  - Łysa Góra;
  - Kościół w Skalniku;
  - Ostoja Jaślicka;
  - Ostoja Magurska;
  - Goleisz;
  - Łąki nad Młynówką;
  - Las Niegłowski;
  - Józefów – Wola Dębowiecka;
  - Liwocz;
  - Bednarka;
  - Wisłoka z dopływami;
  - Beskid Niski;
- Obszar chronionego krajobrazu
  - Beskidu Niskiego;



- Rezerваты przyrody
  - Golesz;
  - Łysa Góra;
  - Liwocz;
- Pomniki przyrody – 34 szt.

Tabela nr 2. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie Powiatu Jasielskiego.

| Obszar   | ha        |
|--|-----------|
| Parki narodowe   | 16 367,87 |
| Parki krajobrazowe   | 657,00    |
| Obszary chronionego krajobrazu   | 13 825,90 |
| Rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu | 159,68    |
| Rezerваты przyrody   | 271,50    |
| Ogółem   | 30 962,53 |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

### 3.5. Walory kulturowe, turystyczne i sportowe

#### KULTURA

Działalnością w zakresie upowszechniania kultury, edukacji artystycznej oraz organizacji imprez zajmuje się w Powiecie Jasielskim 17 instytucji Kultury. W placówkach kultury prowadzone są zajęcia dla mieszkańców, które rozwijają ich pasje oraz działalność związaną bezpośrednio z kulturą. Działają zespoły muzyczne, taneczne i chóry. Organizowane są imprezy kulturalne, zarówno kameralne jak i masowe.

Tabela nr 3. Instytucje kultury w Powiecie Jasielskim.

| Lp. | Gmina           | Rodzaj Instytucji kultury   | Liczba |
|-----|-----------------|---|--------|
| 1   | Brzyska         | Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Brzyskach                 | 1      |
| 2   | Dębowiec        | Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowcu                             | 1      |
| 3   | Osiek Jasielski | Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Osieku Jasielskim | 1      |
| 4   | Nowy Żmigród    | Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie                         | 1      |
| 5   | Nowy Żmigród    | Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie                    | 1      |
| 6   | Tarnowiec       | Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowcu                                 | 1      |
| 7   | Tarnowiec       | Gminna Biblioteka Publiczna w Tarnowcu                            | 1      |
| 8   | Jaśło           | Gminny Ośrodek Kultury w Jaśle                                    | 1      |
| 9   | Jaśło           | Gminna Biblioteka Publiczna w Jaśle z siedziba w Szebniach        | 1      |
| 10  | Krempna         | Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Krempnej                     | 1      |
| 11  | Krempna         | Gminna Biblioteka Publiczna w Krempnej                            | 1      |
| 12  | Skotyszyn       | Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa w Skotyszynie               | 1      |



|      |              |                                       |    |
|------|--------------|---------------------------------------|----|
| 13   | Końce        | Gminny Ośrodek Kultury w Końcach      | 1  |
| 14   | Końce        | Gminna Biblioteka Publiczna w Końcach | 1  |
| 15   | Miasto Jasło | Jasielski Dom Kultury w Jasle         | 1  |
| 16   | Miasto Jasło | Miejska Biblioteka Publiczna w Jasle  | 1  |
| 17   | Miasto Jasło | Muzeum Regionalne w Jasle             | 1  |
| Suma |              |                                       | 17 |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

Najważniejsze cykliczne imprezy kulturalne w powiecie to:

- Polskie Spotkania z Muzyką Kameralną (kwiecień),
- Przegląd Zespołów i Kapel Folklorystycznych (maj),
- Noc Muzeów (maj),
- Jarmark Antoniański (czerwiec),
- Podkarpackie Miodobranie w Końcach (czerwiec),
- Krempniańska Parada Historyczna (lipiec),
- Galicyjskie Lato z Koniem (lipiec),
- Międzynarodowy Festiwal Folkloru Karpat w Trzcinicy (lipiec),
- Dwa Oblicza- Festiwal Archeologiczny w Skansenie „Karpacka Troja” w Trzcinicy (sierpień)
- Memoriał Kawaleryjski mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala” (sierpień),
- Międzynarodowe Dni Wina w Jasle (sierpień),
- Dożynki powiatowe i gminne (sierpień),
- Festiwal Smaków Regionalnych "Pierogi" w Tarnowcu (sierpień),
- Święto chleba w Osieku – (wrzesień).
- Konkurs piosenki obcojęzycznej LOVE ME TENDER
- Prezentacja szkół podstawowych Powiatu Jasielskiego „Szkolne Hity”
- Powiatowy turniej szachowy o puchar Starosty Jasielskiego
- Konkursy recytatorskie
- Święto placówek wychowania pozaszkolnego EMDEKIADA
- Festiwal teatralny LALKI w OGRÓDKU

Pozostałe cykliczne imprezy kulturalne: Jasielskie Spotkania Artystyczne, Koncert Kolęd i Pastoralek „Na Nutę Kantyczek”, Ogólnopolski Konkurs Młodych Instrumentalistów im. Stefanii Woytowicz, Festiwal Muzyki OFF-owej, Konkurs piosenki młodzieżowej GIM – HIT, Jasielski Festiwal Literacki i Regionalny organizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Jasle, Złot Motocyklowy im. "Hubala".

Miejscowości powiatu organizują również lokalne imprezy plenerowe - najczęściej są to dni miejscowości, pikniki rodzinne, gdzie kultura łączy się z rekreacją i edukacją. Ważną częścią życia mieszkańców powiatu jest religia.

Główne obchody świąt i akcje religijne odbywające się w powiecie, a przyciągające wielu uczestników to :

- Dni Młodych w Dębowcu, w Sanktuarium Matki Boskiej Saletyńskiej,



- Wielkopostne Drogi Krzyżowe odbywające się na trasach Dróg Krzyżowych,
- Odpusty w najbardziej znanych sanktuariach- w Dębowcu i w Tarnowcu.

Wiele parafii organizuje również coroczne festyny parafialne, konkursy szopek bożonarodzeniowych, konkursy kołęd oraz koncerty charytatywne. W mniejszych miejscowościach w działalność kulturalną mocno angażują się Koła Gospodyń Wiejskich i Ochotnicza Straż Pożarna.

Imprezy organizowane przez jednostki powiatu w 2022 roku oraz liczba uczestników:

- imprezy ogółem: 360 (uczestnicy: 37 856)
- seanse filmowe: 2 (uczestnicy: 80)
- wystawy: 37 (uczestnicy: 3 720)
- festiwale i przeglądy artystyczne: 13 (uczestnicy: 6 413)
- koncerty: 32 (uczestnicy: 5 800)
- prelekcje, spotkania, wykłady: 36 (uczestnicy: 1 798)
- imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne: 75 (uczestnicy: 4 078)
- konkursy: 28 (uczestnicy: 1 770)
- pokazy teatralne: 30 (uczestnicy: 5 569)
- konferencje: 30 (uczestnicy: 1 586)
- interdyscyplinarne: 12 (uczestnicy: 3 677)
- warsztaty: 59 (uczestnicy: 1 055)
- inne: 6 (uczestnicy: 2 310)

Pracownie specjalistyczne działające w domach i ośrodkach kultury w 2022 roku:

- fotograficzne: 1
- plastyczne: 5
- muzyczne: 4
- studia radiowe: 1
- multimedialne (do nauki języków obcych): 1
- 1 sale baletowe/taneczne: 5

Grupy artystyczne i członkowie w 2022 roku:

- ogółem: 54 (członkowie: 743)
- teatralne: 7 (członkowie: 110)
- muzyczne - instrumentalne: 9 (członkowie: 69)
- wokalne i chóry: 11 (członkowie: 230)
- folklorystyczne (ludowe, pieśni i tańca, kapele): 10 (członkowie: 154)
- taneczne: 9 (członkowie: 135)
- inne: 8 (członkowie: 45)

Według danych z 2022 w Powiecie Jasielskim działało 1 kino posiadające 1 salę z 187 miejscami na widowni. Odbyły się 722 seanse, na które przyszło 21 213 widzów, w tym 243 seanse filmów



produkcji polskiej, na które przyszło 7 766 widzów. W Powiecie Jasielskim 5 instytucji posiada sale widowiskowe, w których znajduje się 1 008 standardowych miejsc dla widzów.

Według danych z 2022 w Powiecie Jasielskim działało 5 muzeów łącznie z oddziałami (oddziały: 1). Odnotowano 35 093 zwiedzających, co daje 3 196 osób zwiedzających muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców.

Według danych z 2022 w Powiecie Jasielskim działało 25 bibliotek i filii publicznych posiadających księgozbiór liczący 361 294 wolumeny. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 59 pracowników.

Tabela nr 4. Ilość woluminów i wypożyczeń w ciągu roku 2021.

| Biblioteka      | Ilość woluminów | Ilość wypożyczeń |
|-----------------|-----------------|------------------|
| Brzyska         | 24 097          | 13 164           |
| Dębowiec        | 24 184          | 8 588            |
| Kołaczyce       | 27 845          | 15 912           |
| Nowy Żmigród    | 34 415          | 12 861           |
| Krempna         | 8 043           | 3 833            |
| Gmina Jasło     | 40 207          | 37 258           |
| Miasto Jasło    | 118 853         | 150 986          |
| Osiek Jasielski | 17 967          | 9 549            |
| Tarnowiec       | 26 954          | 12 768           |
| Skołyszyn       | 32 799          | 23 914           |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

Tabela nr 5. Ilość odwiedzin w wypożyczalni i czytelnicy w roku 2021.

| Biblioteka      | Ilość odwiedzin | Ilość czytelników |
|-----------------|-----------------|-------------------|
| Brzyska         | 5 444           | 441               |
| Dębowiec        | 3 283           | 716               |
| Kołaczyce       | 5 296           | 497               |
| Nowy Żmigród    | 4 391           | 751               |
| Krempna         | 1 509           | 188               |
| Gmina Jasło     | 74 407          | 1 606             |
| Miasto Jasło    | 64 021          | 6 126             |
| Osiek Jasielski | 3 179           | 498               |
| Tarnowiec       | 7 302           | 821               |
| Skołyszyn       | 11 169          | 1 020             |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.





Tabela nr 6: Ilość zarejestrowanych czytelników w roku 2021. Podział według wieku i zawodów.

| Biblioteka      | Czytelnicy według wieku |           |           |           |           |       | Czytelnicy według statusu na rynku pracy. |           |           |
|-----------------|-------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-------|---|-----------|-----------|
|                 | 1-15 lat                | 16-19 lat | 20-24 lat | 25-44 lat | 45-60 lat | 60+   | uczące                                    | pracujące | pozostałe |
| Brzyska         | 219                     | 29        | 27        | 92        | 45        | 29    | 224                                       | 86        | 131       |
| Dębowiec        | 360                     | 37        | 30        | 113       | 134       | 42    | 414                                       | 184       | 118       |
| Kołaczyce       | 127                     | 28        | 43        | 119       | 104       | 76    | 160                                       | 176       | 161       |
| Nowy Żmigród    | 183                     | 47        | 60        | 244       | 120       | 97    | 259                                       | 232       | 260       |
| Krempna         | 57                      | 16        | 13        | 63        | 24        | 15    | 84  | 68        | 36        |
| Gmina Jasło     | 467                     | 112       | 127       | 302       | 226       | 372   | 609                                       | 459       | 538       |
| Miasto Jasło    | 1 355                   | 537       | 431       | 1 521     | 1 245     | 1 037 | 1 874                                     | 2 221     | 2 031     |
| Osiek Jasielski | 169                     | 26        | 39        | 82        | 120       | 62    | 211                                       | 147       | 140       |
| Tarnowiec       | 308                     | 53        | 28        | 162       | 155       | 115   | 311                                       | 216       | 294       |
| Skołyszyn       | 418                     | 78        | 33        | 226       | 170       | 95    | 365                                       | 278       | 377       |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

Komputeryzacja bibliotek publicznych w 2022 roku:

- komputery użytkowane w bibliotece ogółem: 156
- dostępne dla czytelników: 78
- komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników: 77
- biblioteki, które umożliwiają korzystanie z Internetu bezprzewodowego: 19
- biblioteki, które posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego: 19
- biblioteki, które oferują katalog on-line: 19
- biblioteki, które oferują możliwość zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne: 20

## TURYSTYKA

Obszar Powiatu Jasielskiego charakteryzuje się znaczącymi walorami turystycznymi. Wpływa na to malownicze położenie praktycznie całego obszaru powiatu z podgórszym ukształtowaniem terenu, dużymi kompleksami leśnymi, w których występuje wiele interesujących gatunków roślin i zwierząt, w tym zwierząt łownych. Znaczna część obszaru powiatu poddana jest różnym formom ochrony przyrody ze względu na unikatowe walory przyrodnicze. Poszczególne miejscowości Powiatu Jasielskiego charakteryzują się wieloma walorami poprzez piękną panoramę, cenne zabytki a przede wszystkim szlaki turystyczne, które sprzyjają wyprawom rowerowym i pieszym wędrowkom.

## Historia

Na obszarze powiatu, w Trzcinicy znajduje się Karpacka Troja jedna z najstarszych twierdz obronnych z początków epoki brązu (2000 – 3500 p.n.e.), co wskazuje na pierwsze ślady wpływu cywilizacji anatolijsko – bałkańskiej na terenie Polski. W roku 1650 p.n.e. terytorium to zasiedliła ludność kultury Otomani - Füzesabony, która przybyła na te tereny z terenów dzisiejszych Węgier, Rumunii i Słowacji.



Pod koniec VIII w.n.e. tereny te zostają zasiedlone przez Słowian. Przed tysiącem lat było to pograniczne terytorium Polski, Rusi i Węgier. W 1262 r. Bolesław Wstydlivy nadał immunitet skarbowy i sądowy osadzie Jasiel. Król Polski, Kazimierz Wielki przyłączył w roku 1340 Ruś Halicką do Korony Polskiej. 26 kwietnia 1365 roku osada Jasiel otrzymała od niego nie tylko prawa miejskie, ale i przywilej celny. Dzięki rozwojowi handlu i rzemiosła wzrosło znaczenie Jasła. Karpackie przesmyki przez setki lat były drogami handlarzy z całej Europy. Zyski czerpane z ponad granicznego handlu były podstawą ekonomicznej siły. Terytoria te przez setki lat zamieszkiwane były przez ludność różnych narodowości, jakimi byli Polacy, Rusini, Żydzi, którzy żyli obok siebie bez większych nieporozumień, każdy wierny swoim tradycjom i religii. Świadczą o tym zachowane zabytki sakralne m.in. drewniane prawosławne cerkiewki, katolickie kościoły. Wiek XVII i XVIII oznaczały dla Jasła i okolic stagnację. W XIX wieku terytorium Galicji było peryferyjną częścią Austro – Węgier, gdy jednak w 1790 r. Jasło uzyskało rangę siedziby cyrkułu, wzniesiono wiele nowych budynków użyteczności publicznej, jak i prywatnych. W 1868 r. utworzono powiat jasielski tzw. Bezirkshauptmannschaft. Sytuacja gospodarcza zmieniła się wraz z odkryciem i eksploatacją złóż ropy w i założeniem w Ulaszowicach, obecnej dzielnicy Jasła, pierwszej destylarni ropy naftowej na świecie. W latach 1889 – 90 w Niegłowicach została wybudowana jedna z najstarszych rafinerii. U uruchomiono też linie kolei żelaznych na trasach: Stróże – Jasło – Krosno – Sanok oraz Jasło – Rzeszów. Przyniosło to ożywienie ekonomiczne regionu, które zahamowała I wojna światowa. Po II wojnie światowej, w czasie której na skutek decyzji okupanta zniszczone zostało 97% zabudowy Jasła, region ponownie przez kilka lat podnosił się z upadku. Nastąpił rozwój przemysłu, zarówno w Jasle jak i w gminach sąsiednich. Po zmianach ustrojowych w 1989 r. dynamicznie rozwijać zaczęły się przedsiębiorstwa prywatne, nastąpił jednak upadek wielu zakładów państwowych przez zmieniającą się sytuację gospodarczą i zmiany własnościowe, co skutkowało powstaniem dużego bezrobocia, utrzymującego się do dzisiaj.

W skutek działań wojennych w czasie I i II wojny światowej ziemia jasielska utraciła bezpowrotnie większość obiektów dziedzictwa kulturowego. Te, które pozostały stanowią bezcenne świadectwo rodzimej przeszłości i historii. Szczególnie ciekawe są drewniane i murowane kościoły i cerkwie, dawne dwory szlacheckie i parki dworskie oraz zabytkowe układy architektoniczne dawnych miast (np. w Dębowcu, Kołaczycach, Nowym Żmigrodzie).

Do największych atrakcji turystycznych powiatu należą:

- Skansen Archeologiczny Karpacka Troja w Trzcinicy - znajduje się tu najstarsza w Polsce osada obronna z początków epoki brązu oraz jedno z najstarszych grodzisk słowiańskich. Istniejący od kilku lat skansen archeologiczny przyciąga co roku prawie 50 tys. turystów.
- Magurski Park Narodowy - położony w południowej części powiatu, obejmuje kompleksy leśne z bogatą fauną i florą. Największe atrakcje turystyczne parku to: Diabli Kamień - ostaniec piaskowca magurskiego - w miejscowości Folusz, Wodospad Magurski oraz Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Ożennej wraz z nowoczesnym Muzeum Magurskiego Parku Narodowego w Krempnej. Muzeum parku odwiedza rocznie ok. 50 tys. turystów.



- Muzeum Regionalne im. Stanisława Kadzkiego w Jaśle - posiada bogate zbiory etnograficzne z regionu oraz dużą kolekcję sztuki ludowej i obrazów znanych malarzy. Muzeum jest odwiedzane rocznie przez kilka tysięcy osób.
- Muzeum Narciarstwa Polskiego im. Stanisława Barabasza w Cieklinie – posiada największą kolekcją nart w Polsce. Cieklin, gdzie mieści się muzeum, był kolebką polskiego narciarstwa. Muzeum jest odwiedzane przez około 2 tys. turystów rocznie. Ilość turystów można znacząco zwiększyć poprzez lepsze dopasowanie godzin otwarcia do potrzeb turystów i szerszą promocję.
- Obserwatorium Astronomiczne przy I Liceum Ogólnokształcącym w Jaśle – działa od roku 2011. To innowacyjna atrakcja turystyczna powiatu, która przyciąga co roku ponad 4 tys. odwiedzających.
- Góra Liwocz i Góra Wysokie z platformą widokową oraz wieże widokowe na Górze Grzywackiej, w Trzcinicy oraz wieża widokowa nowo postawiona koło Nowego Żmigrodu – w Desznicy.
- Jasielski Szlak Winny

Znaczącą rolę w rozwoju turystyki w powiecie odgrywa turystyka pielgrzymkowa. Sanktuaria, baza turystyki pielgrzymkowej, przyciągają liczne rzesze pielgrzymów, których liczba może sięgać rocznie ok. 100 tys. osób. Są to: Sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu, Sanktuarium Matki Bożej Zawierzenia w Tarnowcu, Sanktuarium Matki Bożej Królowej Gór w Skalniku, Sanktuarium Św. Antoniego w Jaśle, Sanktuarium bł. Ks. Władysława Findysza w Nowym Żmigrodzie oraz Sanktuarium Krzyża na Górze Liwocz. Turystyka pielgrzymkowa odbywa się także na trasach Drogi Krzyżowej, zlokalizowanych w okolicach sanktuariów i na terenach leśnych, jak np. Droga Krzyżowa w Mrukowej, na Grzywackiej Górze w Kątach czy na Górze Liwocz.

Turyści ceniący aktywny wypoczynek, mają do dyspozycji wiele szlaków turystycznych. Przebiegają one przez tereny pełne czystej przyrody i śladów dawnej przeszłości, wśród rezerwatów, pomników przyrody, dawnych dworów szlacheckich, czy dawnych grodzisk. Piesze, rowerowe, samochodowe i konne - pozwalają każdemu znaleźć coś dla siebie. Szczególnie turystyka konna jest w powiecie popularna - powstają kolejne stadniny koni, nowe szlaki do jazdy konnej, a także cykliczne imprezy promujące konie i turystykę jeździecką, czego doskonałym przykładem jest Galicyjskie Lato z Koniem w Kołaczycach.

Na południu Beskidu Niskiego, tam gdzie dawniej zamieszkiwała ludność łemkowska, pojawiają się produkty turystyczne ukazujące kulturę dawnych mieszkańców. Do czasów współczesnych przetrwały cerkwie, chyże, w których mieszkali, krzyże i kapliczki. Produkty te często tworzone są jako transgraniczne, gdyż na Słowacji kultura łemkowska (zwana tam kulturą rusińską) ciągle jest jeszcze żywa.



## Zabytki

W Powiecie Jasielskim znajduje się wiele interesujących zabytków. Ziemia Jasielska była od wieków obszarem ścierania się różnych kultur. Pozostawiły one po sobie liczne ślady materialne w postaci grodzisk, ruin zamków oraz cennych zabytków sakralnych. Tutaj natura przeplata się z historią. Grodzisko „Karpacka Troja” w Trzcinicy - jeden z pierwszych grodów słowiańskich - jest świadectwem tętniącego na terenie Powiatu Jasielskiego życia już w epoce brązu. Pełno tu świątyń różnych wyznań, wśród których znajdują się „perełki” leżące na Szlaku Podkarpackiej Drewnianej Architektury Sakralnej. Sporą atrakcją stanowią również niepowtarzalnie zaprojektowane cmentarze wojenne z czasów I i II wojny światowej, a także pozostałości kultury łemkowskiej.

Na terenie powiatu rozwija się turystyka religijna. Istnieje tu aż 5 sanktuariów – w Dębowcu, Tarnowcu, Jaśle, Nowym Żmigrodzie i Skalniku. Pielgrzymuje do nich rocznie tysiące pielgrzymów, prosząc lub dziękując za łaski otrzymane od Boga. Wyrazem wiary i celem pielgrzymek są również krzyże milenijne górujące nad powiatem – w Ujeździe na górze Liwocz i na Górze Grzywackiej, a także liczne trasy Dróg Krzyżowych – jak np. w Mrukowej, z pięknymi stacjami o regionalnym charakterze.

Przestrzeń powiatu wypełniają również niezliczone ilości kapliczek, figur świętych i krzyży przydrożnych. Budowane z różnych materiałów, w różnych stylach, z różnych powodów – są świadkami naszej historii. I choć najczęściej ich nie dostrzegamy – warto zapoznać się z historiami, które „opowiadają”. Na przykład podróżując rowerowym Szlakiem Kapliczek po gminie Tarnowiec.

Charakterystyczne dla tego obszaru są również ślady zamieszkiwania tych terenów przez ludność łemkowską - pozostały po nich zabytkowe cerkwie, rozpadające się chyże i ślady po opuszczonych wioskach. Do dziś z układu łąk i pasów zarośli wyczytać można tętniące tu niegdyś życie, miejsca pozostałe po zabudowaniach czy dawnych sadach.

Najciekawszym miejscem związanym z przeszłością tego regionu jest Skansen Archeologiczny „Karpacka Troja” w Trzcinicy. To najnowsza, lecz jedna z najciekawszych atrakcji powiatu. Skansen prezentuje bowiem historię grodu założonego nad rzeką Ropą przed 4 tys. lat. A czyni to w sposób żywy i dokładny. Pokazy życia mieszkańców grodu, rekonstrukcja bitwy o gród w czasie corocznego Festiwalu „Dwa Oblicza”, czy multimedialne lekcje muzealne zainteresują każdego. Dodatkową atrakcją jest wieża widokowa, z której zobaczyć można całą okolicę, a przy dobrej pogodzie nawet Tatry.

Południową część Beskidu Niskiego obejmuje Magurski Park Narodowy. Jest jednym z najspokojniejszych parków narodowych w Polsce. Choć posiada rozbudowaną sieć szlaków i ścieżek dydaktycznych – nie jest celem masowej turystyki. Upodobali go sobie za to turyści kochający obcowanie z dziką przyrodą, bukowymi lasami i polami pełnymi kwiatów, lubiący szlaki, na których rzadko spotyka się innego człowieka.

W Krempnej, w muzeum parku i w jego Ośrodku Edukacyjnym zobaczymy „w pigułce” największe osobliwości i ciekawostki parku.



Wartym odwiedzenia jest Muzeum Narciarstwa Polskiego im. Stanisława Barabasza w Cieklinie z największą kolekcją nart w Polsce. Miejscowość ta stała się kolebką polskiego narciarstwa, gdzie powstały w 1888 roku pierwsze polskie narty skonstruowane przez Stanisława Barabasza: architekta, malarza, myśliwego oraz nestora polskiego narciarstwa.

Ciekawą propozycją dla krajoznawcy są zachowane na terenie Ziemi Jasielskiej dwory szlacheckie, będące niegdyś ośrodkami życia na wsi, które są nieodłączną częścią polskiego krajobrazu. Zachowały się w różnym stanie, część z nich jest odnowiona, część czeka na swojego nowego gospodarza.

Warto również zwrócić uwagę na pozostałości przemysłu naftowego, który rozwinął się w drugiej połowie XIX wieku czego przykładem jest Kopalnia Ropy Naftowej „Folusz”.

To tylko kilka przykładów zabytków w Powiecie Jasielskim. Jest tu wiele innych cennych obiektów, które warto zobaczyć i poznać. Wykaz polecanych zabytków znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela nr 7. Zabytki w Powiecie Jasielskim.

| Miasta/<br>Gminy                     | Dwory | Pałace/<br>Zamki                 | Kościoty /<br>Cerkwie  | Kapliczki | Cmentarze   | Krzyże | Inne  |
|--------------------------------------|-------|----------------------------------|--|-----------|---|--------|---|
| Miasto<br>Jasło/<br>Gmina<br>Miejska |       | Pałac<br>Sroczyńskich<br>w Jaśle | Kościół -<br>Kolegiata pw.<br>Wniebowzięci<br>a Najświętszej<br>Maryi Panny<br>w Jaśle<br><br>Kościół pw.<br>św. Stanisława<br>BM<br>w Jaśle<br><br>Klasztor i<br>Kościół Sióstr<br>Wizytek<br>w Jaśle<br><br>Sanktuarium<br>św. Antoniego<br>i Klasztor OO.<br>Franciszkanów<br>w Jaśle |           | Stary<br>Cmentarz<br>w Jaśle<br><br>Cmentarz<br>żydowski-<br>Kirkut |        | Figura św.<br>Jana<br>Nepomucena<br>w Jaśle<br><br>Glorietka -<br>altana<br>w Jaśle<br><br>Pomnik<br>Tadeusza<br>Kościuszki<br>w Jaśle<br><br>Grób<br>Nieznanego<br>Żołnierza<br>w Jaśle<br><br>Budynek<br>zespołu Szkół<br>nr 4 w Jaśle<br><br>Pomnik<br>Grunwaldzki-<br>Jasło |



|                     |                                   |  |   |   |   |   |  |
|---------------------|-----------------------------------|--|---|---|---|---|--|
|                     |                                   |  |   |   |   |   | (Górka Klasztorna)                                   |
| Gmina Wiejska Jasło | Dwór w Szebniach<br>Dwór w Wolicy |  | Kościół parafialny pw. św. Stanisława w Osobnicy<br><br>Kościół parafialny pw. Św. Marcina w Szebniach<br><br>Kościół parafialny pw. św. Doroty w Trzcinicy<br><br>Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca w Warzycach | Kapliczka w Bierówce<br><br>Kapliczka w Chrzęstówce -(2 szt.)<br><br>Kapliczka w Niepli<br><br>Kapliczka w Osobnicy<br><br>Kapliczka w Warzycach - (2 szt.)<br><br>Kapliczka w Wolicy -(2 szt.) | Cmentarz z I wojny światowej w Bierówce<br><br>Cmentarz jeńców radzieckich z II wojny światowej w Bierówce<br><br>Cmentarz rzymsko - katolicki w Osobnicy<br><br>Cmentarz nr 16 z I i II wojny światowej<br><br>Cmentarz z I wojny światowej w Osobnicy<br><br>Cmentarz rzymsko - katolicki w Szebniach<br><br>Cmentarz rzymsko - katolicki w Warzycach<br><br>Cmentarz z I wojny światowej w Warzycach<br><br>Cmentarz rzymsko - katolicki w Trzcinicy | Krzyż przydrożny w Łaskach-(2 szt.)<br><br>Krzyż przydrożny w Warzycach -(2 szt.) | Pomnik w Niepli<br><br>Figura przydrożna w Warzycach |



|                                  |  |                                      |   |  |   |                                   |  |
|----------------------------------|--|--------------------------------------|---|--|---|-----------------------------------|--|
| Gmina Wiejska Brzyska            | Dwór Rylskich w Lipnicy Dolnej                         | Pałac Karola Kotarskiego w Brzyskach | Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Brzyskach   | Kapliczka w Błażkowej -( 6 szt.)<br>Kapliczka w Brzyskach - (2 szt.)<br>Kaplica Grobowa Kotarskich<br>Kapliczka w Ujeździe<br>Kapliczka w Kłodawie - (3 szt.)<br>Kapliczka w Wróblowej -(2 szt.)<br>Kapliczka w Dąbrówce -(2 szt.)<br>Kapliczka w Lipnicy Dolnej | Cmentarz z I wojny światowej nr 219 w Błażkowej<br>Cmentarz z I wojny światowej nr 229 w Błażkowej (Skurowa)<br>Cmentarz rzymsko - katolicki (starszy) w Brzyskach<br>Cmentarz rzymsko - katolicki (młodszy) w Brzyskach<br>Cmentarz ofiar terroru hitlerowskiego w Warzycach | Krzyż przydrożny w Lipnicy Dolnej | Krzyż milenijny - Ujazd Krzyż na górze Liwocz                            |
| Gmina Wiejska Dębowiec           |  |                                      | Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła w Cieklinie<br>Kościół parafialny pw. Św. Bartłomieja w Dębowcu |  | Cmentarz z I wojny światowej nr 11 w Woli Cieklińskiej  |                                   | Budynek drewniany modrzewiowy nr 109 w Dębowcu                           |
| Gmina Miejsko/ Wiejska Kołaczyce | Dwór - zespół dworski w Bieździedzy Dwór w Bieździadce | Zamek Golez w Krajowicach            | Kościół - zespół kościoła pw. Trójcy Świętej w Bieździedzy  | Kapliczka w Sieklówce -(2 szt.)<br>Kapliczka w Lublicy   | Cmentarz z I wojny światowej nr 42 w Sieklówce  |                                   | Obelisk Nowakowskiego - zespół kościoła pw. Trójcy Świętej w Bieździedzy |



|                       |   |  |   |  |  |  |   |
|-----------------------|---|--|---|--|--|--|---|
|                       | (w ruinie)<br>Stajnia - zespół dworski w Bieździedzy<br><br>Wozownia - zespół dworski w Bieździedzy |  | Kościół pw. św. Anny w Kończycach   | Kapliczka w Bieździadce- (2 szt.)<br><br>Kaplica Hr Zborowskiego- o- Bieździedza<br><br>Kapliczka - Nawsie Kończyckie<br><br>Kaplica cmentarna w Kończycach<br><br>Kapliczka w Kończycach- (2 szt.)<br><br>Kapliczka w Krajowicach | Cmentarz z I wojny światowej nr 41 w Bieździadce<br><br>Cmentarz rzymsko - katolicki w Bieździedzy<br><br>Cmentarz z I wojny światowej nr 40 w Bieździedzy<br><br>Cmentarz rzymskokatolicki w Kończycach<br><br>Cmentarz z I wojny światowej nr 39 w Kończycach<br><br>Cmentarz z I wojny światowej nr 36 w Krajowicach<br><br>Cmentarz rzymsko - katolicki w Sieklówce Dolnej |  | Mogiła rozstrzelanych w Bieździedzy<br><br>Dom Drewniany z podcieniami - Zabudowania Starego Miasta w Kończycach<br><br>Figura Matki Bożej w Kończycach<br><br>Figura św. Franciszka Nawsie Kończyckie<br>Figura Matki Boskiej w Kończycach<br><br>Dzwonnica - zespół kościoła pw. Trójcy Świętej |
| Gmina Wiejska Krempna |   |  | Cerkiew drewniana w Krempnej<br><br>Cerkiew drewniana w Świątkowej Wielkiej |  |  |  |   |
| Gmina Wiejska         |   |  | Kościół - Sanktuarium   |  |  |  |   |





|                               |   |  |  |  |  |   |  |
|-------------------------------|---|--|--|--|--|---|--|
| Nowy Żmigród                  |   |  | bł. ks. Wł. Findysza w Nowym Żmigrodzie  |  |  |   |  |
| Gmina Wiejska Osiek Jasielski |   |  | Kościół pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego w Osieku<br><br>Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Załężu   |  |  |   |  |
| Gmina Wiejska Skołyżyn        | Dwór Jana Klomnika w Przysiekach<br><br>Dwór - Lisówek w Skołyżynie |  | Kościół - zespół kościoła pw. św. Katarzyny w Sławęcinnie<br><br>Kościół - zespół kościoła pw. św. Doroty w Harkłowej<br>Kościół - zespół kościoła pw. św. Anny w Świącanach | Kapliczka w Przysiekach<br><br>Kaplica hr. Zborowskich w Sławęcinnie<br><br>Kapliczka w Sławęcinnie<br><br>Kapliczka w Skołyżynie<br>Kapliczka w Harkłowej<br><br>Kapliczka w Siepietnicy<br><br>Kapliczka w Świącanach- (3 szt.)<br><br>Kaplica cmentarna w Świącanach<br>Kapliczka w Jabłonicy- (2 szt.)<br><br>Kapliczka w Bączalu Dolnym -(3 szt.) |  | Krzyż przydrożny w Świącanach-( 2 szt.) | Wozownia i stajnia - zespół dworski Furmanków w Siepietnicy<br><br>Stodoła - zespół dworski Furmanków w Siepietnicy<br><br>Młyn w Przysiekach<br><br>Figura św. Jana Nepomucena w Skołyżynie<br><br>Dzwonnica - zespół kościoła pw. św. Katarzyny w Sławęcinnie<br><br>Dzwonnica - zespół kościoła pw. św. Doroty w Harkłowej<br><br>Dzwonnica - zespół kościoła pw. św. Anny w Świącanach |



|                         |                                     |  |  |   |  |   |   |
|-------------------------|-------------------------------------|--|--|---|--|---|---|
|                         |                                     |  |  | Kapliczka "Murowana figura" - Bączal Dolny  |  |   |   |
|                         |                                     |  |  | Kapliczka - Lipnica Górna   |  |   |   |
| Gmina Wiejska Tarnowiec | Dwór we Wrocance<br>Dwór w Tarnowcu |  | Kościół pw. św. Szymona i Judy Tadeusza w Łubienku<br><br>Kościół parafialny pw. Narodzenia NMP w Tarnowcu | Kapliczka w Sądkowej -(2 szt.)<br>Kapliczka w Roztokach -(2 szt.)<br>Kapliczka w Gliniczku<br><br>Kapliczka w Gąsówce<br>Kapliczka w Umieszczu<br>Kapliczka w Gliniku Polskim -(2 szt.)<br><br>Kapliczka w Łajscach -(4 szt.)<br><br>Kapliczka w Nowym Gliniku -( 3 szt.)<br><br>Kapliczka w Łubienku<br><br>Kapliczka w Łubnie Opacie -(2 szt.)<br><br>Kapliczka w Potakówce | Cmentarz w Łubienku<br><br>Cmentarz z I wojny światowej nr 19 w Tarnowcu | Krzyż we Wrocance<br><br>Krzyż w Tarnowcu | Dworzec kolejowy w Tarnowcu<br><br>Figura w Sądkowej<br><br>Figura przydrożna w Czeluśnicy<br><br>Figura przydrożna św. Józefa w Łajscach<br><br>Figura Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej w Łajscach<br><br>Figura przydrożna Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej w Tarnowcu<br>Postument figury przydrożnej św. Walentego w Tarnowcu<br><br>Dzwonnica - zespół kościoła pw. św. Szymona i Judy |



|  |  |  |  |                          |  |  |                        |
|--|--|--|--|--------------------------|--|--|------------------------|
|  |  |  |  | Kapliczka<br>w Tarnowcu  |  |  | Tadeusza<br>w Łubienku |
|  |  |  |  | Kapliczka<br>w Brzezówce |  |  |                        |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

Wśród oferty turystycznej Powiatu Jasielskiej na uwagę zasługują również regionalne szlaki tematyczne:

- Szlak Cmentarzy z I Wojny Światowej,
- Szlak Architektury Drewnianej, który udostępnia turystom najcenniejsze drewniane świątynie Małopolski i Podkarpacia, a w Powiecie Jasielskim między innymi cerkwie w Świątkowej Małej, Kotani czy Krempnej oraz kościoły w Załężu, Osieku Jasielskim i Trzciny.
- Szlak Naftowy łączący ze sobą miejsca związane z narodzinami i historią przemysłu naftowego w Polsce i na Ukrainie, prowadzący w powiecie przez Jasło, Folsz, Osobnicę miejsca gdzie zachował się jeszcze krajobraz dawnego zagłębia naftowego.
- Szlak Papieski, upamiętniający wędrówki Ojca Świętego Jana Pawła II po Beskidzie Niskim.
- Jasielski Szlak Winny - kilkanaście winnic z możliwością zwiedzania oraz degustacji win.

Szlaki tematyczne (w tym te transgraniczne) to przykład pojawiających się coraz liczniej produktów turystycznych o oddziaływaniu ponadlokalnym. Przykładowo Lokalne Grupy Działania, szczególnie te mające partnerów z innych powiatów, podejmują działania mające na celu tworzenie właśnie takich produktów. Również Program Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja wpierał i będzie wspierał projekty mające szersze niż powiat oddziaływanie.

Słabo rozwinięta jest jeszcze tzw. e-Turystyka, czyli turystyka wykorzystująca nowoczesne rozwiązania technologiczne – jak np. geocaching. Na obszarze powiatu jest tylko kilkanaście typowych skrytek geocachingu, z czego większość to atrakcje turystyczne bez skrytek - jak np. cmentarze z I wojny światowej. Również niewielka część informacji turystycznej w terenie stosuje tzw. QR kody – pozwalające turyście szybko połączyć się ze stroną internetową danej atrakcji i uzyskać więcej informacji o niej. Pojawił się za to pierwszy mobilny przewodnik po Jaśle i okolicy - aplikacja mobilna „Jasło - (w)inne klimaty”.

#### **Agroturystyka/Baza Noclegowa na terenie Powiatu Jasielskiego**

Według danych GUS z 2022 roku oraz danych Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej w Jaśle w Powiecie Jasielskim znajdowały się:

- 2 hotele (1 ★★, 1 ★), 1 motel (kategorii ★★) oraz 0 pensjonatów.
- pozostałe miejsca noclegowe 62 obiekty.

Turystyczne obiekty noclegowe wyposażone w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo (dane na rok 2021):



- pochylnia wjazdowa: 1
- parking z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych ruchowo: 2

Obiekty z zapleczem konferencyjnym (dane na rok 2021):

- z salą konferencyjną: 2 (liczba sal: 2, liczba miejsc: 110)

Na 1 km<sup>2</sup> przypada w Powiecie Jasielskim ok. 0,93 miejsca noclegowego. Powyższe dane jednoznacznie wskazują na konieczność rozbudowy bazy noclegowej w postaci nowych hoteli, ośrodków wypoczynkowych czy gospodarstw agroturystycznych.

Coraz większą atrakcją powiatu staje się enoturystyka, czyli turystyka związana z uprawą winorośli i produkcją wina. Właściciele gospodarstw, organizują w swoich winnicach degustacje oraz inne usługi, jak edukacja winiarska czy zwiedzanie winnicy. Wino jest też głównym wyróżnikiem promocyjnym miasta Jasła - hasło promocyjne „(w)inne klimaty”. W powiecie działa kilkanaście winnic, a kilka może prowadzić sprzedaż wina. W otoczeniu działających winnic mogą się również rozwijać inne usługi komplementarne jak handel materiałami i narzędziami do uprawy, przetwórstwo wspomagające uprawy rolne, rzemiosło i produkty regionalne uzupełniające sprzedaż wina.

Turyści, którzy zdecydują się na przyjazd do Powiatu Jasielskiego mogą skorzystać z dość bogatego zaplecza gastronomicznego.

Pomimo faktu, że Powiat Jasielski posiada dobre warunki do rozwoju turystyki, zwłaszcza turystyki rekreacyjnej, aktywnej, kwalifikowanej i kulturowej, to nie są one wykorzystywane w dużym stopniu. Aby zapewnić rozwój turystyki i efektywnie wykorzystać walory przyrodniczo-krajobrazowe, konieczna jest intensywniejsza promocja, tworzenie oferty różnorodnych produktów turystycznych o wysokiej jakości oraz rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

## **SPORT**

W powiecie działają liczne kluby sportowe (około 60 w roku 2023), zajmujące się głównie piłką nożną, lekkoatletyką, sportami walki, sportami zespołowymi, pływaniami, kolarstwem (w tym górskim). Organizują różnego rodzaju imprezy sportowe, zawody i turnieje, oraz imprezy o charakterze masowym. Stowarzyszenia sportowe prowadzą zajęcia z dorosłymi i młodzieżą. Organizują też obozy sportowe, rajdy turystyczne i wycieczki. Dla zrzeszonych w klubach sportowych organizowane są turnieje i mistrzostwa powiatu w różnych dyscyplinach. Rozwijają się nowe dziedziny sportu jak np. nordic walking.

Główne, cyklicznie organizowane, masowe imprezy sportowe w powiecie to:

- Grand-Prix rowerów górskich,
- Mistrzostwa Jasła Amatorów BMX,
- Jasielski Samochodowy Rajd Niepodległości,
- Bieg Beskidnika: edycja letnia i zimowa,



- Bieg Uliczny w Tarnowcu,
- Bieg Walentynkowy,
- Bieg Pamięci Senatora Stanisława Zająca,
- Bieg Króla w Jaśle.

Miasto Jasło w okresie wakacji letnich organizuje program pn. „Trener Osiedlowy”, którego celem jest organizacja czasu wolnego i zachęcanie dzieci i młodzież Jasła do uprawiania sportu. Tworzone są trasy do rekreacyjnego uprawiania nordic walking, biegania, jazdy na rowerze a także miejsca do jazdy na deskorolkach, rolkach i wrotkach, czy rekreacyjnego wędkowania.

Tabela nr 8. Rozkład klubów i zespołów sportowych w poszczególnych gminach Powiatu / charakterystyka klubów.

| Miasta /Gminy                  | Kluby sportowe  | Charakterystyka  | Uczniowskie kluby sportowe  | Charakterystyka  |
|--------------------------------|---|--|---|--|
| Miasto Jasło/<br>Gmina Miejska | Klub Sportowy Skazani na Street Workout<br>ul. Franciszkańska 2/7, 38-200 Jasło | Propagowanie Street Workoutu wśród młodzieży szkolnej i akademickiej, uzyskiwanie jak najlepszych wyników sportowych w młodzieżowych zawodach Street Workoutu organizowanych w Polsce oraz poza granicą. | Uczniowski Klub Sportowy "Jedynka"<br>ul. Piotra Skargi 10<br>38-200 Jasło<br><br>Uczniowski Klub Sportowy "OLIMPIA"<br>przy Szkole Podstawowej nr 4u<br>ul. Wincentego Pola 9<br>38-200 Jasło<br><br>Uczniowski Klub Sportowy SPIN<br>ul. Lwowska 36,<br>38-200 Jasło<br><br>Uczniowski Klub sportowy Ósemka przy Szkole Podstawowej nr 8 w Jaśle<br>ul. Sobniowska 58,<br>38-200 Jasło<br><br>Uczniowski klub Sportowy Spartakus<br>Jasło<br>ul. Floriańska 24,<br>38-200 Jasło<br><br>Uczniowski Klub Sportowy "ISKRA" | Organizowanie czasu pozalekcyjnego, zawodów sportowych<br><br>Uczestnictwo w zawodach sportowych, organizowanie czasu pozalekcyjnego, organizowanie imprez sportowych<br><br>Angażowanie uczniów do aktywności ruchowej<br>Organizacja zawodów sportowych<br><br>Propagowanie i rozwój kultury fizycznej, podnoszenie sprawności psychofizycznej, profilaktyka zdrowego i popularyzacja zdrowego stylu życia<br><br>Kultura fizyczna i sport, rekreacja, promocja zdrowia<br><br>Organizowanie aktywnego spędzania |



|                     |   |   |   |   |
|---------------------|---|---|---|---|
|                     |   |   | ul. Staszica 30 b,<br>38-200 Jasło<br><br>Uczniowski Klub Sportowy "Lider" przy Gimnazjum nr 1 w Jaśle<br>ul. Czackiego 2,<br>38-200 Jasło<br><br>Uczniowski Klub Sportowy "VICTORIA"<br>ul. Koralewskiego 9,<br>38-200 Jasło   | czasu wolnego, różnorodnych form współzawodnictwa sportowego<br>Organizowanie sekcji i szkoleń sportowych<br><br>Organizacja zawodów, imprez sportowych<br>Organizacja młodzieży czasu wolnego<br><br>Organizowanie zawodów sportowych, zajęć pozalekcyjnych.   |
| Gmina Wiejska Jasło | Ludowy Klub Sportowy Wisłoka Niegłowice Niegłowice 49 38-200 Jasło<br><br>Ludowy Klub Sportowy Sparta Osobnica Osobnica 1052 38-241 Osobnica<br><br>Ludowy Klub Sportowy Warzyce Warzyce 34, 38-200 Jasło<br><br>Gminny Ludowy Klub sportowy "Wenus"<br><br>Gminny Klub Sportowy „TEAM 17” Szebnie Szebnie 38-203 | siedziba:<br>Szkoła Podstawowa w Jareniówce<br>dyscyplina: piłka nożna<br><br>dyscyplina: piłka nożna<br><br>dyscyplina: piłka nożna<br><br>Popularyzacja i rozwój różnych dyscyplin sportu<br><br>Tworzenie odpowiednich warunków to uprawiania sportu wyczynowego kultury fizycznej | Uczniowski Klub Sportowy "Dwójeczka" Osobnica, 38-241 Osobnica<br><br>Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Technik Trzcinica Trzcinica 79 38-207 Przysieki<br><br>Uczniowski Klub Sportowy „Cebulka” Warzyce 444 38-200 Jasło<br><br>Uczniowski Klub Sportowy "Relax" Jareniówka, 38-200 Jasło<br><br>Uczniowski Klub Sportowy "OLIMP" w Trzcinicy, Trzcinica 79, 38-207 Przysieki | siedziba:<br>Szkoła Podstawowa nr 2 w Osobnicy<br><br>dyscyplina: lekkoatletyka<br><br>siedziba:<br>Warzyce 444<br>dyscypliny: tenis stołowy, piłka siatkowa i szachy<br><br>siedziba:<br>przy Szkole Podstawowej w Jareniówce<br><br>siedziba:<br>Trzcinica 79<br>Organizowanie imprez zawodów sportowych, współuczestnictwo w zawodach sportowych |



|                              |   |   |  |  |
|------------------------------|---|---|--|--|
|                              | <p>Gminny Ludowy Klub Sportowy Wenus<br/>Chrzastówka<br/>38-200 Jasło</p> <p>Klub Tenisowy<br/>Winner Jasło<br/>Łaski 199,<br/>38-200 Jasło</p> | <p>przez jego członków.<br/>dyscyplina: piłka nożna</p> <p>Rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie poziomu sportowego</p> <p>Organizowanie zawodów sportowych , uczestnictwo w imprezach sportowych na terenie całej Polski</p> <p>Organizowanie spotkań z kwalifikowanymi instruktorami w celu rozwoju umiejętności z zakresu selekcyjnych dyscyplin sportowych</p> |  |  |
| <p>Gmina Wiejska Brzyska</p> | <p>Gminny Ludowy Klub Sportowy "Liwocz"<br/>Brzysk</p>  | <p>-</p>  | <p>Uczniowski Klub Sportowy "Wróblowa"</p> <p>Uczniowski Klub Sportowy Przy Gimnazjum w Brzyskach<br/>Brzyska 91 A,<br/>38-212 Brzyska</p> | <p>Popularyzacja i podnoszenie poziomu sportowego członków rozszerzanie działalności wychowawczej, sportowej i rekreacyjnej szkół na terenie Gminy Brzyska</p> <p>siedziba:<br/>Brzyska 91 A<br/>Organizacja różnego rodzaju zawodów i imprez sportowych, obozów szkoleniowych<br/>Organizacja kursów dla instruktorów i działaczy</p> |



|                                 |  |  |   |   |
|---------------------------------|--|--|---|---|
| Gmina Wiejska Dębowiec          | <p>Stowarzyszenie Sportowe WOLANIE w Woli Cieklińskiej</p> <p>Gminny młodzieżowy Klub Sportowy Dębowiec-Zarzecze Dębowiec, 38-220 Dębowiec</p>                           | <p>-</p> <p>Popularyzacja i rozwój różnych dyscyplin sportowych w swoim środowisku oraz szkolenie utalentowanych jednostek w wybranych dyscyplinach sportowych</p> | <p>Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Dębowcu 38-220 Dębowiec</p> <p>Uczniowski Klub Sportowy Akademia Judo Dębowiec</p>                          | <p>Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia uczniów, krzewienie kultury</p> <p>-</p>   |
| Gmina Miejsko/Wiejska Kołaczyce | <p>Miejski Klub Sportowy "Ostoja" Kołaczyce ul. 17 Stycznia 16 38-213 Kołaczyce</p> <p>Klub Sportowy "Klub Jeździecki Hucul" Nawsie Kołaczyckie 256 38-213 Kołaczyce</p> | <p>-</p> <p>Celem klubu jest dbałość o prawidłowy rozwój psychofizyczny i zdrowie członków Klubu i sympatyków sportu</p>   | <p>Uczniowski Klub Sportowy Spartan Jasło Nawsie Kołaczyckie 38-213 Kołaczyce</p> <p>Uczniowski Klub Sportowy Sportowa Rodzina Sowina 156 A, 38-213 Kołaczyce</p> | <p>-</p> <p>Celem Klubu jest planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkoły oraz pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu</p> |
| Gmina Wiejska Krempna           | <p>Ludowy Klub Sportowy "Wrzos" Krempna Krempna 85, 38-232 Krempna</p>   | <p>-</p>   |   |   |
| Gmina Wiejska Nowy Żmigród      | <p>Klub Sportowy "Wisłoka" Nowy Żmigród ul. Mickiewicza 1, 38-230 Nowy Żmigród</p>   | <p>Angażowanie uczniów do aktywności ruchowej, organizacja i uczestnictwo w zawodach sportowych</p>  | <p>Uczniowski Klub Sportowy "Tempo" Nienaszów Nienaszów 309, 38-230 Nowy Żmigród</p>  | <p>Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkoły oraz o pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu</p>                         |





|                               |   |   |   |  |
|-------------------------------|---|---|---|--|
|                               | Katolicki Klub Sportowy „Gaudium” im. św. Andrzeja Boboli w Łęczynach, 38-230 Nowy Żmigród                                      | Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkół oraz o pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu, w oparciu o zasady etyki katolickiej oraz wspieranie działalności wychowawczej i opiekuńczej szkół |   |  |
| Gmina Wiejska Osiek Jasielski | Ludowy Klub Sportowy Czardasz Osiek Jasielski 238, 38-223 Osiek Jasielski<br><br>Klub Sportowy Zamczysko Mrukowa 38-223 Mrukowa | -<br><br>Popularyzacja i rozwój różnych dyscyplin sportowych  |   |  |
| Gmina Wiejska Skołyszyn       | Ludowy Klub Sportowy Skołyszyn 38-242 Skołyszyn   | -   | Uczniowski Klub Sportowy "Olimp" 38-242 Skołyszyn<br><br>Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Jabłonicy Jabłonica, 38-200 Jasło | Organizowanie imprez sportowych, współzawodnictwa, szkoleń<br><br>Organizacja aktywnego spędzania czasu pozalekcyjnego, zawodów, szkoleń |
| Gmina Wiejska Tarnowiec       | Klub sportowy Maraton w Tarnowcu  | -<br><br>-  | Uczniowski Klub Sportowy "UKS CZELUŚNICA" Czeluśnica 77, 38-204 Tarnowiec   | -  |



|  |   |  |  |
|--|---|--|--|
| Ludowy Klub Sportowy w Czełuśnicy                                    | -   |  |  |
| Ludowy Klub sportowy "Tajfun" w Łubnie Szlacheckim                   |   |  |  |
| Ludowy Klub Sportowy Zorza 03 Łubienko Łubienko 57, 38-204 Tarnowiec | Rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu |  |  |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

### 3.6. Aktualna i prognozowana sytuacja demograficzna

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 r. liczba ludności w powiecie wynosiła 111 238 osób, z czego 56 702 stanowiły kobiety, natomiast 54 536 mężczyzn. Powierzchnia Powiatu Jasielskiego stanowi 831 km<sup>2</sup>, co wraz z liczbą zamieszkujących go ludzi daje gęstość zaludnienia na poziomie 133 os/km<sup>2</sup>. W porównaniu do roku 2021 liczba mieszkańców powiatu uległa ogólnie zmniejszeniu o 741 osób. Spośród 10 jednostek terytorialnych wchodzących w skład Powiatu Jasielskiego tylko w Gminie Dębowiec w 2022 r. zanotowano wzrost liczby ludności (+ 55 osób). W pozostałych jednostkach samorządowych nastąpił spadek liczby ludności. Liczbowo i procentowo największy ubytek mieszkańców zanotowało Miasto Jasło, w którym liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu o 477 osób (1.43 %). Najmniejszy ubytek mieszkańców w wymiarze liczbowym miał miejsce w Gminie Brzyska (- 8 osób), natomiast w wymiarze procentowym w Gminie Skołyszyn (0.09 %). W przeważającej mierze ludność Powiatu Jasielskiego to mieszkańcy wsi, w których zamieszkuje 76 956 osób, co stanowi 69.18 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu. W 2021 r. na wsi mieszkało łącznie 77 217 osób (68.96 %). Prym wśród ludności Powiatu Jasielskiego wiodą kobiety, których ziemie jasielską zamieszkuje 56 702 osoby płci żeńskiej (50.97 %). W 2021 r. Powiat Jasielski zamieszkiwało 57 046 kobiet (50.94 %) i 54 933 mężczyzn (49.06 %). W 2022 r. w Powiecie Jasielskim zanotowano 826 urodzeń (w 2021 r. - 865) i 1214 zgonów (w 2021 r. - 1490), co oznacza, że mimo zmniejszenia (w porównaniu do 2021 r.) liczby zgonów o 276, w 2022 r. nastąpił ubytek naturalny ludności o 388 osób, który w stosunku do roku 2021 zmniejszył się o 237 osób. W 2021 r. ubytek naturalny ludności wynosił 625 osób (865 urodzeń i 1 490 zgonów). Szczegółowe informacje na temat demografii w roku 2022 zostały zamieszczone w poniższej tabeli.



Tabela nr 9. Dane demograficzne wg miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2022 r.)

| Lp.   | Gmina           | Ludność tys. | Miasto | Wieś   | Kobiety | Mężczyźni | Przyrost naturalny |       |
|-------|-----------------|--------------|--------|--------|---------|-----------|--------------------|-------|
|       |                 |              |        |        |         |           | Urodzenia          | Zgony |
| 1.    | Brzyska         | 6 522        | -      | 6 522  | 3271    | 3 251     | 64                 | 49    |
| 2.    | Dębowiec        | 8 969        | -      | 8 969  | 4514    | 4 455     | 76                 | 119   |
| 3.    | Gmina Jasło     | 16 287       | -      | 16 287 | 8260    | 8 027     | 133                | 185   |
| 4.    | Kołaczyce       | 8 791        | 1 379  | 7 412  | 4372    | 4 419     | 70                 | 89    |
| 5.    | Krempna         | 1 823        | -      | 1 823  | 873     | 950       | 10                 | 24    |
| 6.    | Miasto Jasło    | 32 903       | 32 903 | -      | 17327   | 15 576    | 174                | 386   |
| 7.    | Nowy Żmigród    | 9 011        | -      | 9 011  | 4508    | 4 503     | 66                 | 81    |
| 8.    | Osiek Jasielski | 5 294        | -      | 5 294  | 2636    | 2658      | 51                 | 65    |
| 9.    | Skotyszyn       | 12 387       | -      | 12 387 | 6 231   | 6156      | 91                 | 124   |
| 10.   | Tarnowiec       | 9 251        | -      | 9 251  | 4 710   | 4541      | 91                 | 92    |
| Razem |                 | 111 238      | 34 282 | 76 956 | 56 702  | 54        | 826                | 1214  |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS oraz Powiatu Jasielskiego.

Z zestawień i danych wynika, że liczba ludności w Powiecie Jasielskim w ostatnich latach systematycznie maleje, na co wpływ ma utrzymujący się na stałe ujemnym poziomie przyrost naturalny. Zaobserwować również można również wystąpienie procesu starzenia się społeczeństwa, przejawiającego się w zmniejszającej się dynamicznie populacji osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym, ilość osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na przestrzeni lat na podobnym poziomie. Utrzymanie się takiej sytuacji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego grupy w wieku produkcyjnym.

Średni wiek mieszkańców Powiatu Jasielskiego wynosi 42,1 lat. Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Jasielskiego:

- w 2025 roku - 111 728, w tym 56 621 kobiet, 55 107 mężczyzn,
- w 2030 roku - 109 593, w tym 55 477 kobiet, 54 116 mężczyzn,
- w 2040 roku - 103 666, w tym 52 433 kobiet, 51 233 mężczyzn,
- w 2050 roku wynosi 95 921, z czego 48 431 to kobiety, a 47 490 mężczyźni.

### 3.7. Rynek pracy – zatrudnienie i bezrobocie

#### Pracujący w Powiecie Jasielskim

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) oraz Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) w Powiecie Jasielskim 60,3%, tj. 66 397 mieszkańców jest w wieku produkcyjnym (18 – 64 lata), 17,9% (19 742 osoby) w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 lat), a 21,8% (24 046 osób) jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej).

W Powiecie Jasielskim na 1000 mieszkańców pracuje 193 osób. Jest to mniej od wartości dla województwa podkarpackiego (224 osoby) oraz znacznie mniej od wartości dla Polski (259 osób). Wśród wszystkich pracujących ogółem, tj. 21 241 osób, 10 076 osób stanowią kobiety (47,4%), natomiast 11 165 osób to mężczyźni, co stanowi 52,6%. 47,5% aktywnych zawodowo mieszkańców



Powiatu Jasielskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 25,0% w przemyśle i budownictwie, a 8,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), natomiast 0,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

#### **Migracje wewnętrzne i zagraniczne osób**

Według danych GUS w 2021 roku w Powiecie Jasielskim zarejestrowano 838 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1 185 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Powiatu Jasielskiego - 347 osób. W tym samym roku 59 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 14 wymeldowania za granicę daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 45 osób. Ogółem saldo migracji wynosi - 302 osoby.

#### **Przedsiębiorstwa na lokalnym rynku pracy**

Na koniec grudnia 2021 roku w Powiecie Jasielskim w rejestrach REGON zarejestrowanych było 9 289 podmiotów gospodarczych, co stanowi 4,73% wszystkich firm zarejestrowanych w województwie podkarpackim (196 532) i 0,2% (4 836 214) wszystkich firm zarejestrowanych w Polsce. Liczba podmiotów gospodarczych skoncentrowanych na terenie Powiatu Jasielskiego na koniec 2021 roku była wyższa o 359 w porównaniu do grudnia 2020 roku (8 930).

W 2021 roku zarejestrowano 774 nowe podmioty, a 383 podmioty zostały wyrejestrowane. W porównaniu do 2020 roku liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw była wyższa o 90 przedsiębiorstw, a wyrejestrowanych była wyższa o 34 przedsiębiorstwa.

Na terenie Powiatu Jasielskiego na koniec 2021 roku funkcjonowało: 8 931 mikro-przedsiębiorstw (zatrudniających 0-9 pracowników), co stanowi 96,1% ogółu zarejestrowanych podmiotów, 293 małe przedsiębiorstwa (zatrudniające 10-49 pracowników), co stanowi 3,2% ogółu zarejestrowanych podmiotów, 59 średnich przedsiębiorstw (zatrudniających 50 - 249 pracowników), co stanowi 0,6% ogółu zarejestrowanych podmiotów oraz 6 dużych przedsiębiorstw (zatrudniających powyżej 250 pracowników), co stanowi zaledwie 0,1% ogółu zarejestrowanych podmiotów (9 289).

#### **Sytuacja na rynku pracy w Powiecie Jasielskim**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaśle wynosiła 5 442, z czego 595 osób uprawnionych było do pobierania zasiłku. Stopa bezrobocia na terenie Powiatu Jasielskiego na koniec grudnia 2021 roku wynosiła 14,1%, w województwie podkarpackim 9,9%, w Polsce 5,8%, natomiast na dzień 31 grudnia 2022 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaśle zarejestrowanych było 4 926 osób bezrobotnych, z czego 664 z prawem do zasiłku. Stopa bezrobocia na terenie Powiatu Jasielskiego na koniec roku 2022 wynosiła 12,9%, w województwie podkarpackim – 8,8%, w Polsce – 5,2%.

Porównując powyższe dane należy stwierdzić spadek liczby bezrobotnych o 516 osób oraz spadek stopy bezrobocia o 1,2%.



### **Struktura bezrobocia w Powiecie Jasielskim**

Na dzień 31.12.2022 r. 3 521 osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaśle zamieszkiwało tereny wiejskie co stanowi 71,5% ogólnej liczby osób bezrobotnych tj. 4 926 osób. Osoby bezrobotne zamieszkujące tereny miejskie stanowiły 28,5%, tj. 1 405 osób.

Porównując dane w poszczególnych gminach Powiatu Jasielskiego najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym Urzędzie jest z terenu Miasta Jasła 1 347 osób, nieco mniej z Gminy Jasło (719 osób) oraz Gminy Skołyszyn (596 osób). Najmniej osób bezrobotnych odnotowano z Gminy Krempna (94).

Cechą charakterystyczną jasielskiego rynku pracy jest większy procentowy udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych, który na koniec 2022 roku wynosił 56,7%, tj. 2 795 osób.

Najliczniejszą grupą wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym od 25 do 34 lat – 1 276 osób (25,9% wszystkich bezrobotnych). Drugą, co do wielkości grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym od 35 do 44 lat – 1 254 osoby (25,5%), kolejną - osoby w wieku od 45 do 54 lat – 1 029 osób (20,9%) oraz bezrobotni w wieku do 24 lat – 696 osób (14,1%). Bezrobotni w wieku 55 lat i więcej (671 osób) stanowią 13,6% zarejestrowanych bezrobotnych.

Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych zarejestrowanych na dzień 31 grudnia 2022r. stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/ branżowym – 1 533 (31,1%), następnie bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 1 462 osoby (29,7%). Nieco mniej liczną kategorią wśród bezrobotnych są osoby legitymujące się wykształceniem gimnazjalnym i niższym, które stanowią 17,1% wszystkich bezrobotnych (844 osoby). Najmniej liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem wyższym – 593 osoby (12,1%) oraz osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 494 osoby (10,0%).

W strukturze osób bezrobotnych na koniec 2022 roku najliczniejszą grupą wśród osób bezrobotnych stanowiły osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat – 1 335 osób, tj. 27,1%, następnie bez stażu – 955 osób (19,4%) oraz ze stażem pracy do 1 roku – 948 osób (19,2%). Przedsiębiorstwa będące w trudnej sytuacji finansowej często rozpoczynają zwolnienia od osób mniej doświadczonych z najkrótszym stażem pracy. Brak lub niewielkie doświadczenie zawodowe stanowi istotną barierę dla osób poszukujących zatrudnienia, dlatego Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle wspiera takie osoby, kierując je przede wszystkim na staż oraz szkolenia celem zdobycia doświadczenia i umiejętności zawodowych.

Spośród 4 926 osób bezrobotnych zarejestrowanych na dzień 31.12.2022 r. 2 482 osób (50,4%) pozostaje bez pracy powyżej 1 roku, w tym 1 881 osób (38,2%) figuruje w ewidencji bezrobotnych powyżej 24 miesięcy. Osoby te znajdują się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, gdyż długotrwałe bezrobocie powoduje często utratę uprawnień i umiejętności zawodowych, co w istotny sposób utrudnia powrót na rynek pracy.

### **Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy**

Osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, to osoby, które ze względu na szczególne uwarunkowania mają znaczne problemy z wyjściem ze stanu bezrobocia. Są to:



- bezrobotni do 30 roku życia,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- długotrwale bezrobotni,
- bezrobotni niepełnosprawni,
- bezrobotnych posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia.

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy na koniec 2022 roku stanowiły 87,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (tj. 4 288 osób). Jest to bardzo duży odsetek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaśle.

Wśród osób bezrobotnych należących do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, przeważają osoby długotrwale bezrobotne 3 047 osób stanowiące 71,1% łącznej liczby osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (4 288 osób). Kolejną liczną kategorią są osoby do 30 roku życia, które stanowią 29,6% (1 269 osób) oraz osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia stanowiące 27,0% (1 159 osób).

### **Napływ i odpływ bezrobotnych**

Od stycznia do grudnia 2022 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaśle zarejestrowało się 5 872 osoby. Jest to o 1 122 osoby więcej niż w 2021 roku. Z ewidencji wyrejestrowano łącznie 6 388 osób bezrobotnych. Jest to więcej niż w roku poprzednim o 1 465 osób. W 2022 roku o 516 osób więcej wyrejestrowało się z ewidencji niż zarejestrowało.

Powodów wyrejestrowywania się osób bezrobotnych jest wiele, jednak najczęściej utrata statusu osoby bezrobotnej następuje z powodu podjęcia pracy (subsydiowanej i niesubsydiowanej), niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy oraz rezygnacja ze statusu bezrobotnego (na własny wniosek).

W 2022 roku z powodu podjęcia pracy wyrejestrowało się 3 081 osób (w tym podjęcia pracy subsydiowanej 873 osoby oraz pracy niesubsydiowanej 2 208 osób). Z powodu niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy z ewidencji wyłączonych zostało 1 264 osoby. Ze statusu osoby bezrobotnej na własny wniosek zrezygnowało 323 osoby. Ponadto w 2022 roku wyłączono z ewidencji 284 osoby z powodu odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy.

### **3.8. Edukacja i wychowanie**

Liczba 24 779 mieszkańców Powiatu Jasielskiego jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 11 974 kobiet oraz 12 805 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 18,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,8% wykształcenie policealne, 9,6% średnie ogólnokształcące, a 21,7% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 26,8% mieszkańców powiatu jasielskiego, gimnazjalnym 2,9%, natomiast 13,4% podstawowym ukończonym.



2,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy Powiatu Jasielskiego mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Powiecie Jasielskim największy odsetek ma wykształcenie wyższe (22,2%) oraz średnie zawodowe (20,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,4%) oraz średnie zawodowe (22,6%).

W roku 2021 w Powiecie Jasielskim mieściło się 51 przedszkoli, w których do 145 oddziałów uczęszczało 2 793 dzieci (1 378 dziewczynek oraz 1 415 chłopców). 16,0% mieszkańców powiatu jasielskiego w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (16,0% wśród dziewczynek i 15,9% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 790 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2018 roku przypadało 0,91 dzieci w wieku przedszkolnym.

Placówkę mają 72 szkoły podstawowe, w których w 623 oddziałach uczyło się 8 588 uczniów (4 069 kobiet oraz 4 519 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 26,9% ludności (26,2% wśród dziewczynek i 27,4% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 13,8 uczniów.

Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-15 lat) wynosi 91,47. W Powiecie Jasielskim znajduje się 9 liceów ogólnokształcących (z czego 8 prowadzi nabory), w których w 67 oddziałach uczyło się 1 810 uczniów (1 126 kobiet oraz 684 mężczyzn). W 2021 zarejestrowano 514 absolwentów.

W Powiecie Jasielskim znajdują się 3 branżowe szkoły I stopnia, w których w 23 oddziałach uczyło się 654 uczniów (192 kobiety oraz 462 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 13,5% mieszkańców (13,8% wśród dziewczyn i 13,1% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 27,0 uczniów. 28,4 uczniów przypada na oddział w branżowych szkołach I stopnia. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 30,0% mieszkańców Powiatu Jasielskiego w wieku potencjalnej nauki (30,1% kobiet i 29,9% mężczyzn).

Powiat Jasielski posiada rozbudowaną sieć szkół ponadpodstawowych. Potencjał edukacyjny szkolnictwa średniego zapewnia upowszechnienie wykształcenia na poziomie średnim, ogólnokształcącym i zawodowym.

Placówki oświatowe dla młodzieży prowadzone przez Powiat Jasielski to:

- I Liceum Ogólnokształcące w Jaśle im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jaśle,
- II Liceum Ogólnokształcące im. ppłk. Józefa Modrzejewskiego w Jaśle,
- Zespół Szkół Budowlanych im. Króla Kazimierza Wielkiego w Jaśle,
- Zespół Szkół Technicznych im. Bohaterów Września w Jaśle,
- Zespół Szkół Usługowych i Spożywczych w Jaśle,
- Zespół Szkół Nr 3 im. Stanisława Pawłowskiego w Jaśle,
- Zespół Szkół Nr 4 w Jaśle,
- Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Kołaczycach,
- Centrum Kształcenia Zawodowego Nr 1 w Jaśle,



- Młodzieżowy Dom Kultury w Jaśle,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Jaśle,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaśle.

W powiecie działają też dwie stacjonarne szkoły wyższe - Podkarpacka Szkoła Wyższa im. Ks. Findysza, oraz Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna z Łodzi (wydział zamiejscowy).

Stan techniczny i funkcjonalność obiektów oświatowych wymaga prac remontowych i modernizacyjnych. Szkolnictwo średnie wymaga stałego dostosowywania do wymogów współczesności oraz specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy.

### 3.9. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Najważniejszą jednostką zajmującą się ochroną zdrowia mieszkańców Powiatu Jasielskiego jest Szpital Specjalistyczny w Jaśle. Dodatkowo w powiecie funkcjonują publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

W ostatnich latach liczba zakładów opieki zdrowotnej zwiększyła się, podobnie jak i liczba aptek. Wskazuje to na systematyczną poprawę dostępności mieszkańców powiatu do usług medycznych. Najważniejszymi problemami dotyczącymi ochrony zdrowia mieszkańców powiatu jest niewystarczający stan infrastruktury większości obiektów ochrony zdrowia i brak w powiecie niektórych, specjalistycznych poradni np. geriatrycznej i psychiatrii dziecięcej, długi czas oczekiwania na wizytę u specjalisty oraz brak dostępu do usług stomatologicznych w weekendy i w nocy. Sytuacja ta jest wynikiem braku lekarzy.

Tabela nr 10. Placówki medyczne w Powiecie Jasielskim.

| Miasta/Gminy   | Rodzaje   |   |  |
|--|---|---|--|
|  | Publiczne Szpitale/Przychodnie/<br>Ośrodki Zdrowia  | Niepubliczne<br>Przychodnie/Ośrodki<br>Zdrowia                                    | Laboratoria  |
| Miasto Jasło/<br>Gmina Miejska<br>Gmina Wiejska<br>Jasło | Szpital Specjalistyczny w Jaśle,<br>ul. Lwowska 22,<br>38-200 Jasło                             | Centrum Zdrowia Dr. Mastej<br>ul. Stanisława Staszica 17a,<br>38-200 Jasło        | Punkt Pobrań ALAB<br>laboratoria Jasło<br>ul. Stanisława Staszica 17 |
|  | Szpital Specjalistyczny w Jaśle<br>ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego<br>13, 38-200 Jasło        | Gabinet Zdrowia Zwoleńscy<br>ul. Kornela Ujejskiego 1/2<br>38-200 Jasło           | C.M Medyk, ul. K.K.<br>Baczyńskiego 20A,<br>38-200 Jasło             |
|  | Przychodnia-Centrum Medyczne<br>NZOZ Kimber. Sp. z o.o.<br>ul. F. Szopena 65 c,<br>38-200 Jasło | AS-MED.<br>ul. Lwowska 49e/12-13,<br>38-200 Jasło                                 |  |
|  | Medyk-Poradnia Medycyny<br>Rodzinnej<br>ul. Adama Mickiewicza 5,<br>38-200 Jasło                | Niepubliczny Zakład Opieki<br>Zdrowotnej Narvita<br>Sp. z o.o.<br>ul. Za Bursą 5, |  |





|                                 |   |  |  |
|---------------------------------|---|--|--|
|                                 |   | 38-200 Jasło   |  |
|                                 | Samodzielny Publiczny Miejsko-Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jaśle z przychodniami: <ul style="list-style-type: none"> <li>Przychodnia Rejonowa Nr 2 Jasło, ul. Baczyńskiego 27,</li> <li>Przychodnia Rejonowa Nr 1 Jasło, ul. Mickiewicza 4,</li> <li>Wiejski Ośrodek Zdrowia w Osobnicy, Osobnica 851,</li> <li>Wiejski Ośrodek Zdrowia w Szebniach, 38-203 Szebnie 46</li> <li>Przychodnia Rejonowa "RAFINERIA" ul. 3-go Maja 101, Jasło</li> </ul> | Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej KEMED ul. A. Mickiewicza 108 c, 38-200 Jasło   |  |
|                                 | Zakład Medycyny Pracy w Jaśle, ul. Fryderyka Chopina 38, 38-200 Jasło   | Przychodnia SOMED ul. Zygmunta Krasińskiego 17, 38-200 Jasło   |  |
|                                 |   | Niepubliczny zakład Opieki Zdrowotnej GEMI ul. J. Kochanowskiego 6, 38-200 Jasło   |  |
|                                 |   | NZOZ CDOP „LIBRA” ul. Grunwaldzka 45, 38-200 Jasło   |  |
|                                 |   | Centrum Medyczne Szpital MEDYK w Zimnej Wodzie 118   |  |
|                                 |   | Przychodnia - Centrum Medyczne Kimber ul. F. Szopena 65 c, 38-200 Jasło  |  |
| Gmina Wiejska Brzyska           | Samodzielny Zakład Opieki zdrowotnej w Brzyskach Brzyska 349, 38-212 Brzyska  |  |  |
| Gmina Wiejska Dębowiec          | Przychodnia Zdrowia w Dębowcu, Dębowiec 645, 38-220 Dębowiec  | Centrum Zdrowia dr. Mastej Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Filia Dębowiec 645, 38-220 Dębowiec                         | Laboratorium Analiz lekarskich Alab Jasło - Dębowiec Dębowiec 645, 38-220 Dębowiec |
| Gmina Miejsko/Wiejska Kołaczyce | Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kołaczycach ul. A. Mickiewicza 90, 38-213 Kołaczyce  | Centrum Zdrowia L-MED. Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej w Kołaczycach , ul. Burmistrza Wiejowskiego 22A, 38-213 Kołaczyce |  |



|                               |   |   |  |
|-------------------------------|---|---|--|
| Gmina Wiejska Krempna         | Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Krempnej, Krempna 32, 38-232 Krempna                             |   |  |
| Gmina Wiejska Nowy Żmigród    | Samodzielny Publiczny Ośrodek zdrowia w Nowym Żmigrodzie ul. Krakowska 11, 38-230 Nowy Żmigród                  |   |  |
| Gmina Wiejska Osiek Jasielski | Samodzielny Publiczny Zakład Opieki zdrowotnej w Osieku Jasielskim, Osiek Jasielski 185, 38-223 Osiek Jasielski |   |  |
| Gmina Wiejska Skołyszyn       | Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skołyszynie Skołyszyn 232, 38-242 Skołyszyn                    |   |  |
| Gmina Wiejska Tarnowiec       | Gminny Ośrodek Zdrowia w Tarnowcu Tarnowiec 256, 38-204 Tarnowiec   | Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej AD-MED w Tarnowcu , Tarnowiec 256, 38-204 Tarnowiec |  |

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.*

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest zgodnie z obowiązującymi przepisami rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im funkcjonowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna dąży do usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Katalog osób uprawnionych do uzyskiwania pomocy oraz sytuacji, w jakich pomoc może zostać udzielona zawarty w ustawie o pomocy społecznej nie jest katalogiem zamkniętym. Osoba oczekująca pomocy powinna współdziałać w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do podjęcia współpracy w rozwiązywaniu własnych potrzeb. Pomoc społeczna to nie tylko wypłata różnych zasiłków, ale także różnorodne formy wsparcia niepieniężnego, które przyczyniają się do usamodzielniania rodzin i przeciwdziałania społecznej marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.



Powiat Jasielski realizuje zadania określone w ustawie o pomocy społecznej, wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zadania te są realizowane przez następujące instytucje:

Tabela nr 11. Placówki Pomocowe w Powiecie Jasielskim

| Lp. | Powiat/Miasto/<br>Gmina            | Rodzaje  |
|-----|------------------------------------|--|
| 1   | Powiat Jasło                       | Dom Pomocy Społecznej w Folszu<br>Folusz 56<br>38-222 Folusz                             |
|     |                                    | Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie<br>ul. Rynek 18<br>38-200 Jasło                        |
|     |                                    | Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności<br>ul. Rynek 18<br>38-200 Jasło      |
|     |                                    | Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Żmigrodzie<br>ul. Gorlicka 10<br>38-230 Nowy Żmigród |
| 2   | Miasto Jasło/<br>Gmina Miejska     | Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej<br>ul. Szkolna 25<br>38-200 Jasło                      |
|     |                                    | Środowiskowy Dom Samopomocy w Jaśle<br>ul. Szkolna 25<br>38-200 Jasło                    |
| 3   | Gmina Wiejska<br>Jasło             | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>ul. J. Słowackiego 4<br>38-200 Jasło                 |
| 4   | Gmina Wiejska Brzyska              | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach<br>Brzyska 11 a<br>38-212 Brzyska           |
| 5   | Gmina Wiejska Dębowiec             | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu<br>Dębowiec 101<br>38-220 Dębowiec            |
| 6   | Gmina Miejsko/Wiejska<br>Kołaczyce | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>ul. Burmistrza Wiejowskiego 1<br>38-213 Kołaczyce    |
| 7   | Gmina Wiejska Krempna              | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>Krempna 32<br>38-232 Krempna                         |
| 8   | Gmina Wiejska Nowy<br>Żmigród      | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>ul. Mickiewicza 2<br>38-230 Nowy Żmigród             |
| 9   | Gmina Wiejska Osiek<br>Jasielski   | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>Osiek Jasielski 9                                    |



|    |                         |  |
|----|-------------------------|--|
|    |                         | 38-223 Osiek Jasielski   |
| 10 | Gmina Wiejska Skołyszyn | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>Skołyszyn 12<br>38-242 Skołyszyn |
| 11 | Gmina Wiejska Tarnowiec | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>Tarnowiec<br>38-204 Tarnowiec    |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

Grupy mieszkańców powiatu najczęściej korzystające z pomocy społecznej to osoby długotrwale bezrobotne, bezdomne, niepełnosprawne, czy wykluczone społecznie z innych powodów. Z uwagi na starzenie się społeczeństwa powiatu również coraz więcej osób starszych wymaga pomocy i opieki, której często nie zapewnia już najbliższa rodzina.

#### **Działania w kierunku osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych jakie są podejmowane przez Powiat Jasielski:**

- Na każdym etapie rozwoju oraz remontu infrastruktury tj. placówek dydaktycznych, budynków administracji publicznej, przestrzeni publicznej i społecznej przewiduje się działania związane z usuwaniem barier dla osób z niepełnosprawnościami.
- Działania inicjujące oraz wspierające samozatrudnienie wśród osób długotrwale bezrobotnych w tym starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Działania z zakresu łagodzenia skutków wykluczenia osób z niepełnosprawnościami i osób starzejących się np. wzmocnienia systemu wczesnej interwencji rehabilitacyjnej, likwidacji barier architektonicznych oraz kształtowania pozytywnych postaw wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Poprawa dostępu i zwiększenie efektywności usług społecznych m.in. mieszkalnictwa, opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, dla osób z niepełnosprawnościami, wykluczonych i starszych, usług opiekuńczych świadczonych nieinstytucjonalnie, nieinstytucjonalnych form pieczy zastępczej.
- Upowszechnianie sportu i rekreacji ruchowej w środowisku osób z niepełnosprawnościami oraz starszych.
- Promowanie aktywnego stylu życia, jako wartościowej formy spędzania wolnego czasu, kierowanie aktywnego wypoczynku do wszystkich grup wiekowych, w tym osób z niepełnosprawnością.
- Rozbudowa sieci gminnych domów pobytu dziennego seniora.

### 3.10. Usługi administracyjne

Zarząd Powiatu swoje zadania wykonuje przy pomocy powiatowej administracji zespolonej. Istotą zespolenia jest skupienie pod jednym zwierzchnictwem całego aparatu administracyjnego i pomocniczego. Zwierzchnictwo nad administracją zespoloną sprawuje Starosta.



W Powiecie Jasielskim składają się na nią:

1. Starostwo Powiatowe w Jaśle,
2. Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle, będący jednostką organizacyjną Powiatu Jasielskiego,
3. Jednostki organizacyjne, stanowiące aparat pomocniczy kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży.

Najważniejszym ogniwem administracji zespolonej w powiecie jest Starostwo Powiatowe, działające jak aparat pomocniczy, służący Zarządowi przy wykonaniu zadań powiatu. Tak rozumiane Starostwo Powiatowe jest wyspecjalizowanym urzędem, o określonym zespole pracowników oraz zasobie środków materialnych, danych do pomocy organowi w celu realizacji jego zadań i kompetencji. Finansowane jest w formie jednostki budżetowej. Wspólnie z jednostkami organizacyjnymi powiatu i wydziałami, wspiera Zarząd Powiatu w wykonywaniu jego zadań.

Kierownikiem Starostwa Powiatowego oraz zwierzchnikiem służbowym jego pracowników, w tym etatowych członków Zarządu Powiatu jest Starosta, który wybierany jest przez Radę Powiatu. Starosta kieruje powiatem, reprezentuje go na zewnątrz, jest przewodniczącym Zarządu Powiatu oraz zwierzchnikiem pracowników Starostwa, a także kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, powiatowych służb, inspekcji i straży.

Powiatowy Urząd Pracy realizuje zadania powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Zwierzchnictwo nad PUP sprawuje Starosta. Wojewoda natomiast pełni nadzór w zakresie realizacji założeń polityki rynku pracy.

W skład powiatowej administracji zespolonej wchodzi następujące służby, inspekcje i straże:

1. Komenda Powiatowa Policji w Jaśle, ul. Tadeusza Sroczyńskiego 7
2. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Jaśle, ul. Mickiewicza 33
3. Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Jaśle, ul. Kochanowskiego 3
4. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Jaśle, ul. Koralewskiego 13
5. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Jaśle, ul. Floriańska 92.

Podmioty te funkcjonują również jako jednostki organizacyjne, ale nie powiatu lecz na podstawie odrębnych ustaw i stanowią aparat pomocniczy kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży.

Wykaz jednostek organizacyjnych:

1. Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle
2. Powiatowy Zarząd Dróg w Jaśle
3. Szpital Specjalistyczny w Jaśle
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle
5. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
6. Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Foluszu
7. Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie
8. I Liceum Ogólnokształcące im. Króla St. Leszczyńskiego w Jaśle
9. II Liceum Ogólnokształcące im. p. płk. J. Modrzejewskiego w Jaśle



10. Zespół Szkół Nr 3 im. Stanisława Pawłowskiego w Jaśle
11. Zespół Szkół Nr 4 w Jaśle
12. Zespół Szkół Budowlanych w Jaśle
13. Zespół Szkół Technicznych w Jaśle
14. Zespół Szkół Usługowych i Spożywczych w Jaśle
15. Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej - Curie w Kołaczycach
16. Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Nowym Żmigrodzie
17. Zespół Szkół Stowarzyszenia Absolwentów Szkół Rolniczych w Trzcinicy
18. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka w Jaśle
19. Centrum Kształcenia Zawodowego Nr 1 w Jaśle
20. Powiatowy Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Jaśle
21. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jaśle
22. Młodzieżowy Dom Kultury w Jaśle
23. Dom Dziecka w Kołaczycach

Urzędy administracji państwowej i samorządowej umożliwiają mieszkańcom załatwienie niektórych spraw bez konieczności chodzenia do siedziby urzędu. Często jest to elektroniczna skrzynka podawcza, czy elektroniczna informacja o aktach sprawy. W części urzędów możliwe jest pobranie elektronicznych wzorów dokumentów, załatwienie wybranych spraw czy rezerwacja miejsca w kolejce. Powiatowy Urząd Pracy umożliwia rejestrację bezrobotnych przez Internet, jednak procedura nie jest łatwa dla przeciętnego bezrobotnego. Zdarza się też, że oferowane na stronach urzędów e-Usługi administracyjne to tylko niedziałający link, lub link do systemu ogólnopolskiego a nie do lokalnych e-usług.

Elektroniczne załatwianie spraw urzędowych wymaga jednak posiadania podpisu cyfrowego lub zaufanego profilu (e-PUAP), którego jednak większość mieszkańców powiatu jeszcze nie posiada. Potrzebna jest promocja tej formy podpisu i edukacja mieszkańców w zakresie korzystania z usług e-Administracji. Konieczne jest również wspieranie rozwoju i integracji takich usług w urzędach różnych typów.

### 3.11. Organizacje pozarządowe

W Powiecie Jasielskim działa wiele organizacji pozarządowych, które prowadzą różne działania na rzecz lokalnej społeczności. Niektóre z nich to:

1. Stowarzyszenie „Łączy Nas Jasło” – działa na rzecz integracji mieszkańców powiatu, organizuje różne wydarzenia kulturalne i sportowe.
2. Fundacja „Pomoc dla Jasła” – zajmuje się pomaganiem najbardziej potrzebującym mieszkańcom powiatu, organizuje zbiórki i akcje charytatywne.
3. Stowarzyszenie „Młodzi dla Jasła” – skupia młodych ludzi z Powiatu Jasielskiego i prowadzi różne projekty edukacyjne oraz kulturalne.



4. Fundacja „Zdrowie dla Jasła” – działa na rzecz promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców powiatu.
5. Stowarzyszenie „Edukacja dla Wszystkich” – organizuje dodatkowe zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży z Powiatu Jasielskiego.
6. Fundacja „Razem dla Jasła” – prowadzi działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.
7. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Jasielski Klub Sportowy Czarni 1910 Jasło” – zajmuje się popularyzacją i rozwojem różnych dyscyplin sportu, organizuje sekcje i szkolenia sportowe jak również organizuje zawody i imprezy sportowe.

To tylko kilka przykładów organizacji pozarządowych w Powiecie Jasielskim, istnieje wiele innych, które podejmują różne inicjatywy na rzecz lokalnej społeczności.

Tabela nr 12. Organizacje pozarządowe w Powiecie Jasielskim.

|                       | Fundacje | Stowarzyszenia<br>zwykłe | Stowarzyszenia<br>rejestrowane | Kluby<br>Sportowe /<br>Uczniowskie<br>Kluby<br>sportowe | OSP | KGW |
|-----------------------|----------|--------------------------|--------------------------------|---|-----|-----|
| Gmina Jasło           | 1        | 1                        | -                              | 13  | 12  | 9   |
| Miasto Jasło          | 21       | 5                        | 122                            | 9   | 4   | -   |
| Gmina Brzyska         | 1        | -                        | 8                              | 3   | 7   | 6   |
| Gmina Dębowiec        | 2        | 1                        | 13                             | 5   | 10  | 10  |
| Gmina Kołaczyce       | 1        | -                        | 14                             | 3   | 8   | 5   |
| Gmina Krempna         | 2        | -                        | 7                              | 1   | 4   | 4   |
| Gmina Nowy Żmigród    | 2        | 2                        | 12                             | 4   | 17  | 10  |
| Gmina Osiek jasielski | -        | -                        | 3                              | 1   | 8   | 6   |
| Gmina Skołyszyn       | 2        | 2                        | 10                             | 6   | 13  | 10  |
| Gmina Tarnowiec       | -        | 1                        | 15                             | 8   | 15  | 8   |
| Suma                  | 32       | 12                       | 204                            | 64  | 98  | 96  |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

### 3.12. Możliwości inwestycyjne Powiatu Jasielskiego

Suma wydatków z budżetu Powiatu Jasielskiego wyniosła w 2022 roku 179,2 mln złotych, co daje 1,6 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 12.8% w porównaniu do roku 2021. Największa część budżetu Powiatu Jasielskiego - 34.2% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 600 - Transport i łączność (16.3%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (9.5%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 37,4 mln złotych, czyli 20,9% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu Powiatu Jasielskiego wyniosła w 2022 roku 170,8 mln złotych, co daje 1,6 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 3.8% w porównaniu do roku 2021. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia



(47.3%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (16.6%) oraz z Dział 600 - Transport i łączność (9.2%). W budżecie powiatu jasielskiego wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 224 złotych na mieszkańca (14,4%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 12,6 złotych na mieszkańca (0,8%).

#### **Przychody z tytułu PIT i CIT w Powiecie Jasielskim i powiatach sąsiadujących.**

Dochody jednostek samorządu terytorialnego kształtują się na podstawie odpowiednich przepisów ustaw. W praktyce samorządowej wyróżnia się 4 źródła dochodów: dochody własne, subwencję ogólną, dotacje oraz udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Tabela nr 13. Przychody z tytułu PIT i CIT w Powiecie Jasielskim i powiatach sąsiadujących.

| Powiat             | Rodzaj podatku | 2021             | 2022             | 2023             |
|--------------------|----------------|------------------|------------------|------------------|
| Powiat Jasielski   | PIT            | 21 469 818,00 zł | 24 582 759,20 zł | 18 076 479,00 zł |
|                    | CIT            | 1 397 744,20 zł  | 1 384 812,27 zł  | 1 702 949,00 zł  |
| Powiat Gorlicki    | PIT            | 20 040 851,00 zł | 22 946 694,00 zł | 16 192 265,00 zł |
|                    | CIT            | 765 422,00 zł    | 863 355,00 zł    | 1 033 606,00 zł  |
| Powiat Krośnieński | PIT            | 21 287 787,00 zł | 23 944 164,20 zł | 16 711 413,00 zł |
|                    | CIT            | 825 749,78 zł    | 500 438,58 zł    | 670 150,00 zł    |
| Powiat Dębicki     | PIT            | 32 181 029,00 zł | 34 205 232,20 zł | 27 220 707,00 zł |
|                    | CIT            | 2 059 069,76 zł  | 1 898 301,00 zł  | 2 823 716,00 zł  |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

Przychody z tytułu PIT w budżecie Powiatu Jasielskiego największą wartość osiągnęły w roku 2022 r. i była to tendencja wzrostowa w stosunku do roku 2021. Odmienna sytuacja nastąpiła w roku 2023 r. gdzie zanotowano spadek wartości przychodów z PIT w stosunku zarówno do roku 2021 oraz 2022. Podobną sytuację w zakresie przychodów z PIT obserwujemy w pozostałych powiatach sąsiadujących z Powiatem Jasielskim tj. w Powiecie Gorlicki, Krośnieńskim oraz Dębickim.

W ostatnich 3 latach wśród wszystkich powiatów wskazanych w tabeli, największą wartość dochodów z tytułu PIT osiągał Powiat Dębicki. O jedną trzecią mniej przychodów osiągał Powiat Jasielski, który zajmuje 2 miejsce w tej klasyfikacji. Najniższą wartość przychodów osiągnął Powiat Gorlicki. Warto jednak wspomnieć, że różnice wartości przychodów z PIT pomiędzy Powiatem Jasielskim a Powiatem Krośnieńskim czy Gorlickim są niewielkie i sięgają 1-5 %.





Odmianą sytuację obserwujemy w Powiecie Jasielskim w zakresie przychodów z CIT. Największą wartość przychodów z tego zakresu Powiat Jasielski osiągnął w roku 2023. Był to znaczący wzrost zarówno w stosunku do roku 2022 jak również roku 2021.

Jak wynika z powyższej tabeli podobną tendencję obserwujemy w Powiecie Gorlickim i Dębickim, gdzie największy przychód z CIT nastąpił w roku 2023. Jedynie w Powiecie Krośnieńskim przychód z CIT osiągnął największą wartość w roku 2021 w stosunku do roku 2022 i 2023.

Analizując przychody z CIT w poszczególnych Powiatach można stwierdzić, że podobnie jak w przypadku dochodów z PIT największą wartość osiągnął Powiat Dębicki zarówno w roku 2023 jak i w minionych latach 2022 i 2021. Powiat Jasielski z wysokością przychodów w zakresie CIT zajmuje drugie miejsce w stosunku do Powiatów sąsiednich w okresie od 2021 do 2023 roku. Najniższą wartość przychodów osiągnął w roku 2021 Powiat Gorlicki, natomiast w roku 2022 i 2023 r. Powiat Krośnieński. W porównaniu jednak do przychodów z PIT, różnica w przychodach z CIT pomiędzy Powiatem Jasielskim oraz Powiatem Gorlickim i Krośnieńskim była już na poziomie 30 – 60 %.

Tabela nr 14. Plan zadań inwestycyjnych dla Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030

| Lp. | Nazwa zadania  | Realizator zadania     | Okres realizacji (od – do, min. Miesiąc i rok) | Szacunkowa wartość zadania (PLN) |
|-----|--|------------------------|--|----------------------------------|
| 1.  | Budowa jednotorowej linii kolejowej nr 166 relacji Dębica-Jasło wraz z łącznicami i dynamiczną mijanką   | PKP S.A.<br>PLK        | 2025-2030                                      | 1 500 000 000,00                 |
| 2.  | Budowa zbiornika wodnego Kąty-Myscowa wraz ze zbiornikiem górnym na Łysej Górze i elektrownią szczytowo-pompową  | PGW<br>Wody<br>Polskie | 2025-2030                                      | 1 500 000 000,00                 |
| 3.  | Budowa obwodnicy Nowego Żmigrodu w ciągu drogi Wojewódzkiej Nr 993   | Powiat<br>Jasielski    | 2025-2028                                      | 25 000 000,00                    |
| 4.  | Budowa nowego odcinka drogi powiatowej Jasło ul. Żniwna - Wolica   | Powiat<br>Jasielski    | 2024-2025                                      | 6 890 943,09                     |
| 5.  | Przebudowa przepustów w ciągu dróg powiatowych   | Powiat<br>Jasielski    | 2024-2025                                      | 500 000,00                       |
| 6.  | Budowa nowej drogi powiatowej Kąty - Myscowa - I etap  | Powiat<br>Jasielski    | 2024   | 2 621 663,27                     |
| 7.  | Budowa nowej drogi powiatowej Kąty - Myscowa - II etap wraz z zabezpieczeniem osuwiska   | Powiat<br>Jasielski    | 2024-2025                                      | 1 500 000,00                     |
| 8.  | Budowa zamiennych odcinków drogi powiatowej Nr 1864R Grudna - gr. wojew. - Kunowa - Pusta Wola - Przysieki w km 5+330 - 5+870; 6+930 - 7+274 w miejscowościach Pusta Wola i Przysieki wraz z rozbudową drogi | Powiat<br>Jasielski    | 2024   | 7 581 495,48                     |



|     |   |                  |           |                  |
|-----|---|------------------|-----------|------------------|
|     | powiatowej Nr 1861R Droga przez wieś Przysieki w km 0+600 - 0+730   |                  |           |                  |
| 9.  | Budowa nowego odcinka drogi powiatowej Nr 1891 R Tarnowiec Brzezówka w miejscowości Brzezówka celem likwidacji przejazdu kolejowego   | Powiat Jasielski | 2025-2030 | 1 000 000,00     |
| 10. | Przebudowa drogi powiatowej Nr 1873R Osobnica - Dębowiec w km 2+329 - 4+507 w miejscowościach łązy Dębowieckie i Dębowiec   | Powiat Jasielski | 2025-2030 | 1 000 000,00     |
| 11. | Rozbudowa skrzyżowania drogi powiatowej Nr 1313R Jasło - Błażkowa - gr. wojew. - (Jodłowa) z drogą dojazdową do ul. Krajowickiej oraz drogą gminną  | Powiat Jasielski | 2025-2030 | 10 000 000,00    |
| 12. | Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Powiatu Jasielskiego  | Powiat Jasielski | 2025-2030 | 20 000 000,00    |
| 13. | Budowa kanału ulgi na rzece Wisłoce celem zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta Jasła   | Powiat Jasielski | 2025-2030 | 10 000 000,00    |
| 14. | Budowa biologicznej oczyszczalni ścieków dla potrzeb Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Ożennej  | Powiat Jasielski | 2024-2025 | 150 000,00       |
| 15. | Regionalny Ośrodek Sportu i Kultury w Trzciny   | Powiat Jasielski | 2024-2025 | 15 500 000,00    |
| 16. | Rozbudowa Szpitala Specjalistycznego w Jaśle Etap II - Oddział Psychiatryczny z Poradniami (dotacja dla Szpitala Specjalistycznego w Jaśle)   | Powiat Jasielski | 2024-2030 | 10 000 000,00    |
| 17. | Rozbudowa, modernizacja Oddziałów Szpitala Specjalistycznego w Jaśle  | Powiat Jasielski | 2025-2030 | 15 000 000,00    |
| 18. | Poprawa efektywności energetycznej budynków Domu Pomocy Społecznej w Fuluszu - II etap  | Powiat Jasielski | 2025-2030 | 5 000 000,00     |
| 19. | Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej:<br>- Budowa, przebudowa i remonty dróg powiatowych,<br>- Budowa chodników przy drogach powiatowych wraz ze ścieżkami rowerowymi,<br>- Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego na energooszczędne. | Powiat Jasielski | 2023-2030 | 20 000 000,00    |
| 20. | Rewitalizacja obiektów Zespołu Dworsko-parkowego w miejscowości Trzciny na cele kultury i promocji  | Powiat Jasielski | 2024-2030 | 5 500 000,00     |
| 21. | Rewitalizacja budynku z wieżą w parku podworskim w Trzciny - etap I   | Powiat Jasielski | 2024      | 2 500 000,00     |
| 22. | Modernizacja pomieszczeń w budynku Starostwa Powiatowego w Jaśle  | Powiat Jasielski | 2024-2026 | 1 000 000,00     |
| 23. | Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej   | Powiat Jasielski | 2024-2030 | 12 000 000,00    |
| 24. | Zmiana przebiegu drogi powiatowej Nr 1313R Jasło – ul. Mickiewicza w km od 1+209 do drogi wojewódzkiej Nr 992   | Powiat Jasielski | 2025-2030 | 30 000 000,00    |
| 25. | Budowa obwodnicy północnej Jasła pomiędzy   | GDDKiA           | 2024-2030 | 1 500 000 000,00 |



|     |   |                  |            |                  |
|-----|---|------------------|------------|------------------|
|     | DK 73 a DK 28   |                  |            |                  |
| 26. | Budowa DK-28 Trzcinica-Krosno Lotnisko GP lub S   | GDDKiA           | 2024-2030  | 1 500 000 000,00 |
| 27. | Rozbudowa DK 73 Jasło-Pilzno wraz z obwodnicą Jasła, Pilzna, Brzostka i Kołaczyc  | GDDKiA           | 2024-2030  | 30 000 000,00    |
| 28. | Rozbudowa i przebudowa budynków dla potrzeb SOSW- przeniesienie z ul. P. Skargi   | Powiat Jasielski | 2024-20230 | 6 000 000,00     |
| 29. | Budowa stacji uzdatniania wody dla Domu Pomocy Społecznej w Folszu  | Powiat Jasielski | 2024-2030  | 3 500 000,00     |
| 30. | Budowa hali sportowej w Trzcinicy   | Powiat Jasielski | 2025-2026  | 6 000 000,00     |
| 31. | Rewitalizacja parku pałacowego w Jasle  | Powiat Jasielski | 2024       | 425 000,00       |
| 32. | Rozbudowa Ośrodka Edukacji Ekologicznej Ożenna  | Powiat Jasielski | 2024-2030  | 3 000 000,00     |
| 33. | Tworzenie podmiotów energetycznych w tym Kłastrów Energetycznych na terenie powiatu jasielskiego  | Powiat Jasielski | 2024-2030  | 25 000 000,00    |
| 34. | Budowa drogi powiatowej relacji Błażkowa - kier. Skurowa na połączeniu ze skrzyżowaniem nowego przebiegu drogi krajowej nr 73 w miejscowości Błażkowa z istniejącą drogą powiatową nr 1821R dł. ok. 900m. | Powiat Jasielski | 2025-2028  | 5 000 000,00     |
| 35. | Budowa drogi powiatowej w m. Ujazd na połączeniu ze skrzyżowaniem nowego przebiegu drogi krajowej nr 73 z istniejącą drogą powiatową nr 1313R dł. ok. 100m.   | Powiat Jasielski | 2025-2028  | 1 500 000,00     |
| 36. | Powiatowe Centrum Edukacji, Pamięci i Kultury   | Powiat Jasielski | 2026-2030  | 12 000 000,00    |
| 37. | Budowa oraz przebudowa infrastruktury okołodrogowej na terenie Powiatu Jasielskiego tj. ciągów pieszych, rowerowych oraz pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.                            | Powiat Jasielski | 2024-2030  | 32 000 000,00    |
| 38. | Budowa turystycznych ciągów rowerowych i pieszych do miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie Powiatu Jasielskiego oraz nawiązujących do Jasielskiego Szlaku Winnego.                                  | Powiat Jasielski | 2024-2030  | 10 000 000,00    |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

#### Działania nieinwestycyjne:

**Promowanie gospodarki nieskoemisyjnej** – w tym energooszczędnych rozwiązań w budownictwie, odnawialnych źródeł energii, dobrych wzorów, pomoc mieszkańcom w poszukiwaniu źródeł finansowania.

**Zwiększanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży** – obok działań inwestycyjnych, niezbędnym czynnikiem do osiągnięcia oszczędności energetycznych jest podnoszenie świadomości użytkowników końcowych w zakresie poszanowania energii. Najbardziej efektywne



i perspektywiczne będą działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży. Pozwolą one na kształtowanie proekologicznych zachowań od najmłodszych lat życia. Planowane jest przeprowadzenie serii spotkań, zajęć, konkursów w szkołach na terenie powiatu, na których poruszana będzie tematyka ochrony klimatu, oszczędnego gospodarowania energią, wspieranie rozwiązań energooszczędnych. Działania te przyczynią się do racjonalnego korzystania z energii w życiu codziennym – początkowo w skali mikro (oszczędności w oświetleniu, użytkowaniu sprzętu domowego, etc.). Niebagatelny wpływ działanie przyniesie w perspektywie kilkunastu lat – ukształtowane w młodości proekologiczne nawyki będą szeroko stosowane w dorosłym życiu, m. in. w transporcie, prowadzeniu domu czy działalności gospodarczej.

### 3.13. Potencjał gospodarczy

W Powiecie Jasielskim w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowane były 9 524 podmioty gospodarki narodowej, z czego 7 564 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 786 nowych podmiotów, a 491 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2022 najwięcej (887) podmiotów zarejestrowano w roku 2017, a najmniej (684) w roku 2020. W tym samym okresie najwięcej (790) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (349) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Powiecie Jasielskim najwięcej (403) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (9 174) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,2% (112) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 28,8% (2 741) podmiotów, a 70,0% (6 671) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie jasielskim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25.7%) oraz Budownictwo (21.1%).

Na obszarze powiatu oferowanych potencjalnym inwestorom jest ok. 60 ha terenów inwestycyjnych. Tereny te należą do Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN, zarządzanej przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. Oddział w Tarnobrzegu. Oprócz terenów inwestycyjnych w Jaśle (42,1308 ha w Warzycach i 10,8196 ha w Niegłowicach) strefa obejmuje rejon Rymanów (7,24 ha) oraz rejon Jedlicze (0,84 ha).

Ogółem, w Podstrefie Jasło TSSE EURO-PARK WISŁOSAN działalność prowadzą:

1. BALTIC WOOD S.A. (produkcja paneli podłogowych),
2. Nowy Styl Sp. z o.o. (produkcja mebli – krzesła),



3. Lotos Asphalt Sp. z o.o. (producent materiałów hydroizolacyjnych),
  4. POLYMERNET Sp. z o.o. Sp. k. (producent węży siatkowych z polietylenu małej gęstości),
  5. POL-PANEL Sp. z o.o. (produkcja mebli i wyrobów drewnianych) – rejon Rymanów,
  6. Rymatex Sp. z o.o. (produkcja siatek do tarcz szlifierskich) – rejon Rymanów.
- Gminy powiatu oferują też tereny inwestycyjne nie należące do specjalnej strefy ekonomicznej. Niestety, tylko niewielka część terenów inwestycyjnych w powiecie (w strefie ekonomicznej i poza nią) to tereny w pełni uzbrojone.

### 3.14. Infrastruktura techniczna, gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadami

#### **Energia ciepła i elektryczna**

Dostarczaniem energii elektrycznej dla wszystkich odbiorców na terenie powiatu jasielskiego oraz działaniami w zakresie eksploatacji sieci, obsługi jego mieszkańców, konserwacji sieci i usuwania awarii zajmuje się PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów. Powiat Jasielski obsługiwany jest przez Rejon Energetyczny Krosno.

Zgodnie z wymogami koncesji na działalność dystrybucyjną PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów odpowiada za rozwój, eksploatację i modernizację infrastruktury przesyłowej na terenie funkcjonowania, by przyłączonych do sieci odbiorcom dostarczyć energię o prawidłowych parametrach jakościowych.

Powiat posiada kompletną sieć elektroenergetyczną. Główne źródła energii elektrycznej znajdują się poza obszarem powiatu, co eliminuje ich szkodliwe oddziaływanie na środowisko.

Przez obszar powiatu przebiegają następujące linie wysokiego napięcia (110 kV) będące na majątku i w eksploatacji PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów:

- Niegłowice – Biecz,
- Niegłowice – Gamrat A,
- Niegłowice – Gamrat B,
- Niegłowice – Rafineria Nafty Jasło,
- Niegłowice – Nowy Żmigród,
- Gamrat B – Latoszyn,
- Hankówka – Gamrat A,
- Krosno – Hankówka,

Obszar Powiatu Jasielskiego jest zasilany z następujących stacji elektroenergetycznych:

- Stacja 110/15 kV (GPZ) Hankówka,
- Stacja 110/15 kV (GPZ) Niegłowice,
- Stacja 110/15 kV (GPZ) Nowy Żmigród,



- Stacja 110/15 kV (GPZ) Biecz (zlokalizowana na terenie powiatu gorlickiego)

Przedmiotowe stacje posiadają rezerwy mocy. Ponadto na przedmiotowym obszarze zlokalizowane są następujące stacje elektroenergetyczne 110 kV /SN (GPZ) będące własnością odbiorców, pracujące głównie na potrzeby przemysłu:

- GPZ Gamrat A,
- GPZ Gamrat B,
- GPZ Rafineria Nafty Jasło.

Sieć średniego napięcia pracuje na napięciu 30 kV oraz 15 kV (PGE Dystrybucja S.A. jest w trakcie realizacji zmiany napięcia z 30 kV na 15 kV w sieci elektroenergetycznej średniego napięcia). Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu są zasilani za pośrednictwem stacji transf. SN/nN. Linie elektroenergetyczne j.w. posiadają rezerwy mocy umożliwiające zasilanie istniejących i przyszłych odbiorców na terenie Powiatu Jasielskiego.

Planowany zbiornik Kąty-Myscowa na rzece Wisłóce ma również posiadać elektrownię szczytowo – pompową, która umożliwi magazynowanie energii.

Powiat posiada bardzo dobre warunki słoneczne (o rocznej sumie nasłonecznienia powyżej 1060 kw/m<sup>2</sup>) na całym swym obszarze oraz zróżnicowane warunki wiatrowe. W powiecie funkcjonuje 9 małych elektrowni wiatrowych, o mocy ok. 300 kW. Możliwa jest budowa kolejnych elektrowni wiatrowych, jednakże ze względu na liczne tereny chronione i zróżnicowane warunki wiatrowe rozwój tej formy pozyskiwania energii odnawialnej jest ograniczony do wybranych gmin powiatu.

W ostatnich latach dzięki projektom realizowanym przez Związek Gmin Dorzecza Wisłoki budowane są liczne instalacje solarne i fotowoltaiczne, zarówno na budynkach publicznych jak i prywatnych. Wybudowanie kilku tysięcy instalacji solarnych powinno skutecznie wypromować tę formę pozyskiwania energii odnawialnej.

Powiat posiada też dobre warunki do wykorzystania energii wodnej, na rzece Wisłóce i jej dopływach, szczególnie w gminach Dębowiec, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Jasło, Tarnowiec. Istnieje elektrownia wodna w Krempnej o mocy 45kW oraz planowana jest również elektrownia szczytowo – pompową na zbiorniku Kąty - Myscowa. Rozwój hydroenergetyki ograniczany jest jednak przez konieczność poniesienia dużych nakładów finansowych na etapie projektowania i inwestycji oraz konieczność respektowania ograniczeń związanych z ochroną środowiska.

Powiat nie posiada znaczących możliwości w zakresie pozyskiwania energii z wód geotermalnych. Powstają jednak instalacje typu „pompy ciepła”, wykorzystujące ciepło geotermalne do ogrzewania budynków. Ze względu na rolniczo-leśny charakter powiatu i duże nasłonecznienie atrakcyjnym źródłem energii jest biomasa - pochodząca z drewna, z roślin uprawnych, w tym energetycznych czy też biomasa z gnojowicy i osadów ściekowych. Stanowi to potencjał w Powiecie Jasielskim, który można wykorzystać.



### **Sieć gazowa, wodociągowa i kanalizacyjna**

Długość sieci wodociągowej w Powiecie Jasielskim wynosi 355,2 km, a stopień pokrycia siecią wodociągową stanowi ok. 44%. Jest to poziom znacznie poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 76,7%. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 819,1 km, a stopień pokrycia tą siecią to 55,5%. Stopień pokrycia siecią gazową wynosi 86,7%.

Zaopatrzenie powiatu w wodę jest oparte głównie o przydomowe ujęcia wodne (studnie) oraz o lokalną sieć wodociągów. Podstawowe znaczenie w zaopatrzeniu w wodę miejscowości na terenie powiatu jasielskiego mają zasoby wód powierzchniowych. Z zasobów wód powierzchniowych zasilane są wodociągi wiejskie w gminach: Dębowiec, Krempna i Nowy Żmigród. Ujęcia wód podziemnych znajdują się m.in. w gminach: Dębowiec, Jasło, Kołaczyce, Skołyszyn, Tarnowiec.

W Powiecie Jasielskim funkcjonuje 11 komunalnych mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków, w tym jedna, nowoczesna oczyszczalnia w Jaśle, o podwyższonym stopniu usuwania związków biogenych. Pozostałe znajdują się w Szebniach, Trzcinicy, Kołaczycach, Krempnej, Nowym Żmigrodzie, Załężu, Świerchowej, Osieku Jasielskim, Skołyszynie i Tarnowcu. Funkcjonuje też kilkanaście oczyszczalni ścieków przemysłowych zlokalizowanych w większych zakładach pracy.

### **Gospodarka odpadami**

Najważniejszym zadaniem strategicznym powiatu w zakresie gospodarki odpadami jest ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko oraz maksymalny wzrost ich gospodarczego wykorzystania.

Jednym z głównych celów systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

Powiat Jasielski nie posiada czynnego składowiska odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne są przekazywane do sortowni odpadów komunalnych zmieszanych w Krośnie, będącej Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) dla Regionu Południowo - Zachodniego w Województwie Podkarpackim. Część odpadów przekazana zostaje do sortowni odpadów komunalnych w Wolicy, pełniącej funkcję instalacji zastępczej. Odpady zielone i inne bioodpady zostają przekazane do kompostowni w Krośnie.

"Dzikie" wysypiska odpadów, mimo zmian ustawowych dotyczących zbiórki i segregacji odpadów nadal są w powiecie problemem, zwłaszcza na obrzeżach lasów i w okolicach rzek i potoków. Sezonowy wzrost poziomu rzek i potoków oraz powódzie powodują przenoszenie tych odpadów wzdłuż cieków



wodnych. Ponieważ dużą część śmieci stanowią odpady trudno degradowalne, zaśmiecają one dużą część terenów rekreacyjnych nad rzekami a także okoliczne pola uprawne. Stanowią też coraz większe zagrożenie dla roślin i zwierząt.

Tabela nr 15. Dostęp mieszkańców poszczególnych gmin powiatu do sieci kanalizacyjnej, gazowej, wodociągowej oraz dotyczących odpadów.

| Lp. | Gmina                    | odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej | odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej                           | Odsetek odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do ilości wszystkich zebranych odpadów % | odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej | PSZOK  |
|-----|--------------------------|---|--|--|---|--|
|     |                          | kanalizacja   | gaz  | gospodarka odpadami  | wodociąg  |  |
| 1   | Gmina Jasło              | niewiele ponad 80%  | około 90 %   | 43,6   | 34%   | Na terenie Zakładu Zagospodarowania Odpadów – Wolica 217, 38-200 Jasło funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla mieszkańców Gminy Jasło. |
| 2   | Miasto Jasło             | 99%   | Przez miasto przechodzi gazociąg wysokociśnieniowy DN 250 Gliniczek – Jasło. | dobrze zorganizowany system odbioru odpadów komunalnych                                    | 96%   | istnieje PSZOK, planowana dalsza rozbudowa i modernizacja  |
| 3   | Brzyska-gmina wiejska    | Brak kanalizacji  |  | 31,70%   | brak sieci wodociągowej                                 | budowa PSZOK   |
| 4   | DĘBOWIEC - gmina wiejska | 32,80%  |  | 580/89Mg   | 46,50%  | Funkcjonuje PSZOK  |
| 5   | KOŁACZYCE - gmina        | 57,30%  | 84%  | 50%  | 28,90%  | istnieje PSZOK,  |





|   |                              |        |  |                     |        |  |
|---|------------------------------|--------|--|---------------------|--------|--|
|   | miejsko-wiejska              |        |  |                     |        | planowana dalsza rozbudowa i modernizacja oraz budowa nowego |
| 6 | KREMPNA - gmina wiejska      | 40,30% | brak gazociągu   | 37,70%              | 57,70% | brak PSZOK, planowana budowa                                 |
| 7 | NOWY ŻMIGRÓD - gmina wiejska | 53,10% | Przez teren gminy Nowy Żmigród nie przebiegają gazociągi podwyższonego średniego bądź wysokiego ciśnienia, o znaczeniu ponadlokalnym. Jednostka zasilana jest w paliwo gazowe z gazociągów wysokiego ciśnienia DN300/250 Warzyce – Gorlice oraz DN250 Warzyce – Niegłowice, przebiegających w rejonie Jasła. Na jej obszar gaz dostarczany jest siecią rozdzielczą średniego ciśnienia, zasilaną ze stacji gazowych zlokalizowanych na terenie miasta Jasła bądź w jego najbliższej okolicy. | niewiele ponad 50 % | 24%    | funkcjonuje PSZOK  |



|         |                                 |                   |   |        |                               |                             |
|---------|---------------------------------|-------------------|---|--------|-------------------------------|-----------------------------|
| 8       | OSIEK JASIELSKI - gmina wiejska | 31,30%            |   | 58,40% | 35%                           | budowa PSZOKU na ukończeniu |
| 9       | SKOŁYSZYN - gmina wiejska       | 47,20%            | Najistotniejszym elementem infrastruktury gazociągowej jest przebiegający równoleżnikowo gazociąg wysokiego ciśnienia DN250 Warzyce – Gorlice. Gazociąg ten zaopatruje gminę Skołyszyn w paliwo gazowe za pośrednictwem trzech stacji gazowych (Przysieki, Skołyszyn, Lisówek) oraz sieci rozdzielczej średniego i niskiego ciśnienia | 38,90% | 35,30%                        | funkcjonuje PSZOK           |
| 10      | TARNOWIEC - gmina wiejska       | 23%               | 87%   | 55%    | 27%                           | funkcjonuje PSZOK           |
| Średnia |                                 | województwo 71,1% |   |        | średniej wojewódzkiej (81,2%) |                             |
|         |                                 | powiat 59,6%      |   |        | powiatowej (47,8%).           |                             |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

### Nieruchomości

W 2022 roku w Powiecie Jasielskim oddano do użytku 189 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,72 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Powiecie Jasielskim to 34 358 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców



przypada zatem 314 mieszkań. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Z danych wynika że 100 % mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w powiecie jasielskim to 5,34 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla Województwa Podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku w Powiecie Jasielskim to 129,80 m<sup>2</sup> i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 94,99% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 93,12% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 91,72% mieszkań posiada łazienkę, 81,71% korzysta z centralnego ogrzewania, a 89,25% z gazu sieciowego. W 2021 zarejestrowano w powiecie jasielskim 89 transakcji rynkowych lokali mieszkalnych w Rejestrze Cen i Wartości Nieruchomości (RCiWN). Mediana cen transakcyjnych wynosiła 3 679 zł/m<sup>2</sup>, natomiast średnia cena transakcyjna lokali mieszkalnych to 3 469 zł/m<sup>2</sup>. Na rynku pierwotnym odnotowano 6 transakcji (mediana cen - 3 883 zł/m<sup>2</sup>, średnia - 4 055 zł/m<sup>2</sup>), a na rynku wtórnym 83 transakcje rynkowe (mediana cen - 3 667 zł/m<sup>2</sup>, średnia - 3 416 zł/m<sup>2</sup>).

### 3.15. System komunikacyjny

#### Internet

Stale polepsza się dostęp mieszkańców powiatu do sieci Internet. Rozwija się sieć szerokopasmowych połączeń światłowodowych. Dzięki sieciom telefonii komórkowej mieszkańcy mogą korzystać z Internetu w prawie wszystkich miejscach powiatu. Tworzone są również tzw. hot – spoty, czyli miejsca bezpłatnego dostępu do Internetu za pomocą połączeń radiowych (tzw. sieci Wi-Fi). Konieczne jest dalsza rozbudowa infrastruktury związanej z dostępem do Internetu, w tym tworzenie miejsc publicznego dostępu do sieci Internet, szczególnie w miejscach licznie odwiedzanych przez mieszkańców lub turystów.

Internet jest także kluczowym źródłem wiedzy turystów na temat regionu i jego atrakcji. Dzięki stronom internetowym miejscowości i poszczególnych obiektów turystycznych, turysta może zdecydować o podróży, wybrać jej cel oraz zaplanować trasę dojazdu i miejsca pobytu. Dostępność cyfrowa powiatu (internetowa) zwłaszcza dla turystów zagranicznych jest słaba. Strony internetowe niektórych urzędów i instytucji a także atrakcji turystycznych są wprawdzie przygotowane w kilku językach obcych, ale nie są aktualizowane i brak jest informacji o aktualnych wydarzeniach. Większość stron jest jedynie w języku polskim. Należy wspierać rozwój stron internetowych miejscowości i obiektów będących atrakcjami turystycznymi, dbać o ich czytelność, aktualność, odpowiedni zakres zamieszczanych informacji oraz dostępność w różnych wersjach językowych. Należy wspierać integrację systemów informacji turystycznej – tak, aby docelowo turysta mógł znaleźć większość ważnych informacji turystycznych w jednym miejscu. Można do tego wykorzystać System Informacji Przestrzennej Powiatu Jasielskiego. Podobnie należy przygotowywać strony związane z przedsiębiorczością, kulturą czy sportem.



### 3.16. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, suszą i osuwiskami

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, suszą i osuwiskami na terenie Powiatu Jasielskiego obejmują przede wszystkim dolinę rzeki Wisłoka oraz tereny wzniesione wokół niej.

#### **POWÓDŹ:**

1. Obszary nadrzeczne, w szczególności tereny położone bezpośrednio przy rzece Wisłoka, które podczas wzmożonych opadów deszczu mogą zostać zalane.
2. Tereny podmokłe znajdujące się wzdłuż bocznych dopływów Wisłoki, takich jak rzeka Ropa czy Jasiołka.
3. Obszary znajdujące się w dolinach rzecznych, gdzie woda może gromadzić się i powodować podtopienia.

#### **SUSZA:**

1. Tereny rolnicze, na których uprawiane są pola, łąki i sady. W przypadku braku odpowiednich opadów deszczu rośliny mogą nie otrzymać wystarczającej ilości wody i ulec uszkodzeniom lub zniszczeniu.
2. Obszary leśne, które mogą stać się podatne na suszę, szczególnie w okresach długotrwałego braku opadów deszczu.

#### **OSUWISKA:**

1. Tereny strome i pagórkowate, na których występuje możliwość ześlizgnięcia się gruntów i tworzenia osuwisk.
2. Obszary, na których znajdują się skarpy, zbocza dolin rzecznych oraz miejsca, gdzie występują luźne skały i grunty.

W celu minimalizacji ryzyka wystąpienia powodzi, suszy i osuwisk, powiat Jasielski podejmuje różne działania prewencyjne, takie jak regulacja rzek, budowa zbiorników retencyjnych, monitorowanie stanu hydrologicznego czy edukacja mieszkańców na temat odpowiednich praktyk zarządzania wodą i glebą.

#### **Gmina Jasło**

Obszar Gminy Jasło zaklasyfikowany jest do obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi jest prawdopodobne. Na terenie Gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego: region wodny Górnej-Wschodniej Wisły.

Obszar zlewni górnej Wisły od źródeł do ujścia Sanu oraz w dorzeczu Sanu (województwa małopolskie i podkarpackie) stanowią rejony słabo i umiarkowanie zagrożony suszą rolniczą. Teren Gminy Jasło stanowi obszar słabo zagrożony suszą rolniczą, podobnie jak gminy ościenne.

Znacznie większe zagrożenie stanowi tu susza hydrologiczna. Aż 29,59% powierzchni Polski to obszary silnie zagrożone suszą hydrologiczną, wśród nich znajduje się Gmina Jasło.



Obszar Gminy Jasło posiada umiarkowane zagrożenie wystąpieniem suszy hydrogeologicznej. Zjawisko to, nazywane również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych.

Sumaryczne zagrożenie suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) dla terenu Gminy Jasło i obszarów ościennych jest umiarkowane. Nie można jednak lekceważyć możliwości wystąpienia negatywnych zjawisk na jej obszarze.

### **Gmina Miasto Jasło**

Warunki topograficzne i hydrograficzne położenia Jasła są czynnikami występowania zagrożenia powodzią rzeczną. Na terenie miasta występują znaczące powierzchniowo i lokalizacyjnie obszary szczególnego zagrożenia zalaniem lub powodzią.

Ponieważ Jasło leży w widłach trzech rzek: Wiśłoki, Ropy i Jasiołki, to położenie w dolinach rzecznych wymusza na znacznych obszarach miasta ściśle określony rodzaj użytkowania, uwarunkowany ich okresowym zalaniem. Jasło jest jednym z nielicznych miast w Polsce, które są nader często narażone na katastrofalne w skutkach powodzie. Poziom zagrożenia powodziowego Jasła ( wg SRW 2030) jest o co najmniej 15% wyższy, niż przeciętny.

W Jaśle najczęstszą przyczyną powodzi są nawałne deszcze, podczas których zbyt niska retencja może powodować spływ zanieczyszczeń z powierzchni terenów zurbanizowanych do wód. W przypadku zalania obiektów przemysłowych lub oczyszczalni ścieków – występuje ryzyko skażenia bakteriologicznego lub substancjami niebezpiecznymi. Z kolei podczas długotrwałej suszy, istnieje ryzyko zmniejszenia przepływu w rzekach znacznie poniżej przepływu środowiskowego oraz pogorszenia się stanu ilościowego zasobu wody wynikający z konieczności jej bieżącego poboru. W Jaśle, podobnie jak w innych miastach, następuje rozwój zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej i usługowej. Zabudowa oraz uszczelnianie terenu, tj. powierzchni dotąd przepuszczalnych i biologicznie czynnych, powoduje wzrost spływu powierzchniowego deszczówki i wód roztopowych, przez co zmniejsza się poziom retencji - maleje zasób wodny i rośnie zagrożenie suszą.

### **Gmina Brzyska**

Gminie Brzyska – podobnie jak większości gmin pogórzańskich – zagrażają osuwiska oraz powodzie. Według danych Systemu Ochrony Przeciwoświsowej (SOPO) Państwowego Instytutu Geologicznego, na jej terenie znajduje się 250 obszarów klasyfikowanych jako osuwiska oraz tereny zagrożone. Koncentrują się one przede wszystkim na terenie wsi Błażkowa oraz na stokach Liwocza, w rejonie Brzysk, Ujazdu i Wróblowej. Takie, które bezpośrednio zagrażają zabudowie mieszkalnej oraz infrastrukturze komunikacyjnej, należą do zdecydowanej mniejszości. Powodziami ze strony Wiśłoki zagrożone są z kolei fragmenty Dąbrówki, Wróblowej, Ujazdu, Brzysk oraz Kłodawy – która z racji położenia i ukształtowania terenu jest miejscowością najbardziej narażoną na zalanie. Do zjawisk zagrażających gminie należy zaliczyć także występowanie tzw. powodzi błyskawicznych, powodowanych krótkimi, ale gwałtownymi ulewami i nawałnicami. W strefach ryzyka, związanych



z takimi zjawiskami, znajdują się zabudowania zlokalizowane w zagłębieniach terenu (doliny rzek, potoków i strumieni).

### **Gmina Kołaczyce**

Gmina Kołaczyce jest położona w obrębie zlewni rzeki Wisłoki, prawobrzeżnego dopływu rzeki Wisły. Płynie ona wzdłuż zachodniej granicy gminy. Rzeka pokonuje od swoich karpackich źródeł do ujścia drogę 164 km, przez Jasło, Pilzno, Dębice i Mielec. Stanowi zlewnie dla pozostałych cieków wodnych na terenie gminy, przede wszystkim rzeki Bieździady i potoku Bieździadki wraz ich dopływami. Ze względu na spadek terenu niektóre z nich są ciekami okresowymi, które drenują obszar gminy w okresie roztopów wiosennych oraz opadów atmosferycznych. Wówczas skutkują częstymi wylewami oraz powodzią, będącymi poważnym zagrożeniem dla mieszkańców.

Analizując zagrożenie suszą na terenie gminy Kołaczyce w zależności od jej typu tj. rolnicza, hydrologiczna i hydrogeologiczna, należy stwierdzić, że w przypadku tej pierwszej są to obszary słabo zagrożone, w drugim przypadku zagrożenie jest silne, a w trzecim umiarkowane. Stopień zagrożenia suszą według klas łącznego zagrożenia suszą dla obszaru gminy Kołaczyce określono jako umiarkowany.

### **Gmina Nowy Żmigród**

Najpoważniejsze zagrożenia bezpieczeństwa publicznego w gminie Nowy Żmigród wiążą się z występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych – głównie nawałnych ulew oraz długotrwałych deszczy. Pierwsze powodują miejscowe zalania i podtopienia, na które narażone są przede wszystkim wszelkie zagłębienia terenu, drugie wpływają na występowanie z brzegów rzek. Według danych PGW „Wody Polskie”, do obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią należy teren bezpośrednio przylegający do koryta Wisłoki. Większe rozlewiska mogą tworzyć się w rejonie zakola rzeki w Tokach oraz na terenach rolniczych pomiędzy Gorzycami a Osiekiem Jasielskim, bez znaczącego zagrożenia dla zabudowy mieszkalnej. Ewentualne wystąpienie z brzegów Iwelki oznaczać będzie przede wszystkim zalanie rozległych pól i łąk pomiędzy Sadkami i Grabaniną z ryzykiem podtopienia kilkunastu budynków mieszkalnych. Nie można jednak wykluczyć, że zagrożenie wystąpi na znacznie szerszym obszarze. Pośrednio z występowaniem opadów wiąże się ryzyko uaktywnienia się osuwisk. Na terenie gminy Nowy Żmigród znajduje się 348 obszarów klasyfikowanych jako osuwiska oraz tereny zagrożone. Koncentrują się one głównie w południowej, „beskidzkiej” części jednostki, w rejonie Kątów i Jaworza. Większość z nich zajmuje tereny niezabudowane (pola uprawne, łąki, nieużytki, lasy itd.), jednak są też miejsca, w których zagrożona jest zabudowa mieszkalna i infrastruktura komunikacyjna.

Analizując zagrożenie suszą na terenie gminy Nowy Żmigród w zależności od jej typu tj. rolnicza, hydrologiczna i hydrogeologiczna, należy stwierdzić, że w przypadku tej pierwszej są to obszary słabo zagrożone, w drugim przypadku zagrożenie jest silne, a w trzecim umiarkowane. Stopień zagrożenia suszą według klas łącznego zagrożenia suszą dla obszaru gminy Nowy Żmigród określono jako umiarkowany.



### **Gmina Krempna**

Gmina Krempna jest położona w obrębie zlewni rzeki Wisłoki, prawobrzeżnego dopływu rzeki Wisły. Rzeka przepływa przez gminę, a jej źródła zlokalizowane są tuż za jej zachodnią granicą, na terenie nieistniejącej wsi Radocyny (gm. Sękowa). Od swych źródeł pokonuje do ujścia drogę 164 km, przez miasta Jasło, Pilzno, Dębicę i Mielec. Stanowi zlewnie dla wszystkich, licznych cieków wodnych na terenie gminy, w tym potoków Krempna czy Wilsznia. Potoki drenują obszar gminy w okresie roztopów wiosennych oraz opadów atmosferycznych. Wówczas mogą skutkować wylewami oraz powodzią będącymi poważnym zagrożeniem dla mieszkańców. W granicach gminy zlokalizowany jest sztuczny zbiornik wodny w Krempnej i nie występują naturalne zbiorniki wód stojących.

Analizując zagrożenie suszą na terenie gminy Krempna w zależności od jej typu tj. rolnicza, hydrologiczna i hydrogeologiczna, należy stwierdzić, że w przypadku tej pierwszej są to obszary słabo zagrożone, w drugim przypadku zagrożenie jest silne, a w trzecim umiarkowane. Stopień zagrożenia suszą według klas łącznego zagrożenia suszą dla obszaru gminy Krempna określono jako umiarkowany.

### **Gmina Osiek Jasielski**

Zagrożenia naturalne, występujące na terenie gminy Osiek Jasielski, są typowe dla jednostek położonych w pasie pogórzy karpackich. Według danych Systemu Ochrony Przeciwosuwiskowej (SOPO) Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy Osiek Jasielski znajdują się 152 osuwiska oraz 13 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Największa ich koncentracja występuje w południowo-wschodniej, „beskidzkiej” części gminy, w rejonie Samokłesk i Mrukowej, a konkretna lokalizacja wskazuje na znikome zagrożenie dla zabudowy mieszkalnej oraz infrastruktury komunikacyjnej. Znacznie większym problemem dla jednostki są powodzie – zarówno te będące efektem długotrwałych opadów (wystąpienia z brzegów Wisłoki, Kłopotnicy, Szczawy i mniejszych cieków wodnych), jak i tzw. powodzie błyskawiczne, powodowane przez krótkotrwałe, ale intensywne ulewy. PGW „Wody Polskie” jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie ich wystąpienia 1% wskazuje głównie nieużytki oraz tereny wykorzystywane rolniczo, choć ewentualne wystąpienie z koryta Wisłoki może doprowadzić do zalania części zabudowań mieszkalnych w rejonie stadionu w Osieku Jasielskim. Do katalogu potencjalnych zagrożeń, bardziej prawdopodobnych z uwagi na zmiany klimatyczne, należy zaliczyć także huraganowe wiatry. Analizując zagrożenie suszą na terenie gminy Osiek Jasielski w zależności od jej typu tj. rolnicza, hydrologiczna i hydrogeologiczna, należy stwierdzić, że w przypadku tej pierwszej są to obszary słabo zagrożone, w drugim przypadku zagrożenie jest silne, a w trzecim umiarkowane. Stopień zagrożenia suszą według klas łącznego zagrożenia suszą dla obszaru gminy Osiek Jasielski określono jako umiarkowany.

### **Gmina Skołyszyn**

Gmina Skołyszyn należy do terenów o stosunkowo dużym zagrożeniu powodziowym, związanym z gęstą siecią potoków, szczególnie w jej północnej części, okresami gwałtownych opadów i roztopów. Sieć mniejszych cieków i rowów melioracyjnych odprowadza wezbrane wody do Olszynki



i Ropy. W przypadku jednocześnie prowadzonych zrzutów wody z zapory wodnej w Klimkówce tworzy to poważne zagrożenie dla zabudowań położonych w nizinie ukształtowanej dolinie Ropy. W ostatniej dekadzie opracowano w gminie „Plan operacyjny ochrony przed powodzią”.

W granicach gminy Skołyszyn występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią o wysokim (Q10%) i średnim (Q1%, tzw. powódź 100-letnia) prawdopodobieństwie wystąpienia. Lokalizuje się je wzdłuż całej długości rzeki Ropy na terenie gminy oraz w środkowym biegu Olszynki (w górę, począwszy od miejscowości Święcany). W przypadku Ropy, tereny zalewowe od jej południowej strony ograniczają się naturalnym podwyższeniem terenu, nie dochodząc do granicy wzgórz jedynie na wysokości wsi Pusta Wola. Tereny zalewowe po północnej stronie opierają się na wysokości linii kolejowej nr 108. Obszary te zostały oznaczone na mapie nr 1. W ostatnich latach, na całej długości miejscowości Przysieki wybudowano wały przeciwpowodziowe, odgradzające ją od strony Ropy i Młynówki. W przypadku ich całkowitego zniszczenia (mapa nr 2), obszary szczególnego zagrożenia powodziowego obejmują graniczne zabudowania miejscowości.

### **Gmina Tarnowiec**

Gmina Tarnowiec znajduje się w całości w regionie wodnym Górnej- Wschodniej Wisły, dla której wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Główna rzeka przepływająca przez gminę to Jasiołka i jej dopływy oraz Czarny Potok i Chlebianka. Zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, w nawiązaniu do art. 171 ust. 1 ustawy Prawo wodne jest przedstawiany na mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego, które są cyklicznie, co 6 lat aktualizowane. Najbardziej zagrożone powodzią miejscowości gminy Tarnowiec to obszary miejscowości Gliniczek, Roztoki, Sądkowa, Dobrucowa i Brzezówka położone wzdłuż rzeki Jasiołka.

W Gminie Tarnowiec zidentyfikowano trzy rodzaje obszarów zagrożonych powodzią: bezpośrednio przy brzegach Jasiołki, gdzie zagrożenie wystąpienia powodzi wynosi 10% tj. raz na 10 lat oraz obszary gdzie zagrożenie powodziowe oszacowano na poziomie 1% (raz za 100 lat) oraz 0,2%.

Rzekę Jasiołkę w „Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły” przypisano do tzw. obszaru problemowego „Zlewnia Wisłoki” i opisano w następujący sposób „Obszar problemowy zlewni Wisłoki został ujęty bardzo szeroko, bo od miejscowości Myscowa, aż do ujścia rzeki do Wisły. Obejmuje on też dopływy Wisłoki, takie jak: Ropa, Jasiołka, Grabinka, Brzeźnica, Budzisz. Zagrożenie powodziowe na tym obszarze jest bardzo wysokie i dotyczy licznie podtapianych zabudowań wzdłuż cieków”.

Całość gminy Tarnowiec jest w umiarkowanym stopniu narażona na suszę atmosferyczną. Zagrożenie suszą rolniczą na całym obszarze gminy Tarnowiec jest umiarkowane. Z kolei ryzyko wystąpienia suszy hydrologicznej, związanej z brakiem wody w rzekach i jeziorach jest silne. Ostatni prezentowany typ suszy - hydrogeologicznej, związanej z brakami wód podziemnych jest prawdopodobny w umiarkowanym i słabym zakresie.





Tabela nr 16. Planowane działania w celu przeciwdziałania zagrożeniom powodzi, suszy, osuwisk.

|              |  |
|--------------|--|
| Gmina Jasło  | <p>W celu minimalizacji negatywnych skutków suszy i powodzi zalecane jest prowadzenie następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• prowadzenie zintegrowanego zarządzania wodami opadowymi (deszczowymi i roztopowymi) w oparciu o techniki zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia,</li><li>• budowa obiektów hydrotechnicznych, a tym samym umożliwienie kontroli obiegu wody za pomocą sztucznych zbiorników wodnych (małych i dużych) lub ziemnych stawów,</li><li>• uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planu zarządzania kryzysowego gminy,</li><li>• tworzenie wraz z wymaganą infrastrukturą alternatywnych ujęć wód lub ich modernizację na cele zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, wykorzystując do tego celu wody podziemne,</li><li>• działania edukacyjne dotyczące zmian klimatu i ochrony zasobów wodnych,</li><li>• budowa, przebudowa i modernizacja obwałowań przy rzekach,</li><li>• budowa suchych zbiorników.</li></ul>  |
| Miasto Jasło | <p>W planowaniu rozwoju Jasła istotne są ustalenia (cele), które sformułowano w trzech adekwatnych planach ponadlokalnych:</p> <p>Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (dalej PZRP):</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, w tym przede wszystkim poprzez: zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej, wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami;</li><li>• obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego, w tym poprzez ograniczenie: istniejącego zagospodarowania, wrażliwości obiektów i społeczności Jasła na zagrożenie powodziowe.</li></ul> <p>Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (dalej PGW):</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do wód zanieczyszczeń;</li><li>• zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu cieków i zbiorników wody;</li><li>• zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem.</li></ul> <p>Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (dalej PPSS):</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych miasta;</li><li>• zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód;</li><li>• edukacja mieszkańców w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą.</li></ul> |



|                 |  |
|-----------------|--|
| Gmina Brzyska   | <p>Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Brzyska mowa m.in. o następujących działaniach:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,</li><li>• Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,</li><li>• Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,</li><li>• Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,</li><li>• Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,</li><li>• Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodo oszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,</li><li>• Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.</li></ul>  |
| Gmina Kołaczyce | <p>Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Wisły, projektem aktualizacji PZRP oraz Programem Planowanych Inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na terenie gminy Kołaczyce zaplanowano inwestycje o charakterze przeciwpowodziowym:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Budowa prawostronnego obwałowania Wisłoki w km 102+740 - 104+000 w miejscowości Krajowice, gm. Kołaczyce,</li><li>• Budowa prawego obwałowania rzeki Wisłoki w km od 99+500 do 97+500 oraz w km od 97+000 do 95+000, chroniących miasto Kołaczyce – Kluczowa do Bukowej,</li><li>• Budowa prawostronnego obwałowania w km 1+800 – 2+240, rzeka Bieździada, w miejscowości Nawsie Kołaczyckie,</li><li>• Budowa lewostronnego obwałowania w km 3+070 – 3+540, rzeka Bieździada, w miejscowości Nawsie Kołaczyckie,</li><li>• Budowa lewostronnego obwałowania w km 6+170 – 6+520, rzeka Bieździada, w miejscowości Bieździedza,</li><li>• Budowa prawostronnego obwałowania w km 6+012 – 6+350, rzeka Bieździada, w miejscowości Bieździedza,</li><li>• Zabezpieczenia obiektów indywidualnych położonych na prawym brzegu rzeki Bieździada w km 6+012 – 6+350 w miejscowości Bieździedza poprzez zastosowanie mobilnych systemów zabezpieczeń jak np. lekkie bariery przeciwpowodziowe, mobilne ścianki,</li><li>• Zabezpieczenie budynków użyteczności publicznej na prawym brzegu rzeki Bieździada w km 3+100,</li><li>• Budowa lewostronnego obwałowania rzeki Bieździada w km 6+170 – 6+520 w miejscowości Bieździedza,</li><li>• Budowa prawostronnego obwałowania rzeki Bieździada w km 1+800 – 2+240 w miejscowości Nawsie Kołaczyckie.</li></ul> |



|                    |   |
|--------------------|---|
|                    | <p>Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Kołaczyce mowa m.in. o następujących działaniach:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,</li><li>• Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,</li><li>• Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,</li><li>• Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,</li><li>• Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,</li><li>• Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,</li><li>• Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,</li><li>• Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.</li></ul>  |
| Gmina Nowy Żmigród | <p>Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Nowy Żmigród mowa m.in. o następujących działaniach:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,</li><li>• Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych),</li><li>• Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,</li><li>• Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,</li><li>• Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,</li><li>• Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,</li><li>• Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,</li><li>• Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.</li></ul> |
| Gmina Krempna      | <p>Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Krempna mowa m.in. o następujących działaniach:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,</li><li>• Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,</li></ul>   |



|                       |  |
|-----------------------|--|
|                       | <ul style="list-style-type: none"><li>• Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,</li><li>• Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,</li><li>• Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodo oszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,</li><li>• Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,</li><li>• Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.</li></ul>  |
| Gmina Osiek Jasielski | <p>Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Osiek Jasielski mowa m.in. o następujących działaniach:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,</li><li>• Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,</li><li>• Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,</li><li>• Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,</li><li>• Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodo oszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,</li><li>• Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.</li></ul> |
| Gmina Skołyszyn       | <p>Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP), projektem aktualizacji PZRP oraz Programem Planowanych Inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na terenie gminy Skołyszyn przygotowuje się do realizacji inwestycję o charakterze przeciwpowodziowym pn. „Budowa suchego zbiornika na rzece Młynówka w km 3+700”.</p> <p>Na ostatecznej liście PZRP ujęto inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• „Ochrona i zabezpieczenie terenów zlokalizowanych wzdłuż potoku Czermianka w miejscowościach: Czermna, Świącany”,</li><li>• „Budowa prawostronnego obwałowania w km 13+785 – 14+500, rzeka Ropa, w miejscowości Kunowa”,</li><li>• „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe poprzez budowę bulwarów żelbetonowych lewego brzegu rzeki Ropa w km 12+800 – 13+550 w miejscowości Sławęcin”</li></ul>                                    |



|                 |  |
|-----------------|--|
|                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• „Budowa prawostronnego obwałowania rzeki Ropa w km 13+080 – 13+765 w miejscowości Harkłowa”.</li></ul> <p>Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Skotyszyn mowa m.in. o następujących działaniach:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,</li><li>• Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,</li><li>• Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,</li><li>• Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,</li><li>• Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,</li><li>• Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.</li></ul> <p>Analizując zagrożenie suszą na terenie gminy Skotyszyn w zależności od jej typu tj. rolnicza, hydrologiczna i hydrogeologiczna, należy stwierdzić, że w przypadku tej pierwszej są to obszary słabo zagrożone, w drugim przypadku zagrożenie jest silne, a w trzecim umiarkowane. Stopień zagrożenia suszą według klas łącznego zagrożenia suszą dla obszaru gminy Skotyszyn określono jako umiarkowany.</p> |
| Gmina Tarnowiec | <p>Działania w obszarze Gminy Tarnowiec w ramach przeciwdziałania skutkom suszy zakładają przede wszystkim działania zapobiegające oraz zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków suszy, realizowane niezależnie od faktycznego wystąpienia zjawiska.</p> <p>Obejmują one m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• retencję i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych, (działanie polega na zintegrowanym zarządzaniu wodami opadowymi w oparciu o techniki zagospodarowania opadu w miejscu jego występowania).</li><li>• uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego,</li><li>• czasowe ograniczenie zużycia wody z sieci wodociągowej (działanie polega na stworzeniu właściwych procedur w przypadku występowania zjawiska suszy hydrologicznej lub hydrogeologicznej),</li><li>• opracowanie i wdrażanie programu edukacyjnego o przyczynach występowania suszy, sposobach jej identyfikowania, obszarach gospodarczych, społecznych i środowiskowych wrażliwych na suszę oraz przeciwdziałaniu jej</li></ul>   |



|  |  |
|--|--|
|  | <p>skutkom (działanie polega na opracowaniu programów edukacyjnych i kampanii edukacyjnych skierowanych do różnych grup społecznych).</p> <p>Wśród działań przeciwpowodziowych zakłada się budowę infrastruktury przeciwpowodziowej oraz niwelowanie zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych. W ramach działania przewiduje się prowadzenie działań przeciwpowodziowych na terenie Gminy Tarnowiec w porozumieniu z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie.</p> |
|--|--|

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.*

Kluczową inwestycją w Powiecie Jasielskim, związaną z przeciwdziałaniem skutkom suszy oraz ochroną przeciwpowodziową jest budowa wielofunkcyjnego zbiornika na rzece Wistoce, który zlokalizowany będzie na terenie miejscowości Myscowa w gminie Krempna, oraz Kąty na terenie gminy Nowy Żmigród.

Zasadniczym celem budowy zbiornika jest ograniczenie i przeciwdziałanie skutkom postępującej suszy. W ostatnich latach zauważalne jest występowanie niskich stanów wód na rzece Wistoce, co negatywnie odbija się m.in: jakości zasobów wody pitnej dla ludności. Potrzebę zwiększenia zasobów wody pitnej potwierdziło 20 jednostek samorządowych z rejonu dorzecza Wistoki.

Drugim aspektem działania obiektu będzie poprawa ochrony przeciwpowodziowej. Dzięki rezerwie powodziowej wynoszącej 19,5 mln m<sup>3</sup> nastąpi redukcja przepływów powodziowych w przekroju zapory. Współdziałając z już wykonanymi i z planowanymi do realizacji towarzyszącymi inwestycjami, budowa zbiornika Kąty Myscowa pozwoli ograniczyć zagrożenie powodziowe w zlewni rzeki Wistoki.

Realizacja przedsięwzięcia wynika z dwóch krajowych dokumentów strategicznych: opracowywanego obecnie Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy oraz Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie stało się inwestorem zadania budowa zbiornika Kąty-Myscowa od 2018 roku.

Podstawowe parametry techniczne zbiornika:

- pojemność całkowita: 65,5 mln m<sup>3</sup>
- rezerwa powodziowa: 19,5 mln m<sup>3</sup>
- powierzchnia zalewu: 427 ha
- średnia głębokość: 10,8 m

### 3.17. Wnioski z Diagnozy Społeczno – Gospodarczej Powiatu Jasielskiego

Po przeprowadzeniu analizy sytuacji społeczno-gospodarczej Powiatu Jasielskiego wysunięto następujące wnioski:

1. Powiat Jasielski charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego w porównaniu do innych regionów.



2. Bezrobocie w Powiecie Jasielskim jest wysokie, co może wynikać z braku inwestycji oraz niewystarczającej wielkości rynku pracy.
3. Na terenie Powiatu rolnictwo jest bardzo słabo rozwinięte. Małe gospodarstwa, duży areał nieużytków rolnych. Należy dążyć do zmiany tych czynników poprzez np. tworzenie wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych opartych na ekologicznej produkcji, magazynowanie i przetwórstwo artykułów rolnych.
4. Infrastruktura w Powiecie Jasielskim jest ograniczona, co może utrudniać rozwój przedsiębiorstw i przyciąganie inwestycji oraz zwiększenie wolumenu turystów odwiedzających teren Powiatu.
5. Brak odpowiednich instytucji i organizacji wspierających rozwój biznesu może ograniczać potencjał Powiatu Jasielskiego do przyciągania nowych inwestorów.
6. Niska jakość życia społeczności Powiatu Jasielskiego może wpływać na emigrację ludności do bardziej rozwiniętych regionów.
7. Brak różnorodności sektora usługowego w Powiecie Jasielskim może utrudniać rozwój turystyki i przyciąganie odwiedzających.
8. Konieczne będą działania mające na celu zwiększenie inwestycji, dywersyfikację gospodarczą oraz poprawę infrastruktury i jakości życia, aby poprawić sytuację społeczno-gospodarczą w Powiecie Jasielskim.
9. Konieczność poprawy połączeń komunikacyjnych umożliwiających szybki transport mieszkańców Powiatu do innych ośrodków przemysłowych takich jak np. Krosno, Rzeszów, Dębica.

### 3.18. Podsumowanie przeprowadzonych konsultacji społecznych

Podczas prac nad Strategią Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 przeprowadzono konsultacje społeczne w formie badań ankietowych prowadzonych przez stronę internetową Powiatu. Celem badań było zapewnienie partycypacji społecznej w procesie diagnozowania potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców. Przygotowany kwestionariusz ankiety był dystrybuowany wieloma kanałami komunikacyjnymi, w tym m.in. poprzez: Starostwo Powiatowe w Jaśle (kwestionariusz elektroniczny oraz kwestionariusz papierowy), jednostki organizacyjne powiatu. Informację o badaniu ankietowym zamieszczono również na stronie internetowej powiatu, przekazywano podczas organizowanych spotkań w powiecie oraz rozesłano informację drogą mailową. W ankiecie mogli wziąć udział mieszkańcy wszystkich gmin wchodzących w skład Powiatu Jasielskiego oraz osoby działające w organizacjach pozarządowych i przedsiębiorcy działający na terenie Powiatu.

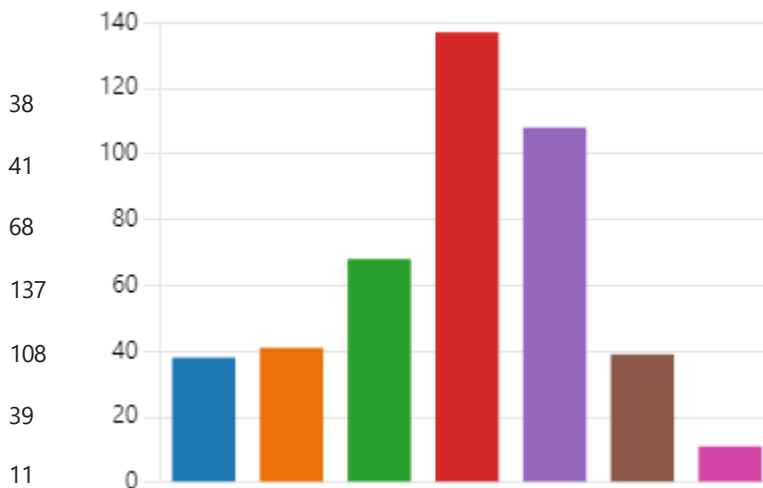
Kwestionariusz ankiety zawierał 19 pytań (7 pytań otwartych oraz 12 zamkniętych) oraz metryczkę. W kafeterii pytań zamkniętych dopuszczono możliwość udzielenia innej odpowiedzi niż podane, dając tym samym pełną swobodę wypowiedzi respondentom. W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie 460 ankiet. Z pozyskanych danych wynika, iż 58 % respondentów stanowiły kobiety, 42 % mężczyźni.



Strukturę wieku, wykształcenia, zatrudnienia i miejsca zamieszkania respondentów ukazują poniższe dane.

**Wiek:**

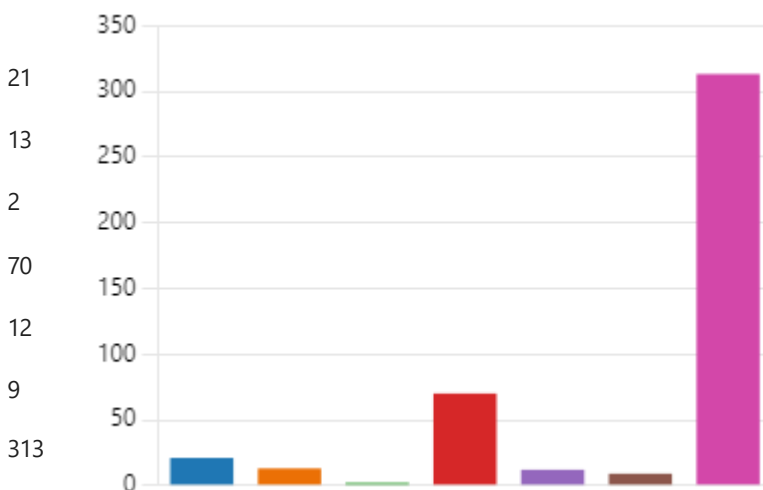
- Poniżej 18 lat
- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- Powyżej 65 lat



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.

**Wykształcenie:**

- Podstawowe
- Zawodowe
- Gimnazjalne
- Średnie
- Pomaturalne / policealne
- Niepełne wyższe
- Wyższe

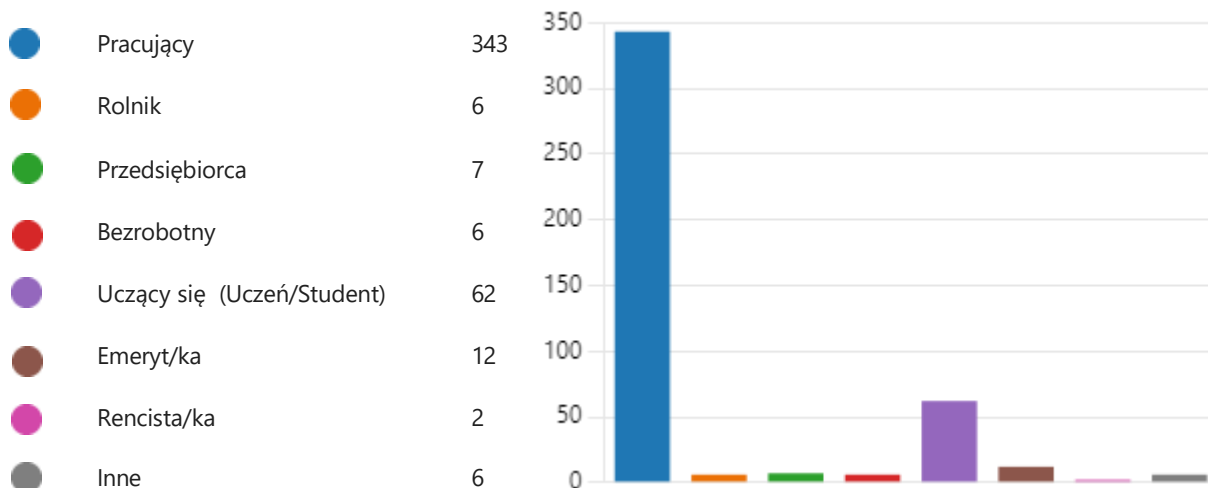


Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.



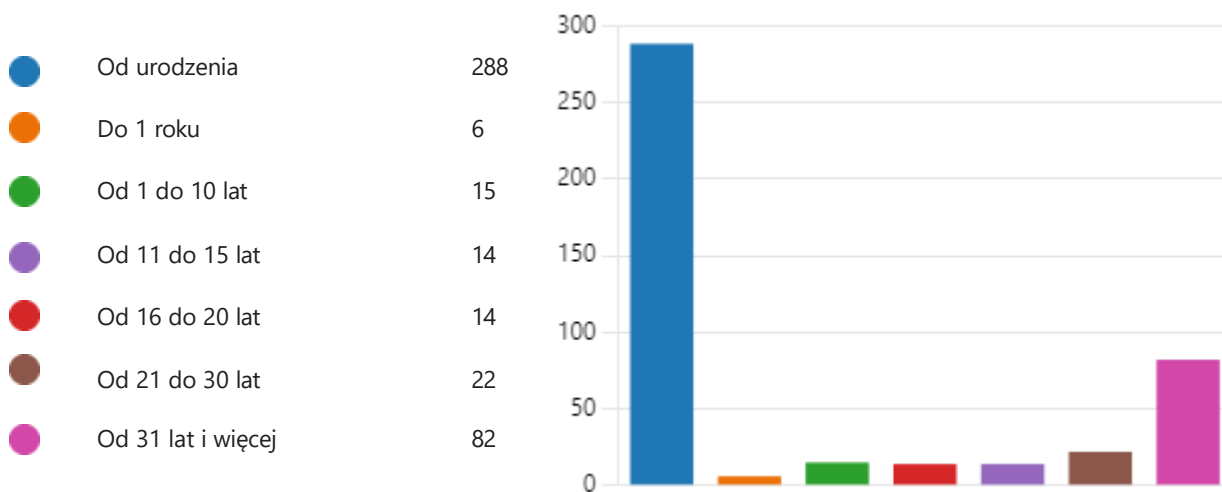


**Status na rynku pracy:**



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.

**Okres zamieszkania w Powiecie Jasielskim:**



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.



**Miejsce zamieszkania:**



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.

Poniżej zaprezentowano wyniki z przeprowadzonych badań ankietowych **„OCENA JAKOŚCI I WARUNKI ŻYCIA W POWIECIE JASIELSKIM”**.

**Pyt. 1. Jak oceniają Państwo Powiat jako miejsce zamieszkania?**

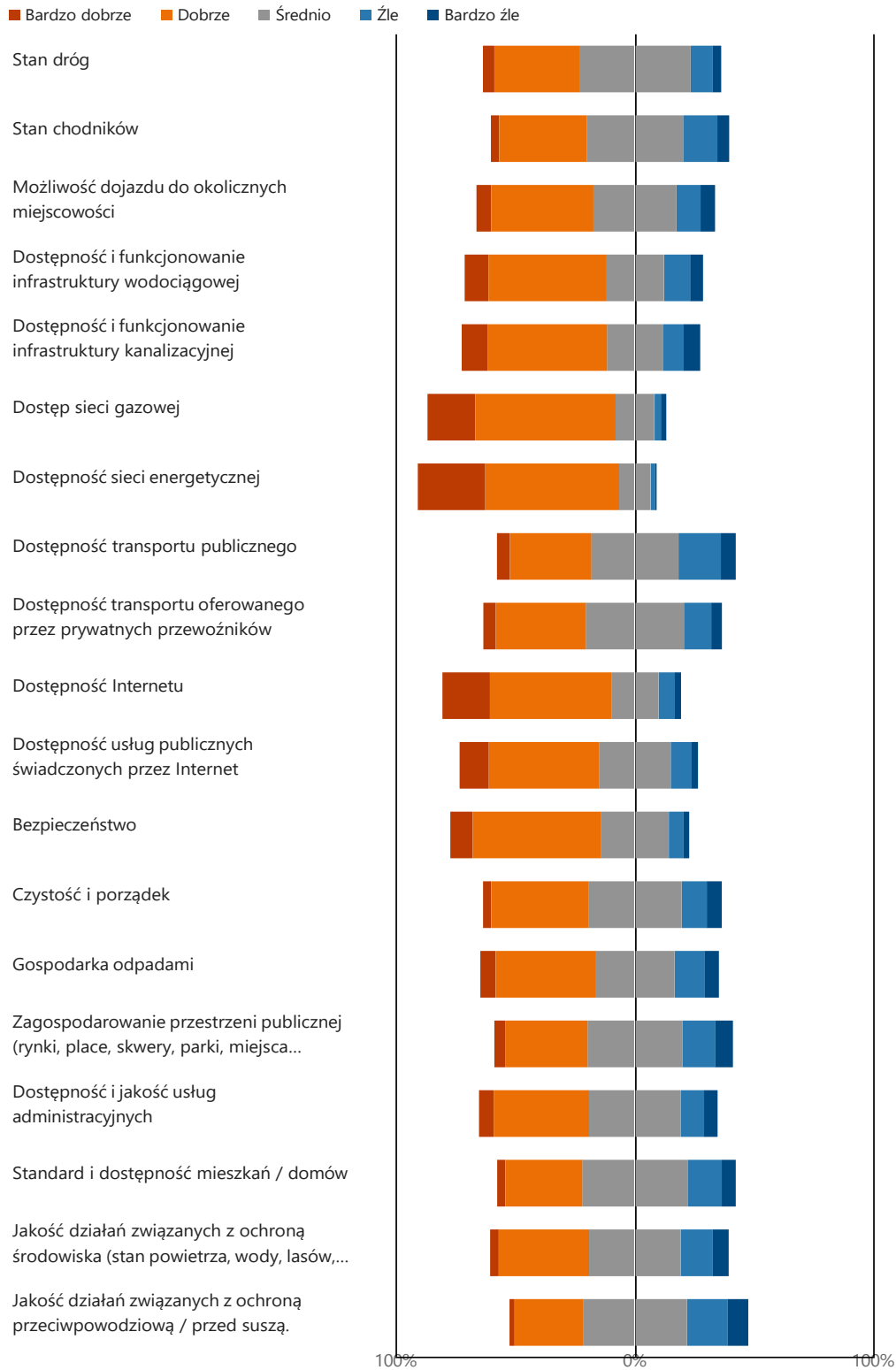
Połowa mieszkańców Powiatu Jasielskiego biorąca udział w badaniu uważa, że ich miejsce zamieszkania jest dobre do życia. Respondenci wskazywali w tym zakresie odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”. Udział niezadowolonych respondentów oscylował na poziomie 9 %, przy czym odsetek zdecydowanie niezadowolonych wynosił zaledwie 5 %. Na średnim poziomie oceniło Powiat jak miejsce zamieszkania 35 % respondentów.

**Pyt. 2. Czy jest Pan/Pani zadowolony/zadowolona z warunków życia w miejscu swojego zamieszkania?**

Badanie ankietowe wykazało, że prawie 70% respondentów jest zadowolonych z warunków życia w miejscu swojego zamieszkania, natomiast 30 % jest odmiennego zdania.



**Pyt. 3. INFRASTRUKTURA I USŁUGI PUBLICZNE**



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.



**Pyt. 4. GOSPODARKA, RYNEK PRACY**

■ Bardzo dobrze ■ Dobrze ■ Średnio ■ Żle ■ Bardzo źle

Oferty pracy i możliwość rozwoju zawodowego

Poziom aktywności zawodowej mieszkańców

Dostępność zasobów ludzkich, o pożądanych kwalifikacjach

Przedsiębiorczość mieszkańców

Dostęp do obiektów usługowo-handlowych

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną terenów pod inwestycje i działalność...

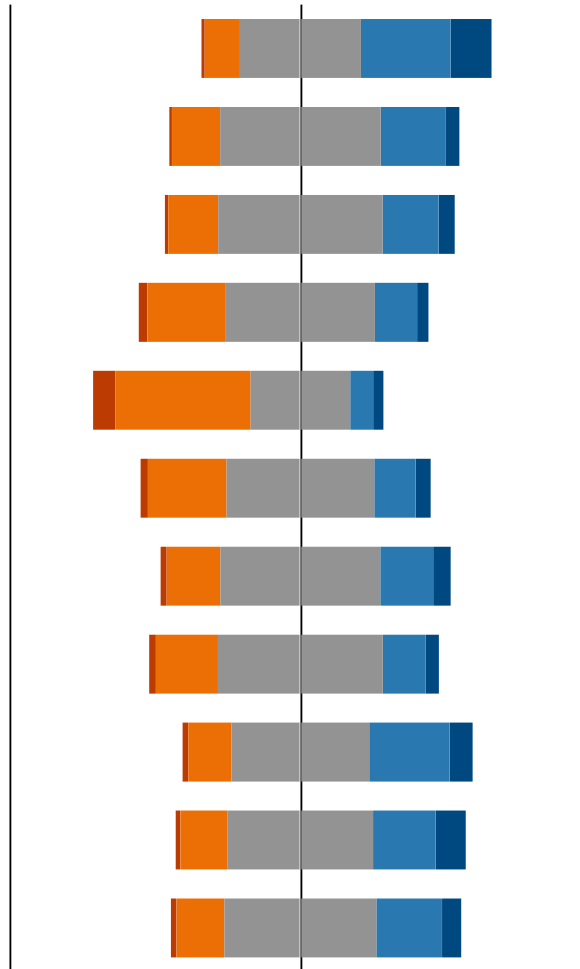
Dostępność instytucji wspierających, tzw. Instytucji otoczenia biznesu

Dostępność miejsc/terenów przeznaczonych pod inwestycje

Aktywność mieszkańców w podejmowaniu wspólnych decyzji/działań

Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej

Innowacyjność przedsiębiorstw

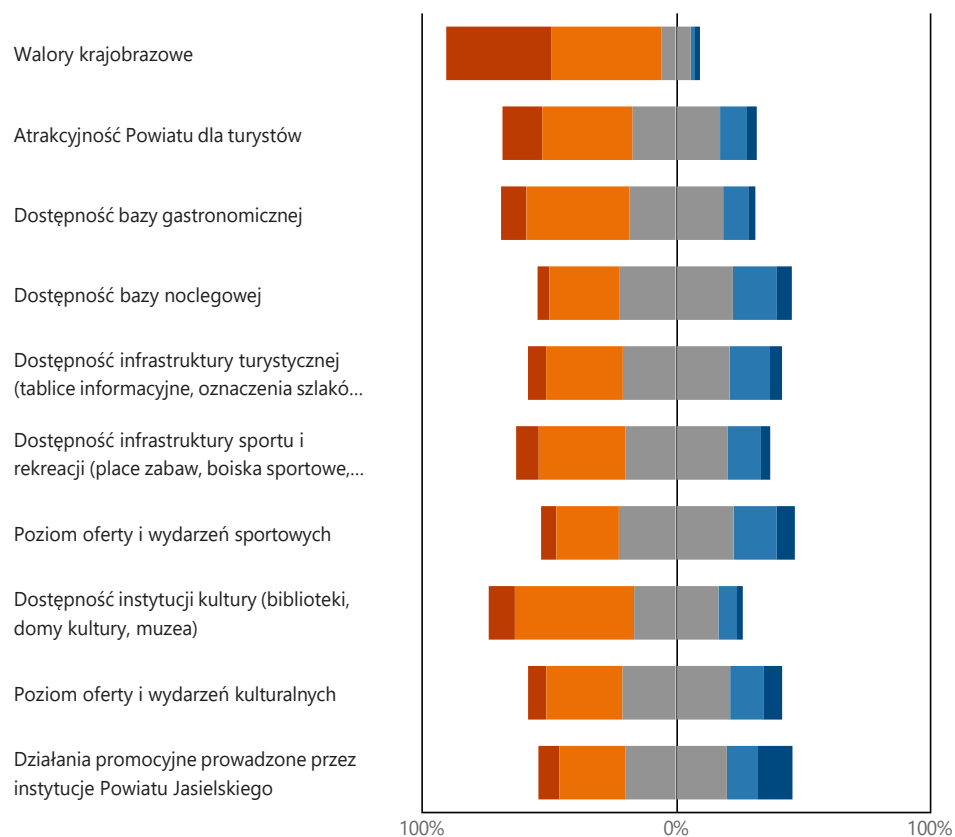


Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.



**Pyt. 5. TURYSTYKA, SPORT I KULTURA**

■ Bardzo dobrze   ■ Dobrze   ■ Średnio   ■ Żle   ■ Bardzo źle

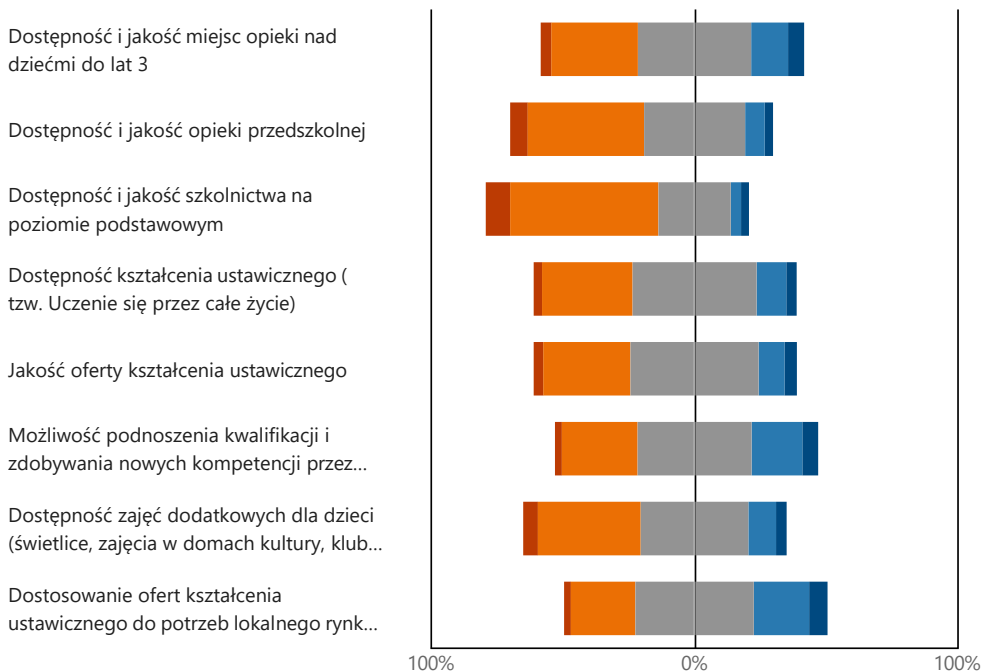


*Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.*



**Pyt. 6. EDUKACJA**

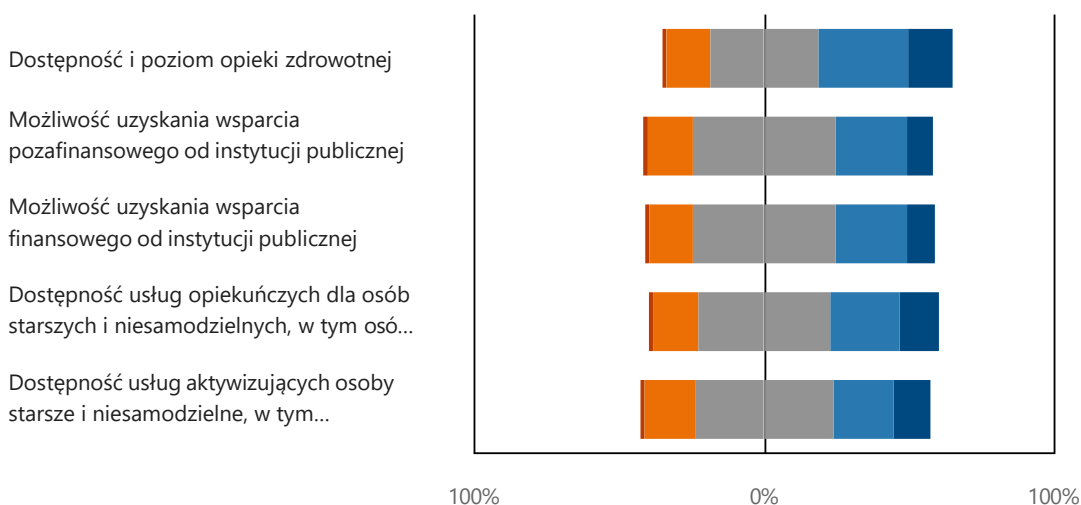
■ Bardzo dobrze ■ Dobrze ■ Średnio ■ Żle ■ Bardzo źle



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.

**Pyt. 7. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO SOCJALNE**

■ Bardzo dobrze ■ Dobrze ■ Średnio ■ Żle ■ Bardzo źle



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.



**Pyt. 8. Jak ocenia Pan/i dotychczasowe wykorzystanie środków pochodzących z Funduszy Europejskich na rozwój Powiatu?**

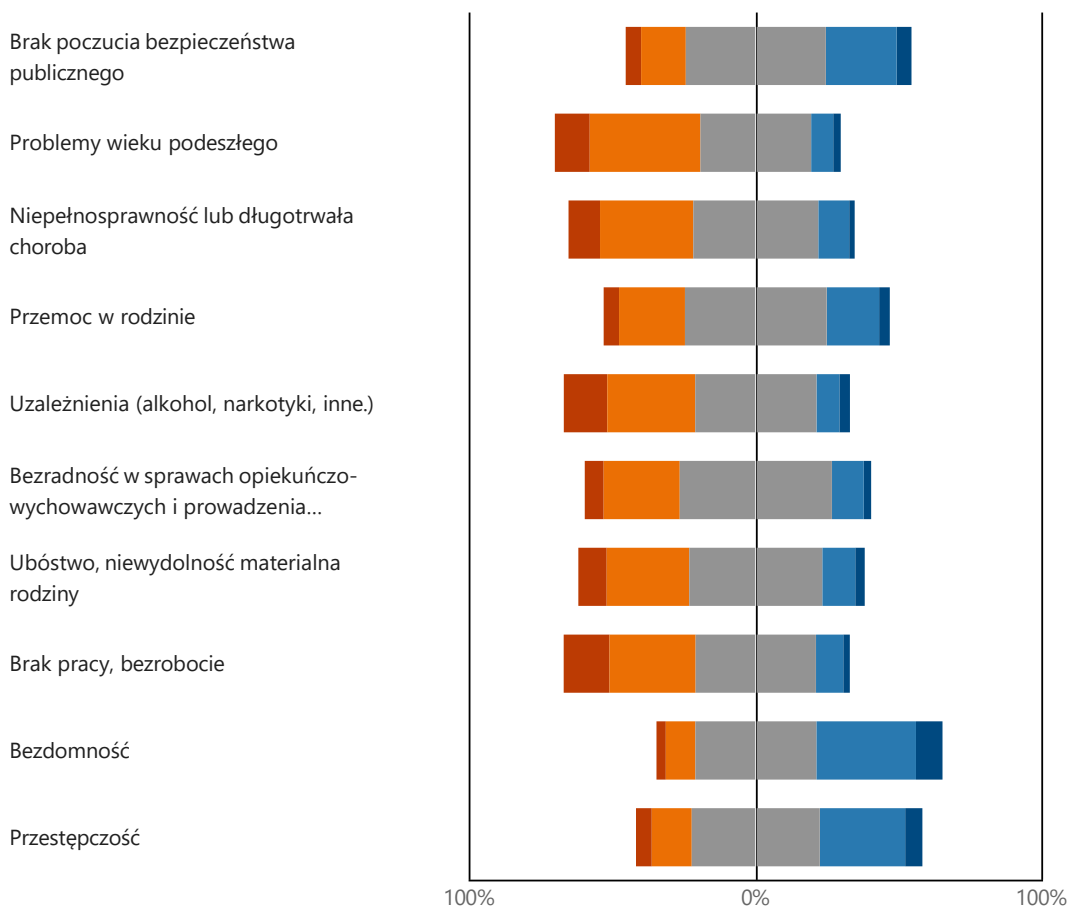
|  |               |     |
|--|---------------|-----|
|  | Bardzo dobrze | 32  |
|  | Dobrze        | 158 |
|  | Średnio       | 183 |
|  | Źle           | 40  |
|  | Bardzo źle    | 29  |



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.

**Pyt. 9. Proszę ocenić jakie jest zagrożenie poszczególnymi problemami społecznymi w Powiecie Jasielskim?**

Bardzo duże   Duże   Średnie   Małe   Bardzo małe



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.

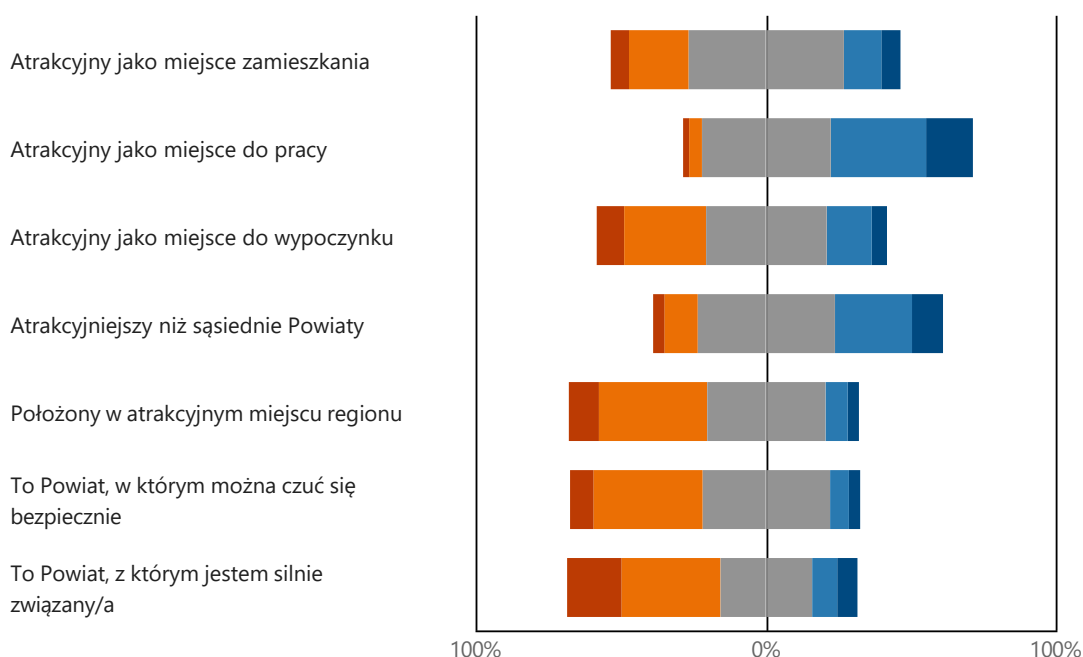


**Pyt. 10. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWAŻNIEJSZE DLA SPOŁECZNEGO I GOSPODARCZEGO ROZWOJU POWIATU JASIELSKIEGO - 6 CZYNNIKÓW KLUCZOWYCH DLA ROZWOJU POWIATU:**

1. Rozbudowa / poprawa stanu dróg i chodników – 298 wskazań respondentów,
2. Poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej (tereny inwestycyjne, ulgi podatkowe, itp.) – 220 wskazań respondentów,
3. Rozwój usług transportu publicznego – 189 wskazań respondentów,
4. Poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej (rynki, place, skwery, parki, miejsca spotkań i inne) – 169 wskazań respondentów,
5. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych, w tym osób niepełnosprawnych (opieka domowa, dzienne domy pobytu, kluby seniora, itp.) – 161 wskazań respondentów,
6. Większa dbałość o środowisko naturalne, gospodarowanie odpadami – 157 wskazań respondentów.

**Pyt. 11. PROSZĘ OCENIĆ PONIŻSZE STWIERDZENIA DOTYCZĄCE POWIATU – PROSZĘ O ZAZNACZENIE WŁAŚCIWEJ ODPOWIEDZI:**

■ Bardzo wysoka ■ Wysoka ■ Średnia/Przeciętna ■ Niska ■ Bardzo niska



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii mieszkańców Powiatu Jasielskiego.





**Pyt. 12. PROSZĘ ZAZNACZYĆ JEDNĄ ODPOWIEDŹ Z CZYM CHCIAŁ(A)BY PANI/PAN ABY UTOŹSAMIANO POWIAT W ROKU 2030?**

Najwięcej mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym chciałoby utożsamiać Powiat „Z Powiatem przedsiębiorczym, atrakcyjnym dla inwestorów i tworzącym nowe miejsca pracy” – 181 osób. Drugie miejsce pod względem wskazań otrzymało stwierdzenie „Z bezpiecznym i atrakcyjnym miejscem do życia” – 122 osoby.

**Pyt. 13. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWIĘKSZĄ SZANSĄ DLA ROZWOJU POWIATU?**

Najczęstsze wskazania respondentów:

1. Nowe firmy/zakłady pracy, inwestowanie w przedsiębiorców i pomoc w rozwijaniu przez ich biznesów, aby powstawały nowe miejsca pracy,
2. Atrakcyjna praca dla młodych osób i zwiększenie zarobków, żeby zatrzymać odpływ mieszkańców powiatu.
3. Działania na rzecz edukacji: stworzenie kierunków studiów dostosowanych do rynku pracy. Podniesienie poziomu kształcenia.
4. Turystyka – m.in. ścieżki rowerowe na wzór Velo Dunajec i Velo Raba, wykorzystanie położenia w zlewni 3 rzek, po wałach jak np. w Krakowie -Wiślana Trasa Rowerowa, ścieżki rowerowe np. szlakiem winnym, archeologicznym (Trzcinica), otwarcie parku sportu w Trzcinicy, zagospodarowanie stawów Przysieki-Siepietnica (np. ścieżki wokół stawów z wiatami przystankowymi, polami grillowymi itp., ścieżka rowerowa do Folusza itp.),
5. Warunki naturalne: piękna przyroda i nie zniszczone środowisko,
6. Poprawa i rozbudowa infrastruktury drogowej,
7. Poprawa dostępności komunikacyjnej (S19, łatwy dostęp do autostrady A4), poprawa komunikacji z obszarami Polski, rozwój sektora transportu publicznego, S19, DK73 Jasło-Pilzno, DK73 „obwodnica Tarnowa” w nowym wariantcie, rozbudowa połączeń kolejowych z Rzeszowem (regio-ekspres), oraz Krakowem (w przyszłości przez Nowy Sącz po nowej linii kolejowej). Dobre połączenie komunikacyjne z innymi miastami województwa – m.in. budowa zjazdu z autostrady z miejscowości Pilzno oraz trasy szybkiego ruchu Pilzno - Miejsce Piastowe, budowa szybkiej kolei nowym śladem z Krakowa przez Jasło, Krosno, Sanok i dalej w Bieszczady,
8. Pozyskiwanie inwestorów i środków zewnętrznych na nowe inwestycje m.in. w przemysł, odnawialne źródła energii,
9. Zwiększenie oferty kulturalnej. Oparcie się o lokalną historię, zabytki, promocja bohaterów lokalnych typu Hubal itd.
10. Poprawa wizualnej atrakcyjności przestrzeni publicznej.
11. Budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne: m.in. budowa nowych osiedli.



**Pyt. 14. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWAŻNIEJSZĄ MOCNĄ STRONĄ POWIATU?**

Najczęstsze wskazania respondentów:

1. Kapitał ludzki,
2. Przyroda, walory naturalne, bogate zróżnicowanie środowiska przyrodniczego, bogactwo i zróżnicowanie szaty roślinnej: m.in. Magurski Park Narodowy, Beskid Niski.
3. Atrakcyjne miejsce dla rozwoju turystyki.
4. Położenie geograficzne, m.in. usytuowanie w pobliżu granicy.
5. Bezpieczeństwo, spokój życia codziennego.
6. Dogodne warunki dla rolnictwa ekologicznego - możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego, drobnego przetwórstwa, składowania i konfekcjonowania produktów rolno-spożywczych.

**Pyt. 15. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWIĘKSZYM ZAGROŻENIEM DLA ROZWOJU POWIATU?**

Najczęstsze wskazania respondentów:

1. Sytuacja gospodarcza, finansowa firm i osób prywatnych - ubożenie społeczeństwa i niskie płace,
2. Problem z demografią: starzenie społeczeństwa, odpływ mieszkańców do większych miast, zwłaszcza ludzi młodych, przedsiębiorczych i dobrze wykształconych.
3. Bezrobocie i brak atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy,
4. Brak w poszczególnych gminach sieci wodno-kanalizacyjnej oraz brak kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych,
5. Brak odpowiednich środków finansowych na potrzebne inwestycje.
6. Brak zabudowy wielorodzinnej,
7. Zanieczyszczenie środowiska, degradacja środowiska
8. Brak jedności i współpracy władz na różnych szczeblach w zakresie działań na rzecz Powiatu,
9. Brak umocnienia wałów przeciwpowodziowych po powodzi z 2010 r. i budowy nowych na Wistoce.
10. Wykluczenie komunikacyjne.

**Pyt. 16. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJSŁABSZĄ STRONĄ POWIATU?**

Najczęstsze wskazania respondentów:

1. Brak atrakcyjnych i zróżnicowanych ofert pracy, niskie zarobki.
2. Dostępność obiektów i miejsc na terenie Powiatu dla osób niepełnosprawnych,
3. Infrastruktura drogowa: m.in. brak obwodnicy Jasła na trasie Krosno - Tarnów, brak łącznika z A4 i S19, stan dróg/chodników/parkingów,
4. Zagospodarowanie przestrzeni – n.in. słaba przestrzeń publiczna (rynki, place, skwery, parki, miejsca spotkań i itd),
5. Niewystarczający poziom edukacji, brak możliwości studiowania na atrakcyjnych kierunkach.



6. Brak inwestycji w nowoczesny przemysł, mała ilość innowacyjnych przedsiębiorstw.
7. Słaba oferta turystyczna i kulturowa w powiecie, małe zaplecze gastronomiczne,
8. Służba zdrowia: utrudniony dostęp do specjalistów i lekarzy pierwszego kontaktu, stan usług medycznych w szpitalu w Jaśle,
9. Rozbudowa administracji i zwiększenie liczby urzędników , niewystarczający poziom współpracy pomiędzy miastem a powiatem,
10. Transport publiczny.

**Pyt. 17. Proszę wskazać trzy priorytetowe inwestycje według Pana/i jakie powinny być najszybciej zrealizowane. Proszę wskazać lokalizację oraz nazwę inwestycji.**

Najczęstsze wskazania respondentów:

1. Rozwój infrastruktury turystycznej: ścieżki rowerowe na wzór Velo Dunajec i Velo Raba, wykorzystanie unikatowego położenia w zlewni 3 rzek, wyciąg narciarski - trasy dla narciarstwa biegowego - ścieżki rowerowe np. Jasło-Folusz-Krempna itp., park trampolin, Termy pod foluszem, szlaki turystyczne dobrze oznakowane np. na diabli kamień, więcej parków.
2. Rozwój infrastruktury drogowej - m.in. dostęp do dróg szybkiego ruchu , budowa obwodnic Jasła m.in. na trasie Krosno – Tarnów, modernizacja drogi krajowej 28, przebudowa ulicy Żniwnej w Jaśle, na odcinku od Wolicy do nowej drogi prowadzącej do mostu na Jasiołce, budowa szybkiej drogi do S19 kierunek Dukła lub Miejsce Piastowe, drogi dojazdowe do mniejszych miejscowości. Modernizacja chodników oraz skuteczny, bezpieczny system oświetlenia ulicznego. Rozbudowa parkingów oraz mostów m.in. most w Krajowicach na rzece Wisłoka.
3. Przyciągnięcie inwestorów - np. budowa fabryki/zakładu , która zapewnią miejsca pracy; Rozwój zakładów takich jak Gamrat, Rafineria, Huta szkła.
4. Rozbudowa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej – m.in. dokończenie budowy sieci wodno-kanalizacyjnej w poszczególnych gminach powiatu, udrażnianie kanalizacji burzowej,
5. System zagospodarowania odpadów m.in. spalarnia odpadów na terenie powiatu, częstsze wywożenie odpadów komunalnych.
6. Poprawa poziomu opieki zdrowotnej w tym m.in. unowocześnienie szpitala powiatowego, rozwój przychodni,
7. Rozwój budownictwa wielorodzinnego,
8. Edukacja: Dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.
9. Uzbrojenie terenu podstrefy ekonomicznej,
10. Zaplecze sportowe: nowy stadion (całoroczny),
11. Rozwój komunikacji miejskiej: przebudowa dworca oraz zwiększenie połączeń kolejowych oraz dostępnych połączeń autobusowych,
12. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – m.in. szkół,
13. Lepsza sieć internetowa, dalszy rozwój sieci światłowodów w każdej wsi,
14. Rozwój obiektów i wydarzeń kulturalnych na terenie Powiatu – m.in. muzeum, teatr, amfiteatr,



15. Budowa lub rozbudowa domów opieki dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych, w tym osób niepełnosprawnych. Zwiększenie dostępności usług aktywizujących osoby starsze i niesamodzielne.

**Pyt. 18. Czy obecna sytuacja w kraju, ze względu na trwający stan epidemii, wpłynęła na Pana/i życie zawodowe? Jeśli tak, proszę określić w jaki sposób (np. utrata pracy....)**

Prawie połowa respondentów wskazała, że sytuacja związana z pandemią miała wpływ na ich życie. Przede wszystkim sytuacja na rynku pracy. Wśród respondentów ok 10% osób utraciło pracę, kolejne 10% deklaruje, że zmieniła się ich sytuacja materialna m.in. poprzez obniżenie wynagrodzenia lub wzrost cen z powodu inflacji. 15% procent respondentów deklaruje, że miało to wpływ na brak możliwości rozwoju przedsiębiorstw i konieczność pracy zdalnej.

**Pyt. 19. DODATKOWE UWAGI I SUGESTIE?**

1. Należy wspólnie z sąsiednimi samorządami działać w kierunku skomunikowania powiatu z autostradą A4 i nowobudowaną drogą S19.
2. Podjąć zadania, które w wydatny sposób wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców powiatu (czyste środowisko, rozwój gospodarczy, lepsza jakość usług publicznych).
3. Edukacja i podnoszenie świadomości w zakresie ochrony środowiska.
4. Konieczność zatrzymania depopulacji.
5. Większe zaangażowanie władz lokalnych i spójna polityka każdego szczebla zarządzających powiatem, miastem i gminami.
6. Współpraca z mieszkańcami i większe zaangażowanie mieszkańców powiatu w działania na jego rzecz.
7. Stworzenie właściwego klimatu do inwestycji w różnych sektorach m.in. budowa małych zbiorników wodnych, co zapobiegłoby powodziom i uatrakcyjniłoby powiat turystycznie.

## **4. Analiza SWOT diagnozy społeczno – gospodarczej Powiatu Jasielskiego**

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy uporządkowaniu informacji z uprzednio przeanalizowanego zagadnienia. Stanowi zatem istotną pomoc przy ocenie zasobów oraz charakterystyce uwarunkowań otoczenia, ułatwiając przy tym identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich oznaczających odpowiednio: silne strony – atuty, wady, okazje, trudności (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Metoda ta określa zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki mogące mieć



wpływ na powodzenie realizacji planów rozwoju. Wewnętrzными czynnikami są atuty i wady organizacji oraz obszaru jej działania, zaś zewnętrznymi – okazje (szanse) i trudności (zagrożenia) występujące w otoczeniu. Analiza ta ma zadanie wskazać cechy stanowiące o konkurencyjności przewadze oraz nauczyć jak najlepiej wykorzystywać silne strony i jak pełnić kontrolę nad słabościami.

Poniższa Analiza SWOT wypracowana została na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej w Powiecie Jasielskim, materiałów zebranych w trakcie jej opracowywania oraz konsultacji społecznych do których wykorzystany został kwestionariusz badania ankietowego za pomocą metody CAWI.

Tabela nr 17. Analiza SWOT

| <b>Uwarunkowania ogólne</b>   |  |
|---|--|
| Silne strony  | Słabe strony   |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Położenie w bliskiej odległości od większych ośrodków miejskich (Krosno),</li><li>• Bardzo dobre warunki komunikacyjne,</li><li>• Bogactwo terenów zielonych,</li><li>• Czyste i świeże powietrze,</li><li>• Położenie na obszarze Beskidu Niskiego,</li><li>• Położenie na obszarze Euroregionu Karpaty,</li><li>• Migracja ludności z terenów miejskich,</li><li>• Pozyskiwanie środków pochodzących z Funduszy Unijnych,</li><li>• Stabilny budżet,</li><li>• Kultywowanie tradycji kulturalnych i ludowych,</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Niedostatecznie wykorzystywany potencjał terenów zielonych,</li><li>• Mała ilość miejsc rekreacyjno-sportowych,</li><li>• Infrastruktura drogowa,</li><li>• Baza noclegowa,</li><li>• Słaba rozpoznawalność regionu – niewystarczająca promocja,</li><li>• Niewyróżniająca się promocja w zakresie ulg i zachęt dla inwestorów, położenia i korzystnych warunki dla biznesu.</li></ul> |
| Szanse  | Zagrożenia   |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Większe wykorzystanie potencjału krajobrazowego,</li><li>• Działania ukierunkowane na rozwój zaplecza gastronomicznego i bazy noclegowej,</li><li>• Inwestowanie środków unijnych w miejsca rekreacji dla mieszkańców i turystów,</li><li>• Wykorzystanie potencjału czystego i świeżego powietrza,</li><li>• Ekologiczne gospodarstwa jako szansa dla gminnego rozwoju,</li></ul>  | <ul style="list-style-type: none"><li>• Starzenie się społeczeństwa,</li><li>• Wzrost cen środków produkcji,</li><li>• Inflacja,</li><li>• Negatywne zjawiska klimatyczne (np. powódzie, susze).</li></ul>   |



|  |  |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Rozwój energii odnawialnej,</li><li>• Rozwój szlaków komunikacyjnych w Polsce.</li></ul> |  |
|--|--|

| <b>Rolnictwo i przedsiębiorczość</b>  |   |
|---|---|
| <b>Silne strony</b>   | <b>Słabe strony</b>   |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Korzystny klimat dla rozwoju rolnictwa,</li><li>• Możliwości inwestycyjne na terenie Powiatu Jasielskiego,</li><li>• Zróżnicowanie gleb według klas bonitacyjnych,</li><li>• Bliska odległość od miast rynków zbytu dla upraw rolnych,</li><li>• Coraz większe zapotrzebowanie na towary ekologiczne pochodzące z małych upraw.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Pogarszająca się sytuacja małych przedsiębiorstw w kraju,</li><li>• Niskie ceny skupu produktów rolnych,</li><li>• Niedostatecznie wykorzystane możliwości inwestycyjne Powiatu,</li><li>• Słaba konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw oraz ich zdolność wdrażania innowacyjnych przedsięwzięć,</li><li>• Ukryte bezrobocie,</li><li>• Brak specjalizacji gospodarstw,</li><li>• Brak inwestycji gospodarczych, rozwoju przedsiębiorczości, zakładów pracy.</li></ul> |
| <b>Szanse</b>   | <b>Zagrożenia</b>   |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Wzrost zapotrzebowania na produkty ekologiczne z małych gospodarstw szansą na ich rozwój,</li><li>• Nowe uwarunkowania ekonomiczne i ustawodawstwo sprzyjające tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych.</li><li>• Struktura gospodarstw rolnych.</li></ul>   | <ul style="list-style-type: none"><li>• Pogarszająca się sytuacja w rolnictwie i spadek poziomu towarowości, i rentowności gospodarstw rolnych,</li><li>• Zastój gospodarczy konserwujący brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych,</li><li>• Niskie dochody mieszkańców,</li><li>• Słaba ochrona rynku rodzinnego i lokalnych produktów,</li><li>• Konkurencja produktów importowanych.</li></ul>  |



| <b>Kultura i zabytki</b>   |  |
|--|--|
| <b>Silne strony</b>  | <b>Słabe strony</b>  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Występowanie na terenie Powiatu obiektów zabytkowych o ponadregionalnych wartościach: atrakcyjnych neogotyckich świątyń będących dziełami wybitnych architektów;</li><li>• Cenne zabytki, znacząco wzbogacające krajobraz kulturowy powiatu (zespoły dworsko – parkowe, kościoły, klasztory, kaplice, cmentarze rzymskokatolickie, choleryczne, wojenne, stanowiska archeologiczne);</li><li>• Duże walory naturalnego krajobrazu (tereny Beskidu Niskiego);</li><li>• Kulturowanie dawnych tradycji i obrzędów na terenie poszczególnych gmin.</li></ul>                                    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Istnienie nieużytkowanych i niszczących obiektów zabytkowych</li><li>• Słabo rozwinięta baza rekreacyjno – turystyczna;</li><li>• Słabo rozwinięta baza hotelowa;</li><li>• Słaby stopień nakładów finansowych na ochronę dziedzictwa kulturowego;</li><li>• Słaby stopień wykorzystania przez gminę walorów dziedzictwa kulturowego;</li><li>• Niedostateczna promocja przez Powiat walorów kulturowych, przyrodniczych i turystycznych.</li></ul>  |
| <b>Szanse</b>  | <b>Zagrożenia</b>  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Położenie w regionie bogatym w tradycję i liczne zabytki, a także w ogromne walory środowiska naturalnego;</li><li>• Znakomite warunki dla rozwoju różnych form turystyki, np. pieszej i rowerowej, z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego gminy;</li><li>• Aktywność lokalnych społeczności, mająca na celu kulturowanie dawnych tradycji;</li><li>• Plenerowe imprezy, rekonstrukcje historyczne, jako element promocji i budowania więzi lokalnych;</li><li>• Możliwość pozyskiwania środków finansowych na cele związane z ochroną dziedzictwa kulturowego z różnych źródeł.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Powstawanie inwestycji wpływających negatywnie na krajobraz kulturowy;</li><li>• Brak specjalistycznych opracowań mających na celu ochronę krajobrazu kulturowego przed degradacją;</li><li>• Brak instrumentów wsparcia finansowego opieki nad zabytkami;</li><li>• Brak dobrze rozwiniętej bazy turystycznej, skutkujący krótkotrwałym pobytem na terenie gminy i odpływem turystów do ośrodków z lepszą ofertą;</li><li>• Niedostateczne działania w kierunku pobudzania świadomości lokalnej związanej ze znaczeniem i wartością regionalnego dziedzictwa kulturowego;</li><li>• Niedostateczne wspieranie i promowanie działań związanych z ochroną i konserwacją zabytków.</li></ul> |



| <b>Turystyka i rekreacja</b>  |   |
|---|---|
| Silne strony  | Słabe strony  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Unikatowe położenie pod względem fizjogeograficznym;</li><li>• Zabytki,</li><li>• Szlaki piesze i rowerowe,</li><li>• Lesistość,</li><li>• Powiat położony jest na obszarze Euroregionu Karpaty,</li><li>• Bliska odległość od innych turystycznych miejscowości – Bóbrka – Łukasiewicz Uzdrowisko,</li><li>• Umiarkowany klimat i dobra jakość powietrza,</li><li>• Zróżnicowany krajobraz.</li></ul>  | <ul style="list-style-type: none"><li>• Niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego,</li><li>• Kiepska baza noclegowa i gastronomiczna,</li><li>• Niewystarczająca ilość miejsc rekreacyjnych,</li><li>• Słaba promocja regionu pod względem promowania turystyki lokalnej,</li><li>• Brak informacji turystycznej,</li><li>• Słaby napływ turystów na obszar Powiatu,</li><li>• Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna.</li></ul> |
| Szanse  | Zagrożenia  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Zwiększenie krajowego i lokalnego ruchu turystycznego jako pośredni efekt globalnych zmian związanych z pandemią covid-19,</li><li>• Sprzyjające trendy w rozwoju turystyki, tj. rosnący odsetek świadomych uczestników turystyki kulturowej oraz amatorów slow life/slow travel,</li><li>• Współpraca z innymi jednostkami w zakresie poszerzenia oferty turystycznej,</li><li>• Moda na nowe formy turystyki m.in. nordic wallking;</li><li>• Organizacja imprez plenerowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Niedostateczne inwestowanie w rozwój turystyki,</li><li>• Brak zainteresowania odbiorców ofertą turystyczną Powiatu.</li></ul>  |

| <b>Spółeczeństwo i rynek pracy</b>   |  |
|--|--|
| Silne strony   | Słabe strony   |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Dobra oferta edukacyjna,</li><li>• Dostęp do przedszkoli,</li><li>• Działalność organizacji pozarządowych.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Mało miejsc pracy i możliwości rozwoju dla młodych osób,</li><li>• Brak dużych zakładów pracy.</li></ul> |





| Szanse  | Zagrożenia   |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Realizacja programów aktywizacji terenów wiejskich, związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy,</li><li>• Rozwój agroturystyki, lokalnych produktów,</li><li>• Rozwój sektora usług.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Utrzymanie się niekorzystnego poziomu strukturalnego i ukrytego bezrobocia,</li><li>• Migracja ludzi młodych do większych ośrodków miejskich lub zagranicę;</li><li>• Problemy z uzależnieniami,</li><li>• Wykluczenie społeczne osób starszych i dotkniętych niepełnosprawnościami.</li></ul> |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

## 5. Wizja, misja i strategiczne kierunki rozwoju Powiatu Jasielskiego

### Wizja Powiatu

Wizja rozwoju Powiatu Jasielskiego stanowi perspektywę, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie powiat rozumiany, jako wspólnota mieszkańców tj. władze samorządowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, partnerzy i instytucje, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans rozwoju pojawiających się w otoczeniu. Bez wytyczonych celów przełożonych na konkretne działania podniesienie poziomu życia lokalnej społeczności oraz zrównoważony rozwój nie będzie możliwy, dlatego też sporządzana jest wizja powiatu, która ma wytyczyć cele do których będzie dążyć Powiat.

*W 2030 roku Powiat Jasielski w pełni korzysta ze swojego położenia komunikacyjnego, w pobliżu znanych uzdrowisk i przejścia granicznego. Bogate walory położenia wśród rozległych przestrzeni oraz zróżnicowana oferta rekreacyjno-turystyczna i infrastruktura przyciągają turystów z Powiatu oraz z całego Regionu i spoza niego, w tym prowadzących aktywny tryb życia, uprawiających sport i rekreację. Rozwija się konkurencyjna gospodarka lokalna oparta na mikro i małych przedsiębiorstwach usługowych i produkcyjnych oraz nowoczesnych gospodarstwach rolnych, powiązana z efektywnym systemem szkolnictwa przedszkolnego, podstawowego i ponadpodstawowego oraz zwiększoną aktywnością zawodową mieszkańców. Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne, aktywna współpraca samorządów, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych zapewniają wysoką, jakość i dostępność usług publicznych. Powiat Jasielski jest miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia, dla mieszkańców oraz migrantów z obszarów miejskich. Do 2030 roku rozwinięta zostanie sieć komunikacyjna umożliwiającą skrócenie czasu dojazdu do większych ośrodków przemysłowych.*



### **Misja Powiatu**

Misja określa, jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Rolą misji jest określenie generalnego kierunku działania, uzasadnienie przyjęcia określonych celów strategicznych, nadanie kierunku funkcjonowania poszczególnym uczestnikom społeczności.

*Misją Powiatu Jasielskiego jest kompleksowa współpraca wszystkich lokalnych i ponadlokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju gospodarczego (m.in. ożywienie przedsiębiorczości opartej na lokalnych bogactwach, wiedzy i kwalifikacjach mieszkańców, przygotowanie miejsc pod inwestycje), przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości życia mieszkańcom poprzez rozwój podstawowej infrastruktury technicznej, stworzenie warunków do różnych form aktywności, ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych. W swej misji Powiat dąży również do stworzenia atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego. Turystom i gościom chce oferować wysoką jakość usług turystycznych, rekreacyjno - wypoczynkowych, bazujących na bogactwie środowiska naturalnego.*

Dla realizacji powyższej misji konieczne jest więc podjęcie działań zapewniających mieszkańcom Powiatu wysokiego standardu we wszystkich dziedzinach życia, tj.:

- infrastruktura techniczna,
- działalność gospodarcza i usługi,
- środowisko naturalne,
- kultura i sport,
- ochrona zdrowia,
- bezpieczeństwo publiczne i socjalne,
- edukacja i oświata.

## **6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym**

Na podstawie analizy SWOT, badań eksperckich oraz zgodnie z ustaloną wizją i misją Powiatu, określono cele główne przewidziane do realizacji w perspektywie krótko- i długoterminowej.

Wyodrębniono 4 obszary priorytetowe:

- I. Gospodarka i infrastruktura techniczna.
- II. Infrastruktura i usługi społeczno-edukacyjne.
- III. Polityka gospodarcza.
- IV. Turystyka i promocja.

Dla wskazanych wyżej obszarów określono cele strategiczne i operacyjne oraz kluczowe zadania przewidziane do realizacji, które przyczynią się do osiągnięcia założonych celów. Lista zadań jest otwarta i należy ją traktować jako pewną propozycję, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty powiatu w perspektywie długofalowej.



Na ogólną misję powiatu, wynikającą z Planu Strategicznego (cel ogólny) składają się mniejsze cele strategiczne, które określają najważniejsze kierunki działania powiatu:

### **I. Gospodarka i infrastruktura techniczna.**

Zrównoważony i spójny rozwój przestrzeni obejmuje konieczność zagwarantowania dostępności całego obszaru w wymiarze komunikacyjnym. Zapewnienie jej jest możliwe dzięki rozbudowie sieci dróg, ścieżek rowerowych i połączeń transportu publicznego. W tym zakresie planowanych jest szereg inwestycji w infrastrukturę, które mają usprawnić komunikację i poprawić bezpieczeństwo na drogach. Wpłyne to nie tylko na możliwość łatwiejszego i szybszego poruszania się w obrębie Powiatu, ale także ułatwi integrację i współpracę poszczególnych jego części. Ponadto wyższy standard sieci drogowej znacząco wpłynie na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Skuteczna realizacja tego celu możliwa będzie dzięki współpracy władz Powiatu z władzami zarówno gmin, jak i województwa. Zagwarantuje to spójność rozwoju sieci drogowej zarządzanej przez różne jednostki. Wzajemne wsparcie udzielane przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego pozwoli na skuteczniejsze działania skierowane na rozwój infrastruktury, co bezpośrednio przełoży się na poprawę standardu życia mieszkańców.

Kluczowe jest tworzenie warunków do racjonalnego wykorzystania surowców energetycznych i realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. W związku z utworzeniem Jasielskiego Klastra Energii będącego wspólną inicjatywą działających lokalnie podmiotów podejmowane będą działania na rzecz transformacji energetycznej.

1. Cel strategiczny I – Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MŚP oraz innowacyjne gospodarstwa rolne, powiązane z rozwojem infrastruktury technicznej:

Cel operacyjny I.1: Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej na terenie Powiatu Jasielskiego.

Cel operacyjny I.2: Poprawa efektywności energetycznej oraz dostępności obiektów użyteczności publicznej na terenie Powiatu Jasielskiego.

Cel operacyjny I.3: Rozwój infrastruktury komunalnej.

Cel operacyjny I.4: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Powiatu Jasielskiego i dbanie o środowisko naturalne.

### **II. Infrastruktura i usługi społeczno-edukacyjne.**

Bardzo ważne jest zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa obywatelom. W Strategii położono dużą wagę na wsparcie i współpracę ze służbami ratowniczymi zarówno w zakresie podnoszenia kompetencji ratowników, jak i modernizacji sprzętu. Skuteczność przeciwdziałania zagrożeniom zapewni dobrze zorganizowany system zarządzania kryzysowego, który monitorować będzie sytuację w Powiecie przy zaangażowaniu gmin wchodzących w jego skład. Co więcej w celu wzmocnienia bezpieczeństwa oraz optymalizacji działań ważnym elementem będzie współpraca transgraniczna służb.



Aby wyjść naprzeciw realnym potrzebom mieszkańców powiatu, konieczna jest systematyczna modernizacja infrastruktury opieki zdrowotnej zarówno poprzez renowację szpitala i przychodni, jak i doposażenie ich w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną umożliwiającą przeprowadzanie specjalistycznych badań, rozwój usług i specjalizacji. Wzrost kapitału społecznego wśród mieszkańców nastąpi poprzez zachęcanie do wspólnych przedsięwzięć oraz wsparcie organizacji pozarządowych.

Strategia obejmuje również działania nakierowane na podniesienie jakości i standardu usług realizowanych przez Starostwo Powiatowe. Kluczowym narzędziem dla osiągnięcia tego celu będzie cyfryzacja i informatyzacja Urzędu. Pozwoli to na rozszerzenie oferty e-usług dla mieszkańców, co przyspieszy obsługę i wydawanie decyzji. Obok działań ukierunkowanych na rozwój infrastruktury technicznej kluczowe będą również inicjatywy zwiększające dostępność budynków użyteczności publicznej.

2. Cel strategiczny II – Wysoka jakość usług społeczno – edukacyjnych dostosowana do potrzeb mieszkańców:

Cel operacyjny II.1: Rozwój infrastruktury społeczno-edukacyjno-sportowej.

Cel operacyjny II.2: Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w Powiecie Jasielskim.

Cel operacyjny II.3: Rozwój potencjału edukacyjnego Powiatu Jasielskiego oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu mieszkańców.

### **III. Polityka gospodarcza.**

Powiat Jasielski będzie wzmocniać swój potencjał przede wszystkim wykorzystując najważniejsze zasoby takie jak kapitał ludzki, gospodarka, otoczenie oraz tradycja i kultura.

Wzmocnienie kapitału ludzkiego rozpocznie się już na etapie kształcenia, dlatego niezwykle ważny jest stały monitoring potrzeb młodzieży oraz tworzenie klas branżowych dających realne szanse na rynku pracy.

Skutecznie będzie się realizować działania takie jak wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Władze Powiatu będą podejmowały wysiłki w celu zapewnienia mieszkańcom odpowiednich warunków pracy czy zachęcania ich do podejmowania własnej działalności gospodarczej. Jednocześnie prowadzona będzie kampania wśród wszystkich grup społecznych, a szczególnie młodzieży szkolnej i seniorów na temat praw konsumentów, także w zdobywającej coraz większą popularność sprzedaży Internetowej.

Aby przeciwdziałać bezrobociu, przewiduje się wsparcie poprzez doradztwo i dotacje na rzecz istniejących i nowopowstałych przedsiębiorstw. W tym duchu przygotowana zostanie także oferta edukacyjna w zakresie kształcenia zawodowego dostosowana do aktualnych i przyszłych potrzeb rynku pracy, aby zatrzymać odpływ młodych ludzi.

Rozwój kapitału społecznego wśród mieszkańców nastąpi poprzez aktywizację do wspólnych przedsięwzięć oraz wsparcie organizacji pozarządowych.

Do kompetencji Powiatu należy także prowadzenie placówek edukacyjnych na poziomie ponadpodstawowym. W tym zakresie w Strategii zaplanowano modernizację (w tym termomodernizację i wyposażenie w instalacje OZE) infrastruktury szkolnej oraz bazy dydaktycznej,



kulturalnej i sportowej. Aby zapewnić wzrost jakości nauczania kluczowe staje się nie tylko podnoszenie kwalifikacji zawodowej kadry nauczycielskiej, ale także uatrakcyjnienie modelu nauczania i dostosowanie oferty do bieżącej sytuacji na rynku pracy oraz rozwijanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, które umożliwią rozwój zainteresowań uczniów.

3. Cel strategiczny III – Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Powiatu Jasielskiego.

Cel operacyjny III.1: Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne.

Cel operacyjny III.2: Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości lokalnej oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców.

Cel operacyjny III.3: Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.

#### **IV. Turystyka i promocja.**

Pozytywny wizerunek regionu wśród mieszkańców i turystów budowany jest poprzez odpowiednią promocję Powiatu. W tym celu rozwijana będzie oferta turystyczna obejmująca zarówno rewitalizację zabytków, budowę nowej infrastruktury wypoczynkowej, ale także szeroki wachlarz wydarzeń kulturalnych i sportowych o zasięgu ponadlokalnym realizowanych wspólnie z samorządami gminnymi. Ponadto planuje się wypracowanie lokalnego produktu dedykowanego służącego promocji Powiatu oraz wykorzystanie wszystkich walorów przyrodniczych i krajobrazowych Powiatu Jasielskiego.

Wszystkie działania będą realizowane z dbałością o środowisko naturalne. Zasoby przyrodnicze stanowią kluczowy walor Powiatu. W Strategii kładzie się duży nacisk na wsparcie działań zmierzających do poprawy jakości powietrza między innymi poprzez wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła oraz termomodernizację budynków, co ograniczyć ma emisję CO<sub>2</sub> do atmosfery. Uzupełnieniem będzie edukacja mieszkańców oraz podnoszenie ich świadomości ekologicznej. Ponadto podejmowane będą działania na rzecz zwiększania bioróżnorodności fauny oraz flory na terenie Powiatu.

W celu zwiększenia potencjału turystycznego Powiatu nastąpi rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, wytyczenie szlaków pieszych i rowerowych, wsparcie rozwoju bazy gastronomicznej oraz noclegowej. Położenie Powiatu stwarza wiele możliwości w materii nie tylko turystycznej, ale i kulturowej. Powiat będzie dokładać wszelkich starań by na bieżąco rewitalizować obiekty zabytkowe i pomniki historii.

4. Cel strategiczny IV – Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna Powiatu Jasielskiego oparta na dziedzictwie kulturowym oraz przyrodniczym oraz poprawa ochrony środowiska naturalnego.

Cel operacyjny IV.1: Wzmocnienie promocji i turystyki Powiatu Jasielskiego.

Cel operacyjny IV.2: Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Powiecie Jasielskim.

Osiągnięcie wyznaczonych celów możliwe będzie dzięki realizacji kluczowych działań zaproponowanych w procesie prac nad Strategią.



## 7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Sprawna i skuteczna realizacja niniejszej Strategii będzie wymagała zaangażowania wielu interesariuszy Powiatu Jasielskiego – w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych. Tym niemniej najważniejsze wyzwania realizacyjne dotyczące konkretnych przedsięwzięć należą do samorządu Powiatu Jasielskiego. W poniższej tabeli zaprezentowano intencyjną listę najważniejszych projektów planowanych do realizacji w perspektywie wdrażania niniejszej Strategii. Ich skuteczna realizacja jest uzależniona od wielu czynników, często niezależnych od działań władz Powiatu (np. dostępność środków pomocowych, zmiany prawodawstwa), tym niemniej umieszczenie ich na liście zadań w tak ważnym dokumencie jest sygnalizacją ich znaczenia z perspektywy dalszego rozwoju Powiatu i poprawy warunków zamieszkania.

Plan zadań inwestycyjnych dla Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 został przedstawiony w części 3.12 niniejszej Strategii. Inwestycje zostały podzielone na kategorie i ujęte w kierunkach działań jakie planuje podjąć Powiat Jasielski w kolejnych latach.

Tabela nr 18. Kierunki działań

| <b>Obszar</b>              | <b>I. Gospodarka i infrastruktura techniczna.</b>   |
|----------------------------|---|
| <b>Cel strategiczny I:</b> | <i>Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MŚP oraz innowacyjne gospodarstwa rolne, powiązana z rozwojem infrastruktury technicznej.</i>  |
| <b>Cel operacyjny I.1:</b> | Rozwój infrastruktury drogowej i około drogowej na terenie Powiatu Jasielskiego.  |
| <b>Kierunki działań:</b>   | <ul style="list-style-type: none"><li>• Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej na terenie Powiatu Jasielskiego: zapewnienie dobrego stanu technicznego dróg powiatowych i mostów dostosowanych do natężenia ruchu oraz współpraca w zakresie poprawy stanu pozostałych dróg.</li><li>• Budowa oraz przebudowa infrastruktury około drogowej na terenie Powiatu Jasielskiego tj. ciągów pieszych, rowerowych oraz pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</li><li>• Budowa nowej linii kolejowej.</li></ul> |
| <b>Cel operacyjny I.2:</b> | Poprawa efektywności energetycznej oraz dostępności obiektów użyteczności publicznej na terenie Powiatu Jasielskiego.   |
| <b>Kierunki działań:</b>   | <ul style="list-style-type: none"><li>• Zapewnienie dobrego stanu technicznego budynków użyteczności publicznej oraz ich termomodernizacja.</li><li>• Budowa i modernizacja istniejącej sieci elektroenergetycznej.</li></ul>   |



|                             |  |
|-----------------------------|--|
|                             | <ul style="list-style-type: none"><li>• Budowa i rozbudowa instalacji OZE wraz z tworzeniem podmiotów energetycznych, w tym klastrów energetycznych.</li><li>• Poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.</li></ul>   |
| <b>Cel operacyjny I.3:</b>  | Rozwój infrastruktury komunalnej na terenie Powiatu Jasielskiego.  |
| <b>Kierunki działań:</b>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Stworzenie pełnej i sprawnie działającej sieci wodociągowej oraz rozbudowa i stała modernizacja istniejących sieci – kanalizacyjnej, gazowej.</li><li>• Stworzenie skutecznego i przyjaznego środowisku systemu zagospodarowania odpadów komunalnych.</li></ul>  |
| <b>Cel operacyjny I.4:</b>  | Zwiększenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii na terenie Powiatu Jasielskiego  |
| <b>Kierunki działań:</b>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wzmocnienie ochrony środowiska i poprawa czystości wód i zmniejszanie stopnia zanieczyszczenia powietrza.</li><li>• Tworzenie warunków do racjonalnego wykorzystania surowców energetycznych i realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.</li></ul>                            |
| <b>Obszar</b>               | <b>II. Infrastruktura i usługi społeczno-edukacyjne.</b>   |
| <b>Cel strategiczny II:</b> | <i>Wysoka jakość usług społeczno-edukacyjnych dostosowana do potrzeb mieszkańców.</i>  |
| <b>Cel operacyjny II.1:</b> | Rozwój infrastruktury społeczno-edukacyjno-sportowej na terenie Powiatu Jasielskiego.  |
| <b>Kierunki działań:</b>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.</li><li>• Rozwój funkcji edukacyjno – oświatowej, a w tym modernizacja infrastruktury edukacyjno-oświatowej.</li><li>• Poprawa dostępu do Internetu szerokopasmowego.</li><li>• Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.</li></ul>          |
| <b>Cel operacyjny II.2:</b> | Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w Powiecie Jasielskim.  |
| <b>Kierunki działań:</b>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Rozwój i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej.</li><li>• Rozbudowa i modernizacja jednostek straży pożarnych oraz wyposażenie placówek w nowoczesny i niezbędny sprzęt.</li><li>• Wdrożenie systemu ostrzegania przed kataklizmami.</li><li>• Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Powiatu.</li></ul> |



|                              |   |
|------------------------------|---|
| <b>Cel operacyjny II.3:</b>  | Rozwój potencjału edukacyjnego Powiatu Jasielskiego oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu mieszkańców.  |
| <b>Kierunki działań:</b>     | <ul style="list-style-type: none"><li>• Podjęcie działań na rzecz podniesienia świadomości kulturalnej mieszkańców i ich aktywności społecznej.</li><li>• Stworzenie skutecznego systemu pomocy społecznej dla mieszkańców Powiatu Jasielskiego.</li></ul>                |
| <b>Obszar</b>                | <i>III. Polityka gospodarcza.</i>   |
| <b>Cel strategiczny III:</b> | <i>Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Powiatu Jasielskiego.</i>  |
| <b>Cel operacyjny III.1:</b> | Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne.   |
| <b>Kierunki działań:</b>     | <ul style="list-style-type: none"><li>• Rozwój budownictwa społecznego.</li><li>• Rozwój otoczenia okołobiznesowego.</li><li>• Rozwój rynku handlu i usług lokalnych.</li></ul>   |
| <b>Cel operacyjny III.2:</b> | Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości lokalnej oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców.   |
| <b>Kierunki działań:</b>     | <ul style="list-style-type: none"><li>• Kształtowanie w społeczności lokalnej aktywnej, przedsiębiorczej postawy.</li><li>• Rozwój rolnictwa dla celów poprawy sytuacji gospodarczej Powiatu Jasielskiego (małe, specjalistyczne gospodarstwa jak np. winnice).</li></ul> |
| <b>Cel operacyjny III.3:</b> | Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.   |
| <b>Kierunki działań:</b>     | <ul style="list-style-type: none"><li>• Dbanie o ład przestrzenny Powiatu i jego funkcjonalność dla mieszkańców.</li><li>• Zagospodarowanie terenów zielonych.</li><li>• Budowa i promocja zielono – niebieskiej infrastruktury.</li></ul>                                |
| <b>Obszar</b>                | <i>IV. Turystyka i promocja.</i>  |
| <b>Cel strategiczny IV:</b>  | Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna Powiatu oparta na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym oraz poprawa ochrony środowiska naturalnego.  |
| <b>Cel operacyjny IV.1:</b>  | Wzmocnienie promocji i turystyki Powiatu Jasielskiego.  |
| <b>Kierunki działań:</b>     | <ul style="list-style-type: none"><li>• Rozwój turystyki.</li><li>• Działania promocyjne w Powiecie.</li><li>• Działania na rzecz podnoszenia poziomu atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Powiatu.</li><li>• Rozbudowa bazy noclegowo – gastronomicznej.</li></ul>  |





|                             |  |
|-----------------------------|--|
|                             | <ul style="list-style-type: none"><li>• Działania na rzecz zwiększenia atrakcji turystycznych, opartych na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym m.in. trasy rowerowe od Jasta do granicy polsko-słowackiej.</li><li>• Zwiększenie liczby obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych z uwzględnieniem obiektów do uprawiania sportów zimowych.</li><li>• Działania na rzecz wykorzystania potencjału związanego z enoturystyką (czyli turystyka związana z uprawą winorośli i produkcją wina).</li><li>• Działania na rzecz wykorzystania potencjału Magurskiego Parku Narodowego w zakresie turystyki przy jednoczesnym dbaniu o niezmienny stan krajobrazu oraz przyrody.</li></ul> |
| <b>Cel operacyjny IV.2:</b> | Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Powiecie Jasielskim.  |
| <b>Kierunki działań:</b>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Budowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej na terenie Powiatu.</li><li>• Zachowanie stanu dziedzictwa kulturalnego oraz jego promocja w skali ponadlokalnej.</li><li>• Ochrona i konserwacja występujących obiektów zabytkowych.</li></ul>   |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

## 8. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Tabela nr 19. Rezultaty działań i wskaźniki ich realizacji.

| <b>Obszar</b>  | <b>I. Gospodarka i infrastruktura techniczna.</b>  |                        |                       |   |                       |
|--|--|------------------------|-----------------------|---|-----------------------|
| <b>Cel strategiczny I:</b>   | <i>Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MŚP oraz innowacyjne gospodarstwa rolne, powiązana z rozwojem infrastruktury technicznej.</i> |                        |                       |   |                       |
| <b>Cel operacyjny I.1:</b>   | <i>Rozwój infrastruktury drogowej i około drogowej na terenie Powiatu Jasielskiego.</i>  |                        |                       |   |                       |
| <b>Działania</b>   | <b>Wskaźnik</b>  | <b>Jednostka miary</b> | <b>Wartość bazowa</b> | <b>Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030</b> | <b>Źródło danych</b>  |
| Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej na terenie Powiatu Jasielskiego: zapewnienie dobrego stanu technicznego dróg gminnych i mostów dostosowanych do natężenia ruchu oraz współpraca w zakresie poprawy stanu pozostałych dróg. | Liczba inwestycji  | Szt.                   | 0                     | 20  | Rejestr Zarządcy Dróg |



|   |  |  |  |  |  |
|---|--|--|--|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Budowa obwodnicy Nowego Żmigrodu w ciągu drogi Wojewódzkiej Nr 993,</li><li>• Budowa nowego odcinka drogi powiatowej Jasło ul. Żniwna – Wolica,</li><li>• Przebudowa przepustów w ciągu dróg powiatowych,</li><li>• Budowa nowej drogi powiatowej Kąty - Myscowa – I etap,</li><li>• Budowa nowej drogi powiatowej Kąty - Myscowa – II etap wraz z zabezpieczeniem osuwiska,</li><li>• Budowa zamiennych odcinków drogi powiatowej Nr 1864R Grudna - gr. wojew. - Kunowa - Pusta Wola - Przysieki w km 5+330 - 5+870; 6+930 - 7+274 w miejscowościach Pusta Wola i Przysieki wraz z rozbudową drogi powiatowej Nr 1861R Droga przez wieś Przysieki w km 0+600 - 0+730,</li><li>• Budowa nowego odcinka drogi powiatowej Nr 1891 R Tarnowiec Brzezówka w miejscowości Brzezówka celem likwidacji przejazdu kolejowego,</li><li>• Przebudowa drogi powiatowej Nr 1873R Osobnica - Dębowiec w km 2+329 - 4+507 w miejscowościach Łazy Dębowieckie i Dębowiec,</li><li>• Rozbudowa skrzyżowania drogi powiatowej Nr 1313R Jasło - Błażkowa - gr. wojew. - (Jodłowa) z drogą dojazdową do ul. Krajowickiej oraz drogą gminną,</li><li>• Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej:<ul style="list-style-type: none"><li>- Budowa, przebudowa i remonty dróg powiatowych ,</li><li>- Budowa chodników przy</li></ul></li></ul> |  |  |  |  |  |
|---|--|--|--|--|--|



|   |                   |      |   |    |                       |
|---|-------------------|------|---|----|-----------------------|
| <p>drogach powiatowych wraz ze ścieżkami rowerowymi,<br/>- Budowa i modernizacja oświetlenia na energooszczędne.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zmiana przebiegu drogi powiatowej Nr 1313R Jasło – ul. Mickiewicza w km od 1+209 do drogi wojewódzkiej Nr 992.,</li><li>• Budowa obwodnicy północnej Jasła pomiędzy DK 73 a DK 28,</li><li>• Budowa DK-28 Trzcinica-Krosno Lotnisko GP lub S,</li><li>• Rozbudowa DK 73 Jasło-Pilzno wraz z obwodnicą Jasła, Pilzna, Brzostka i Kołaczyc,</li><li>• Budowa drogi powiatowej relacji Błażkowa - kier. Skurowa na połączeniu ze skrzyżowaniem nowego przebiegu drogi krajowej nr 73 w miejscowości Błażkowa z istniejącą drogą powiatową nr 1821R dł. ok. 900m ,</li><li>• Budowa drogi powiatowej w m. Ujazd na połączeniu ze skrzyżowaniem nowego przebiegu drogi krajowej nr 73 z istniejącą drogą powiatową nr 1313R dł. ok. 100m.</li></ul> |                   |      |   |    |                       |
| <p>Budowa oraz przebudowa infrastruktury około drogowej na terenie Powiatu Jasielskiego tj. ciągów pieszych, rowerowych oraz pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Nr 1847R Szebnie – Tarnowiec – Jedlicze – Potok w m. Potakówka</li><li>• Nr 1896R Krosno – Kobyłany – Toki w m. Nienaszów</li><li>• Nr 1313R Jasło – Błażkowa – Jodłowa w m. Ujazd</li><li>• Nr 1895R Samokłęski – Brzezowa – Kąty w m. Mrukowa</li></ul>  | Liczba inwestycji | Szt. | 0 | 16 | Rejestr Zarządcy Dróg |



|  |  |    |   |           |                                |
|--|--|----|---|-----------|--------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Nr 1894R Świerchowa – Osiek Jasielski – Samokłęski w m. Świerchowa, Osiek Jasielski i Czekaj,</li><li>• Nr 1879R Zawadka Osiecka Pielgrzymka w m. Pielgrzymka,</li><li>• Nr 1893R Osiek Jasielski – Mytarz w m. Osiek Jasielski,</li><li>• Nr 1829R Jareniówka – Jabłonica – gr. wojew. – Czerмна w m. Lipnica Górna i Jabłonica,</li><li>• Nr 1830R Lipnica Górna – Lisów – Skotyszyn w m. Lisów,</li><li>• Nr 1864R Grudna – gr. wojew. – Kunowa – Pusta Wola – Przysieki w m. Harkłowa i Kunowa,</li><li>• Nr 1827R Świącany – gr. wojew. – Szerzyny w m. Świącany,</li><li>• Nr 1881R Dębowiec Załęże – Osiek Jasielski w miejscowości Dębowiec,</li><li>• Nr 1840R Bieździadka-Gorajowice Jasto w miejscowości Bieździadka,</li><li>• Nr 1883R Dębowiec – Zarzecze w m. Dębowiec i Zarzecze,</li><li>• Nr 1871R Jasto – Brzyście – Osobnica w m. Brzyście,</li><li>• Nr 1837R Kołaczyce-Sieklówka-Lubla w miejscowości Sieklówka,</li><li>• Nr 1905R Kąty-Desznica-Świątkowa Wielka- Świątkowa Mała</li></ul> |  |    |   |           |                                |
| Budowa linii kolejowej. <ul style="list-style-type: none"><li>• Budowa jednotorowej linii kolejowej nr 166 relacji Dębica-Jasto wraz z łąznicami i dynamiczną mijanką.</li></ul>   | Długość linii kolejowej  | Km | 0 | 43,100 km | Dane Zarządcy linii Kolejowych |
| <b>Cel operacyjny I.2:</b>   | <i>Poprawa efektywności energetycznej oraz dostępności obiektów użyteczności publicznej na terenie Powiatu jasielskiego.</i> |    |   |           |                                |



| Działania   | Wskaźnik          | Jednostka miary | Wartość bazowa | Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030 | Źródło danych    |
|---|-------------------|-----------------|----------------|--|------------------|
| <p>Zapewnienie dobrego stanu technicznego budynków użyteczności publicznej oraz ich termomodernizacja.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Powiatu Jasielskiego,</li> <li>• Modernizacja pomieszczeń w budynku Starostwa Powiatowego w Jaśle.</li> <li>• Poprawa efektywności energetycznej budynków Domu Pomocy Społecznej w Foluszu - II etap.,</li> </ul> | Liczba inwestycji | Szt.            | 0              | 10                                     | Powiat Jasielski |
| <b>Cel operacyjny I.3:</b>  |                   |                 |                |  |                  |
| <i>Rozwój infrastruktury komunalnej.</i>  |                   |                 |                |  |                  |
| Działania   | Wskaźnik          | Jednostka miary | Wartość bazowa | Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030 | Źródło danych    |
| <p>Stworzenie pełnej i sprawnie działającej sieci wodociągowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Budowa stacji uzdatniania wody dla Domu Pomocy Społecznej w Foluszu.</li> </ul>  | Liczba inwestycji | Szt.            | 0              | 1                                      | Powiat Jasielski |
| <p>Stworzenie skutecznego i przyjaznego środowisku systemu zagospodarowania komunalnych odpadów ściekowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Budowa biologicznej oczyszczalni ścieków dla potrzeb Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Ożennej.</li> </ul>   | Liczba inwestycji | Szt.            | 0              | 1                                      |                  |
| <b>Cel operacyjny I.4:</b>  |                   |                 |                |  |                  |
| <i>Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Powiatu Jasielskiego i dbanie o środowisko naturalne.</i>   |                   |                 |                |  |                  |
| Działania   | Wskaźnik          | Jednostka miary | Wartość bazowa | Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030 | Źródło danych    |
| <p>Tworzenie warunków do racjonalnego wykorzystania surowców energetycznych i realizacja inwestycji związanych</p>  | Liczba inwestycji | Szt.            | 0              | 2                                      | Powiat Jasielski |



|  |  |                        |                       |   |                      |
|--|--|------------------------|-----------------------|---|----------------------|
| z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej.</li> <li>• Klastry Energetyczne na terenie Powiatu jasielskiego.</li> </ul>  |  |                        |                       |   |                      |
| Wzmocnienie ochrony środowiska i poprawa czystości wód i zmniejszanie stopnia zanieczyszczenia powietrza.  | Liczba działań   | Szt.                   | 0                     | 2   |                      |
| <b>Obszar</b>  | <b>II. Infrastruktura i usługi społeczno-edukacyjne.</b>                       |                        |                       |   |                      |
| <b>Cel strategiczny II:</b>  | Wysoka jakość usług społeczno-edukacyjnych dostosowana do potrzeb mieszkańców. |                        |                       |   |                      |
| <b>Cel operacyjny II.1:</b>  | Rozwój infrastruktury społeczno- edukacyjno-sportowej.                         |                        |                       |   |                      |
| <b>Działania</b>   | <b>Wskaźnik</b>  | <b>Jednostka miary</b> | <b>Wartość bazowa</b> | <b>Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030</b> | <b>Źródło danych</b> |
| Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rozbudowa Szpitala Specjalistycznego w Jaśle Etap II - Oddział Psychiatryczny z Poradniami (dotacja dla Szpitala Specjalistycznego w Jaśle).</li> <li>• Rozbudowa, modernizacja Oddziałów Szpitala Specjalistycznego w Jaśle.</li> </ul> | Liczba inwestycji  | Szt.                   | 0                     | 5   | Powiat Jasielski     |
| Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Regionalny Ośrodek Sportu i Kultury w Trzciny,</li> <li>• Budowa hali sportowej w Trzciny.</li> </ul>  | Liczba nowopowstałej/ zmodernizowanej infrastruktury                           | Szt.                   | 0                     | 3   |                      |
| Rozwój funkcji edukacyjno – oświatowej, a w tym modernizacja infrastruktury edukacyjno-oświatowej. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rozbudowa i przebudowa budynków dla potrzeb SOSW- przeniesienie z ul.</li> </ul>   | Liczba przebudowanych i wyposażonych jednostek                                 | Szt.                   | 0                     | 6   |                      |



|   |  |   |                       |   |                      |
|---|--|---|-----------------------|---|----------------------|
| <p>P. Skargi,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Rozbudowa Ośrodka Edukacji Ekologicznej Ożenna.,</li> </ul>  |  |   |                       |   |                      |
| <p>Poprawa dostępu do usług cyfrowych: Internetu szerokopasmowego, e-usług cyfrowych w budynkach użyteczności publicznej.</p>   | Liczba inwestycji                                  | Szt.  | 0                     | 10  |                      |
| <b>Cel operacyjny II.2:</b>   |  | <i>Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w Powiecie Jasielskim.</i>  |                       |   |                      |
| <b>Działania</b>  | <b>Wskaźnik</b>                                    | <b>Jednostka miary</b>  | <b>Wartość bazowa</b> | <b>Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030</b> | <b>Źródło danych</b> |
| <p>Rozwój i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Budowa zbiornika wodnego Kąty-Myscowa wraz ze zbiornikiem górnym na Łysej Górze i elektrownią szczytowo-pompową,</li> <li>Budowa kanału ulgi na rzece Wisłoce przed dopływem Jasiołki, celem zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta Jasta.</li> </ul> | Liczba powstałej infrastruktury przeciwpowodziowej | Szt.  | 0                     | 2   | Powiat Jasielski     |
| <p>Rozbudowa i modernizacja jednostek straży pożarnych oraz wyposażenie placówek w nowoczesny i niezbędny sprzęt.</p>   | Liczba wyposażonych jednostek                      | Szt.  | 0                     | 15  |                      |
| <p>Wdrożenie systemu ostrzegania przed kataklizmami.</p>  | Liczba wdrożonych systemów                         | Szt.  | 0                     | 1   |                      |
| <p>Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Powiatu.</p>   | Liczba inwestycji                                  | Szt.  | 0                     | 5   |                      |
| <b>Cel operacyjny II.3:</b>   |  | <i>Rozwój potencjału edukacyjnego Powiatu Jasielskiego oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu mieszkańców.</i> |                       |   |                      |
| <b>Działania</b>  | <b>Wskaźnik</b>                                    | <b>Jednostka miary</b>  | <b>Wartość bazowa</b> | <b>Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030</b> | <b>Źródło danych</b> |
| <p>Podjęcie działań na rzecz podniesienia świadomości kulturalnej mieszkańców i ich aktywności społecznej.</p>  | Liczba projektów                                   | Szt.  | 0                     | 5   | Powiat Jasielski     |



|  |  |                        |                       |   |                      |
|--|--|------------------------|-----------------------|---|----------------------|
| Stworzenie skutecznego systemu pomocy społecznej dla mieszkańców Powiatu Jasielskiego.   | Liczba programów   | Szt.                   | 0                     | 3   |                      |
| <b>Obszar</b>  | <b>III. Polityka gospodarcza.</b>  |                        |                       |   |                      |
| <b>Cel strategiczny III:</b>   | <i>Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Powiatu Jasielskiego.</i>   |                        |                       |   |                      |
| <b>Cel operacyjny III.1:</b>   | <i>Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne.</i>   |                        |                       |   |                      |
| <b>Działania</b>   | <b>Wskaźnik</b>  | <b>Jednostka miary</b> | <b>Wartość bazowa</b> | <b>Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030</b> | <b>Źródło danych</b> |
| Rozwój budownictwa społecznego.  | Liczba nowopowstałych mieszkań   | Szt.                   | 0                     | 30  | Powiat Jasielski     |
| Rozwój otoczenia okołobiznesowego.   | Liczba projektów   | Szt.                   | 0                     | 8   |                      |
| <b>Cel operacyjny III.2:</b>   | <i>Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości lokalnej oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców.</i>   |                        |                       |   |                      |
| <b>Działania</b>   | <b>Wskaźnik</b>  | <b>Jednostka miary</b> | <b>Wartość bazowa</b> | <b>Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030</b> | <b>Źródło danych</b> |
| Kształtowanie w społeczności lokalnej aktywnej, przedsiębiorczej postawy.  | Liczba projektów dotyczących aktywizacji społecznej  | Szt.                   | 0                     | 5   | Powiat Jasielski     |
| <b>Cel operacyjny III.3:</b>   | <i>Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.</i>   |                        |                       |   |                      |
| <b>Działania</b>   | <b>Wskaźnik</b>  | <b>Jednostka miary</b> | <b>Wartość bazowa</b> | <b>Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030</b> | <b>Źródło danych</b> |
| Zagospodarowanie terenów zielonych. <ul style="list-style-type: none"> <li>Rewitalizacja parku pałacowego w Jaśle.,</li> <li>Karpacki Ogród Deszczowy</li> </ul> | Liczba powstałych obiektów   | Szt.                   | 0                     | 2   | Powiat Jasielski     |
| Dbanie o ład przestrzenny Powiatu i jego funkcjonalność dla mieszkańców.   | Liczba działań   | Szt.                   | 0                     | 5   |                      |
| <b>Obszar:</b>   | <b>IV. Turystyka i promocja</b>  |                        |                       |   |                      |
| <b>Cel strategiczny IV:</b>  | <i>Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna Powiatu, oparta na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym oraz poprawa ochrony środowiska naturalnego.</i> |                        |                       |   |                      |
| <b>Cel operacyjny IV.1:</b>  | <i>Wzmocnienie promocji i turystyki Powiatu Jasielskiego.</i>  |                        |                       |   |                      |
| <b>Działania</b>   | <b>Wskaźnik</b>  | <b>Jednostka miary</b> | <b>Wartość bazowa</b> | <b>Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030</b> | <b>Źródło danych</b> |
| Rozwój turystyki/ rozwój infrastruktury  | Liczba inwestycji  | Szt.                   | 0                     | 10  | Powiat Jasielski     |
| Działania promocyjne w Powiecie.   | Liczba działań   | Szt.                   | 0                     | 15  |                      |





| Działania na rzecz podnoszenia poziomu atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Powiatu.  | Liczba projektów                                | Szt.   | 0              | 15                                     |                  |
|--|---|--|----------------|--|------------------|
| <b>Cel operacyjny IV.2:</b>  |   | <i>Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Powiecie Jasielskim.</i> |                |  |                  |
| Działania  | Wskaźnik  | Jednostka miary  | Wartość bazowa | Oczekiwany rezultat/trend do roku 2030 | Źródło danych    |
| Budowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej na terenie Powiatu. <ul style="list-style-type: none"><li>Rewitalizacja obiektów Zespołu Dworsko-parkowego w miejscowości Trzcinica na cele kultury i promocji.</li><li>Rewitalizacja budynku z wieżą w parku podworskim w Trzcinicy - etap I:</li><li>Powiatowe Centrum Edukacji, Pamięci i Kultury.</li></ul> | Liczba nowopowstałych/zmodernizowanych obiektów | Szt.   | 0              | 3                                      | Powiat Jasielski |
| Zachowanie stanu dziedzictwa kulturalnego oraz jego promocja w skali ponadlokalnej.  | Liczba wydarzeń kulturalnych i promocyjnych     | Szt.   | 0              | 7                                      |                  |
| Ochrona i konserwacja występujących obiektów zabytkowych.  | Liczba zmodernizowanych obiektów                | Szt.   | 0              | 3                                      |                  |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

## 9. Zapewnienie zgodności opracowanej Strategii z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, w tym Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030

### KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku. Strategia jest zbiorem wspólnych wartości, zasad, współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województwa. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Głównymi założeniami KSRR 2030 r. jest zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.



W Strategii Rozwoju Kraju istotny nacisk kładzie się na obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie. KSRR 2030 wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia, jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności, co również zostało zawarte w celach strategicznych Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030. KSRR 2030 zakłada wsparcie sektora administracji publicznej z zakresu zwiększenia kompetencji świadczenia usług z zakresu skutecznej polityki rozwoju. W tej materii obydwa dokumenty pozostają ze sobą kompatybilne. Strategia Kraju tworzy warunki do większego angażowania się samorządów w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi. Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 również zakłada działalność o charakterze ponadlokalnym i współpracę partnerską z podmiotami zewnętrznymi. Podsumowując, Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 jest zgodna z założeniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

### **STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO 2030**

Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, jest dokumentem kluczowym dla samorządu województwa, określającym trendy rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia w określonym horyzoncie czasowym. Strategia województwa jest drogowskazem dla innych dokumentów strategicznych regionu. Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, wpisuje się w ideę zrównoważonego rozwoju, skupia się na wzmacnianiu funkcji gospodarczej regionalnych biegunów wzrostu oraz integrację ich obszarów oddziaływania, angażując w procesy rozwoju takie obszary jak Powiat Jasielski. W kierunkach rozwoju Strategii Województwa Podkarpackiego do 2030 roku uwzględnione zostały art. następujące obszary tematyczne:

- Gospodarka i nauka,
- Kapitał ludzki i społeczny,
- Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska,
- Dostępność usług.

Obszary tematyczne zawarte w Strategii rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 są spójne z dokumentem Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 wskazując pokrewne kierunki w wytyczanych celach strategicznych oraz metodach i działaniach odpowiedzialnych za ich realizację.

### **STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU**

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku (SRT2030) jest dokumentem planistycznym, który zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295), zwaną dalej „ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”, stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Istotą SRT2030 jest wskazanie celu oraz nakreślenie kierunków rozwoju transportu tak, aby etapowo



do 2030 r. możliwe było osiągnięcie celów założonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r).

Główny cel SRT2030 odnosi się zarówno do utworzenia zintegrowanego systemu transportowego, m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę transportową, jak i wykreowania sprzyjających warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych, zapewniających tworzenie połączeń umożliwiających dostawy produktów i surowców dla przedsiębiorstw oraz ułatwiających przemieszczanie się użytkowników infrastruktury.

Realizacja celu głównego w perspektywie do 2030 r. wiąże się z wdrażaniem sześciu kierunków interwencji właściwych dla każdej z gałęzi transportu:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Obszary tematyczne i kierunki interwencji zawarte w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku są spójne z dokumentem Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 wskazując pokrewne kierunki w wytyczanych celach strategicznych oraz metodach i działaniach odpowiedzialnych za ich realizację.

## **9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Powiatu Jasielskiego wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Powiecie Jasielskim**

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju Powiatu. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału Powiatu z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Powiatu Jasielskiego oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

**Mapa uwarunkowań** jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju Powiatu. Przedstawia rozkład ludności w Powiecie, układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego, zasoby dziedzictwa historycznego i kulturowego, obszary wymagające ochrony oraz obszary występowania zagrożeń naturalnych.



**Mapa funkcji terenu** przedstawia elementy struktury przestrzennej Powiatu obejmujące m. in. Funkcje: **mieszkaniową, usługową, przemysłową, rolniczą i przyrodniczą.**

**Model struktury funkcjonalno-przestrzennej** wskazuje ogólne kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego Powiatu, obszary problemowe oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach. Mapa ma charakter schematyczny i może przedstawiać projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną, obszary rewitalizacji.

Głównym zadaniem modelu funkcjonalno-przestrzennego Powiatu Jasielskiego jest wzmocnienie wewnętrznych funkcji powiatu, zintegrowanie obszarów o różnych, często przeciwstawnych funkcjach, nadanie właściwych kierunków przekształceń poszczególnych gmin:

- **potencjał usługowo-gospodarczy** – wskazanie atrakcyjnych komunikacyjnie i infrastrukturalnie obszarów aktywności gospodarczej,
- **potencjał mieszkaniowy** – kształtowanie zwartych terenów zurbanizowanych poprzez lokalizowanie terenów planowanej urbanizacji w pobliżu istniejącej,
- **potencjał przyrodniczo-rekreacyjny** – rozwój bazy turystycznej, skierowany w szczególności na wypoczynek pobytowy i aktywną turystykę.



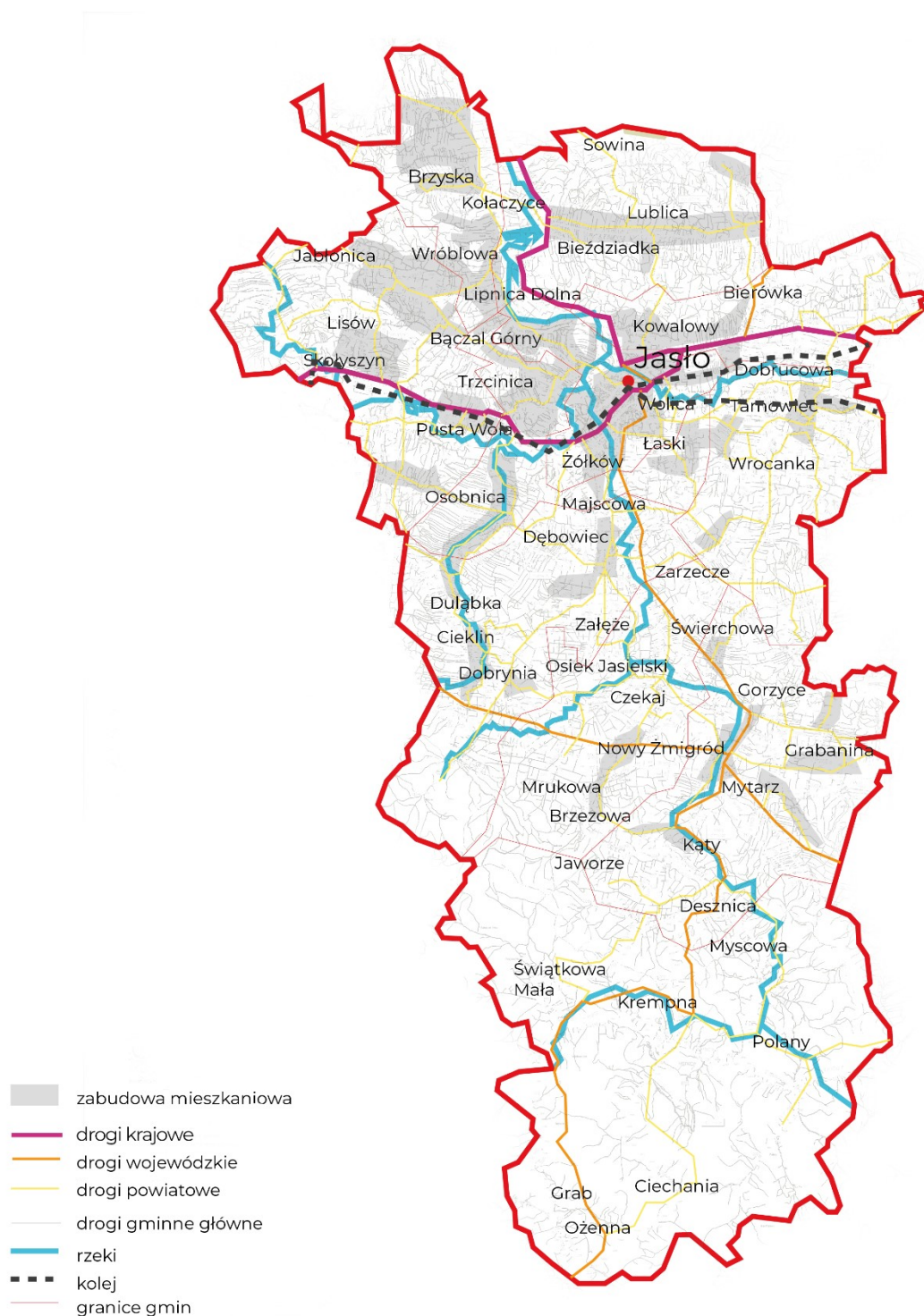
Mapa 4. Funkcje terenów w Powiecie Jasielskim (lasy, tereny rolnicze, wody, zabudowa mieszkaniowa, obszary zagrożone powodzią).



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.



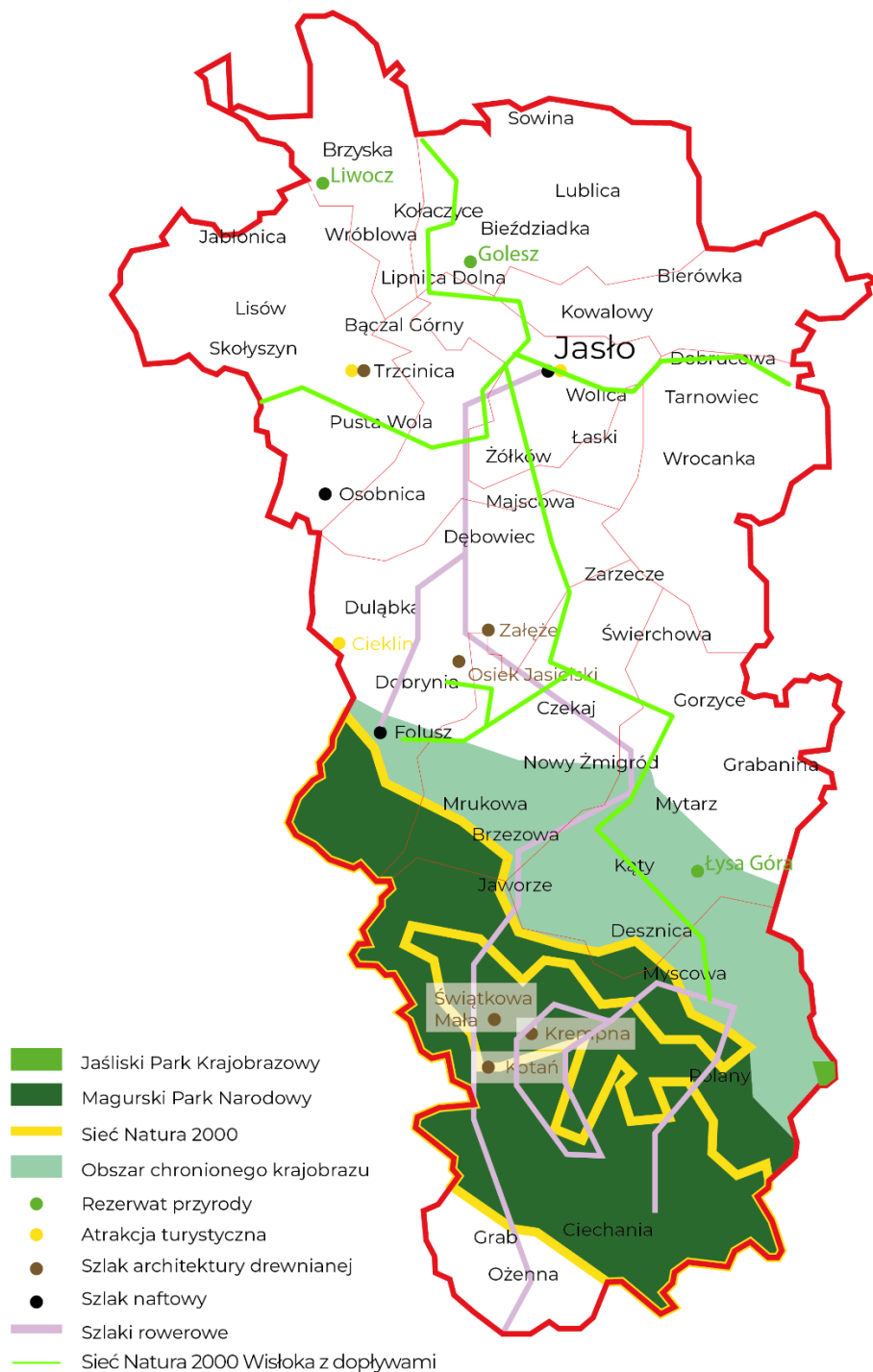
Mapa 5. Elementy struktury osadniczej wraz z układem komunikacyjnym (drogi wojewódzkie, drogi powiatowe, drogi gminne główne, obszar zabudowy).



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.



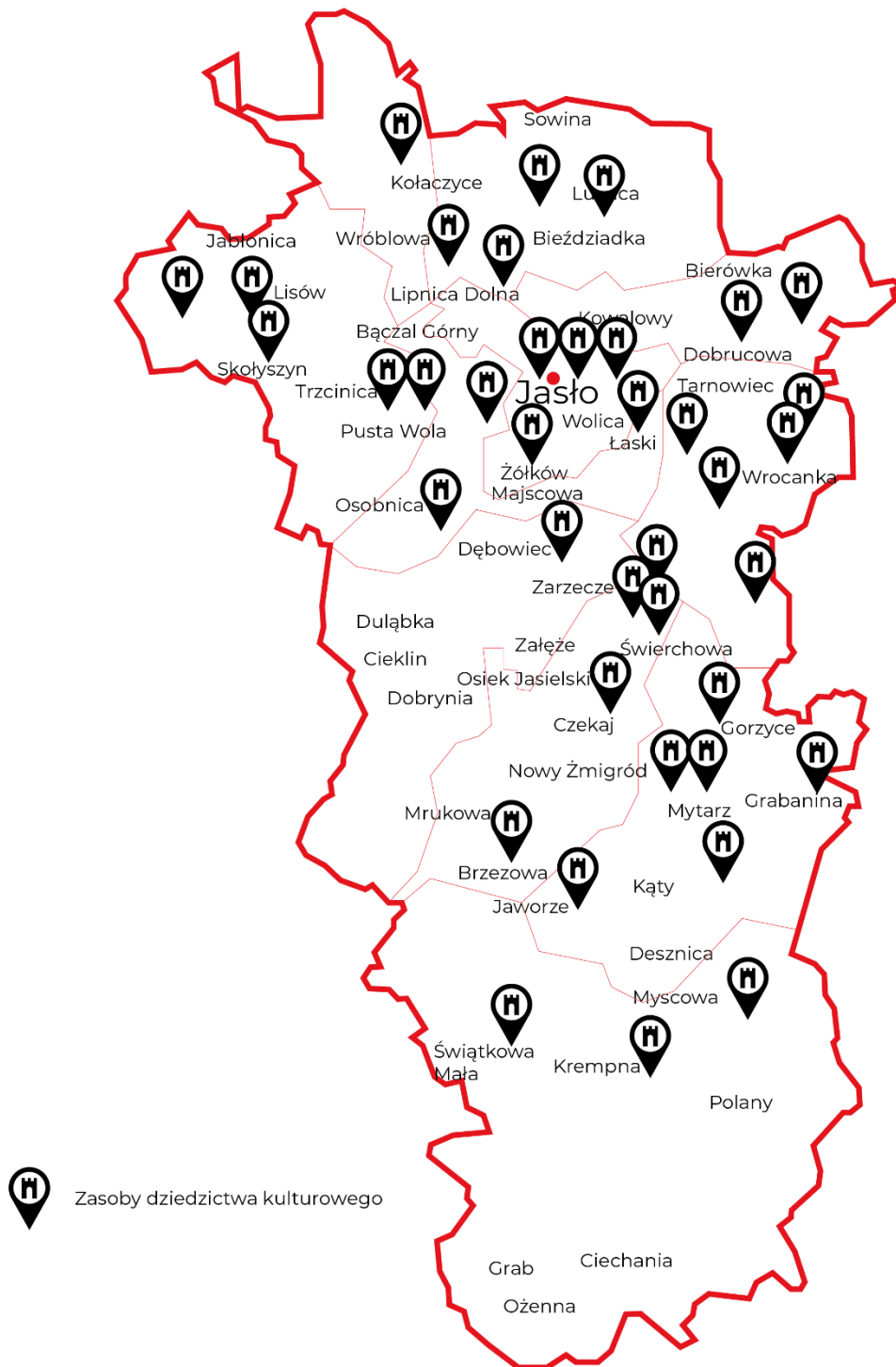
Mapa 6. Obszary ochrony przyrody na terenie Powiatu Jasielskiego wraz z elementami infrastruktury turystycznej (np. szlak rowerowy, ścieżki przyrodnicze, obszar Beskidu Niskiego, itd.).



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.



Mapa 7. Zasoby dziedzictwa kulturowego.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.





Mapa 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – rozmieszczenie planowanych interwencji i zmiany w przestrzeni.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.



## 10. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Powiecie Jasielskim

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Powiecie Jasielskim obejmują:

1. Planowanie przestrzenne - ważne jest opracowanie kompleksowego planu zagospodarowania przestrzennego, który uwzględni różnorodność terenów w powiecie, zróżnicowane potrzeby mieszkańców i potencjał rozwojowy regionu. Plan ten powinien uwzględniać aspekty społeczne, ekonomiczne i środowiskowe.
2. Ochrona środowiska - konieczne jest wprowadzenie ścisłych regulacji dotyczących ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w planach przestrzennych. Należy szczególną uwagę zwrócić na ochronę cennych obszarów przyrodniczych, wód i zasobów naturalnych.
3. Zagospodarowanie obszarów wiejskich - istotne jest odpowiednie zagospodarowanie obszarów wiejskich w powiecie, tak aby umożliwić rozwój gospodarczy, a jednocześnie chronić lokalne krajobrazy i środowisko naturalne. Należy stworzyć warunki dla rozwoju rolnictwa, agroturystyki i małych i średnich przedsiębiorstw wiejskich.
4. Infrastruktura - wymagane jest inwestowanie w rozwój infrastruktury w powiecie, takiej jak drogi, sieci wodno-kanalizacyjne, sieci energetyczne, telekomunikacyjne i transport publiczny. Infrastruktura powinna być dostępna dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od lokalizacji.
5. Współpraca z samorządami i mieszkańcami - ważne jest zaangażowanie mieszkańców i lokalnych samorządów w procesy podejmowania decyzji dotyczących polityki przestrzennej. Należy prowadzić otwarte konsultacje i dialog z mieszkańcami, organizacjami społecznymi i lokalnymi liderami, aby uwzględnić ich opinie i potrzeby.
6. Promowanie zrównoważonego rozwoju - polityka przestrzenna powinna przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju powiatu, uwzględniając aspekty ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. Należy promować energooszczędność, odnawialne źródła energii, recykling i ochronę bioróżnorodności.
7. Wykorzystanie potencjału turystycznego - w Powiecie Jasielskim istnieje duży potencjał turystyczny, głównie dzięki pięknym krajobrazom, zabytkom i tradycji. Należy stworzyć warunki dla rozwoju turystyki, promując lokalne atrakcje, oferując infrastrukturę turystyczną i wspierając lokalne przedsiębiorstwa.
8. Monitorowanie i ocena działań - ważne jest regularne monitorowanie i ocena działań związanych z polityką przestrzenną w powiecie. Należy monitorować postępy w realizacji celów, efekty działań oraz ich wpływ na społeczeństwo, gospodarkę i środowisko.



W celu skutecznego realizowania tych ustaleń i rekomendacji, konieczne jest również odpowiednie finansowanie działań związanych z polityką przestrzenną oraz współpraca pomiędzy różnymi podmiotami, takimi jak regionalne władze, samorządy lokalne, organizacje społeczne i sektor prywatny.

## 11. Wykaz kluczowych projektów realizujących strategiczne cele powiatu z określeniem potencjalnych źródeł finansowania

Tabela nr 20. Źródła finansowania kluczowych projektów Powiatu Jasielskiego.

| Lp. | Nazwa zadania   | Programy Pomocowe Polski/UE                   | Okres realizacji (od – do, min. Miesiąc i rok) | Szacunkowa wartość zadania (PLN) | Udział procentowy budżetu Powiatu (%) |
|-----|---|---|--|----------------------------------|---------------------------------------|
| 1.  | Budowa jednotorowej linii kolejowej nr 166 relacji Dębica-Jasło wraz z łącznicami i dynamiczną mijanką          | PKP   | 2025-2030                                      | 1 500 000 000,00                 | 0 %                                   |
| 2.  | Budowa zbiornika wodnego Kąty-Myscowa wraz ze zbiornikiem górnym na Łysej Górze i elektrownią szczytowo-pompową | PGW Polskie Wody                              | 2025-2030                                      | 1 500 000 000,00                 | 0 %                                   |
| 3.  | Budowa obwodnicy Nowego Żmigrodu w ciągu drogi Wojewódzkiej Nr 993  | Województwo Podkarpackie                      | 2025-2028                                      | 25 000 000,00                    | 15%                                   |
| 4.  | Budowa nowego odcinka drogi powiatowej Jasło ul. Żniwna - Wolica  | Program Inwestycji Strategicznych- Polski Ład | 2024-2025                                      | 6 890 943,09                     | 15 %                                  |
| 5.  | Przebudowa przepustów w ciągu dróg powiatowych  | RFRD  | 2024-2025                                      | 500 000,00                       | 40 %                                  |
| 6.  | Budowa nowej drogi powiatowej Kąty - Myscowa - I etap   | RFRD  | 2024   | 2 621 663,27                     | 10 %                                  |



|     |  |   |           |               |      |
|-----|--|---|-----------|---------------|------|
| 7.  | Budowa nowej drogi powiatowej Kąty - Myscowa - II etap wraz z zabezpieczeniem osuwiska   | Program Inwestycji Strategicznych-Polski Ład                | 2024-2025 | 1 500 000,00  | 10 % |
| 8.  | Budowa zamiennych odcinków drogi powiatowej Nr 1864R Grudna - gr. wojew. - Kunowa - Pusta Wola - Przysieki w km 5+330 - 5+870; 6+930 - 7+274 w miejscowościach Pusta Wola i Przysieki wraz z rozbudową drogi powiatowej Nr 1861R Droga przez wieś Przysieki w km 0+600 - 0+730 | RFRD, Program Inwestycji Strategicznych-Polski Ład          | 2024      | 7 581 495,48  | 40 % |
| 9.  | Budowa nowego odcinka drogi powiatowej Nr 1891 R Tarnowiec Brzezówka w miejscowości Brzezówka celem likwidacji przejazdu kolejowego  | RFRD, Program Inwestycji Strategicznych-Polski Ład          | 2025-2030 | 1 000 000,00  | 20 % |
| 10. | Przebudowa drogi powiatowej Nr 1873R Osobnica - Dębowiec w km 2+329 - 4+507 w miejscowościach Łazy Dębowieckie i Dębowiec  | RFRD, Subwencja ogólna budżetu Państwa                      | 2025-2030 | 1 000 000,00  | 40 % |
| 11. | Rozbudowa skrzyżowania drogi powiatowej Nr 1313R Jasło - Błażkowa - gr. wojew. - (Jodłowa) z drogą dojazdową do ul. Krajowickiej oraz drogą gminną   | RFRD, Subwencja ogólna budżetu Państwa                      | 2025-2030 | 10 000 000,00 | 40 % |
| 12. | Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Powiatu Jasielskiego   | Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, FEP 2021-2027 | 2025-2030 | 20 000 000,00 | 15 % |
| 13. | Budowa kanału ulgi na rzece Wisłoce celem zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta Jasła  | EFRR, NFOŚiGW, Wody Polskie                                 | 2025-2030 | 10 000 000,00 | 20 % |



|     |  |  |           |               |      |
|-----|--|--|-----------|---------------|------|
| 14. | Budowa biologicznej oczyszczalni ścieków dla potrzeb Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Ożennej   | NFOŚiGW, FEP 2021-2027   | 2024-2025 | 150 000,00    | 20 % |
| 15. | Regionalny Ośrodek Sportu i Kultury w Trzciny  | Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład   | 2024-2025 | 15 500 000,00 | 15 % |
| 16. | Rozbudowa Szpitala Specjalistycznego w Jaśle Etap II - Oddział Psychiatryczny z Poradniami (dotacja dla Szpitala Specjalistycznego w Jaśle)  | Subwencja ogólna budżetu Państwa, EFRR, Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład | 2024-2030 | 10 000 000,00 | 20 % |
| 17. | Rozbudowa, modernizacja Oddziałów Szpitala Specjalistycznego w Jaśle   | Subwencja ogólna budżetu Państwa, EFRR, Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład | 2025-2030 | 15 000 000,00 | 20 % |
| 18. | Poprawa efektywności energetycznej budynków Domu Pomocy Społecznej w Foluszu - II etap   | EFRR   | 2025-2030 | 5 000 000,00  | 20 % |
| 19. | Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej:<br>- Budowa, przebudowa i remonty dróg powiatowych ,<br>- Budowa chodników przy drogach powiatowych wraz ze ścieżkami rowerowymi,<br>- Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego na energooszczędne. | RFRD   | 2023-2030 | 20 000 000,00 | 40 % |
| 20. | Rewitalizacja obiektów Zespołu Dworsko-parkowego   | Rządowy Fundusz  | 2024-2030 | 5 500 000,00  | 40 % |



|     |   |   |            |                  |      |
|-----|---|---|------------|------------------|------|
|     | w miejscowości Trzcinica na cele kultury i promocji   | Odbudowy Zabytków   |            |                  |      |
| 21. | Rewitalizacja budynku z wieżą w parku podworskim w Trzcinicy - etap I   | Rządowy Fundusz Odbudowy Zabytków                             | 2024       | 2 500 000,00     | 40 % |
| 22. | Modernizacja pomieszczeń w budynku Starostwa Powiatowego w Jaśle  | Rządowy Fundusz Odbudowy Zabytków                             | 2024-2026  | 1 000 000,00     | 20 % |
| 23. | Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej                   | EFRR, NFOŚiGW Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład    | 2024-2030  | 12 000 000,00    | 20 % |
| 24. | Zmiana przebiegu drogi powiatowej Nr 1313R Jasło – ul. Mickiewicza w km od 1+209 do drogi wojewódzkiej Nr 992 | RFRD, Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład            | 2025-2030  | 30 000 000,00    | 40 % |
| 25. | Budowa obwodnicy północnej Jasła pomiędzy DK 73 a DK 28   | GDDKiA  | 2024-2030  | 1 500 000 000,00 | 0 %  |
| 26. | Budowa DK-28 Trzcinica-Krosno Lotnisko GP lub S   | GDDKiA  | 2024-2030  | 1 500 000 000,00 | 0 %  |
| 27. | Rozbudowa DK 73 Jasło-Pilzno wraz z obwodnicą Jasła, Pilzna, Brzostka i Kołaczyc                              | GDDKiA  | 2024-2030  | 30 000 000,00    | 0 %  |
| 28. | Rozbudowa i przebudowa budynków dla potrzeb SOSW-przeniesienie z ul. P. Skargii                               | Program Inwestycji Strategicznych – Polski Ład                | 2024-20230 | 6 000 000,00     | 20 % |
| 29. | Budowa stacji uzdatniania wody dla Domu Pomocy Społecznej w Foluszu   | Program Inwestycji Strategicznych – Polski Ład, FEP 2021-2027 | 2024-2030  | 3 500 000,00     | 15 % |
| 30. | Budowa hali sportowej w Trzcinicy   | Program Inwestycji Strategicznych – Polski Ład                | 2025-2026  | 6 000 000,00     | 20 % |



|     |  |   |           |               |      |
|-----|--|---|-----------|---------------|------|
| 31. | Rewitalizacja parku pałacowego w Jaśle   | Rządowy Program Odbudowy Zabytków           | 2024      | 425 000,00    | 5 %  |
| 32. | Rozbudowa Ośrodka Edukacji Ekologicznej Ożenna   | Interreg PL-SK 2021-2027, FEP 2021-2027     | 2024-2030 | 3 000 000,00  | 20 % |
| 33. | Klastry Energetyczne na terenie powiatu jasielskiego   | EFRR, KPO                                   | 2024-2030 | 25 000 000,00 | 20 % |
| 34. | Budowa drogi powiatowej relacji Błażkowa - kier. Skurowa na połączeniu ze skrzyżowaniem nowego przebiegu drogi krajowej nr 73 w miejscowości Błażkowa z istniejącą drogą powiatową nr 1821R dł. ok. 900m.  | RFRD  | 2025-2028 | 5 000 000,00  | 40 % |
| 35. | Budowa drogi powiatowej w m. Ujazd na połączeniu ze skrzyżowaniem nowego przebiegu drogi krajowej nr 73 z istniejącą drogą powiatową nr 1313R dł. ok. 100m.  | RFRD  | 2025-2028 | 1 500 000,00  | 40 % |
| 36. | Powiatowe Centrum Edukacji, Pamięci i Kultury  | UE, Budżet Państwa                          | 2026-2030 | 12 000 000,00 | 20 % |
| 37. | Budowa oraz przebudowa infrastruktury okołodrogowej na terenie Powiatu Jasielskiego tj. ciągów pieszych, rowerowych oraz pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą Nr 1847R Szebnie – Tarnowiec – Jedlicze – Potok w m. Potakówka, Nr 1896R Krosno – Kobylany – Toki w m. Nienaszów Nr 1313R Jasło – Błażkowa – Jodłowa w m. Ujazd, | FEP, programy krajowe, FEPW, Interreg PL-SK | 2024-2030 | 32 000 000,00 | 20 % |



|     |   |                |           |               |      |
|-----|---|----------------|-----------|---------------|------|
|     | <p>Nr 1895R Samokłęski – Brzezowa – Kąty w m. Mrukowa,<br/>Nr 1894R Świerchowa – Osiek Jasielski – Samokłęski w m. Świerchowa, Osiek Jasielski i Czekań,<br/>Nr 1879R Zawadka Osiecka Pielgrzymka w m. Pielgrzymka<br/>Nr 1893R Osiek Jasielski – Mytarz w m. Osiek Jasielski,<br/>Nr 1829R Jareniówka – Jabłonica – gr. wojew. – Czerмна w m. Lipnica Górna i Jabłonica,<br/>Nr 1830R Lipnica Górna – Lisów – Skołyszyn w m. Lisów,<br/>Nr 1864R Grudna – gr. wojew. – Kunowa – Pusta Wola – Przysieki w m. Harkłowa i Kunowa,<br/>Nr 1827R Święcany – gr. wojew. – Szerzyny w m. Święcany,<br/>Nr 1881R Dębowiec Załęże – Osiek Jasielski w miejscowości Dębowiec,<br/>Nr 1840R Bieździadka-Gorajowice Jasło w miejscowości Bieździadka,<br/>Nr 1883R Dębowiec – Zarzecze w m. Dębowiec i Zarzecze,<br/>Nr 1871R Jasło – Brzyście – Osobnica w m. Brzyście,<br/>Nr 1837R Kołaczyce-Sieklówka-Lubla w miejscowości Sieklówka,<br/>Nr 1905R Kąty-Desznica-Świątkowa Wielka-Świątkowa Mała</p> |                |           |               |      |
| 38. | Budowa turystycznych ciągów rowerowych i pieszych do  | EFRR, Fundusze | 2024-2030 | 10 000 000,00 | 20 % |





|  |                   |  |  |  |
|--|-------------------|--|--|--|
| miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie Powiatu Jasielskiego oraz nawiązujących do Jasielskiego Szlaku Winnego | krajowe, Interreg |  |  |  |
|--|-------------------|--|--|--|

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.

## 12. Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 wraz z zakresem planowanych działań

Znowelizowana ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wskazuje na konieczność realizacji koncepcji wzmocnienia obszarów o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych i przestrzennych, do których konieczne jest skierowanie wiązki zintegrowanych interwencji publicznych – tzw. Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI). Obowiązek wskazywania interwencji w OSI na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym (opcjonalnie) oraz powiązanie obszarów strategicznej interwencji ze wsparciem inwestycyjnym (finansowanym z różnych źródeł) lub regulacyjnym ma jeden cel. Jest nim ukierunkowanie dostępnych instrumentów na rozwiązywanie problemów zwłaszcza na tych obszarach, gdzie kumulacja negatywnych zjawisk jest na tyle duża, że uniemożliwia rozwój danego obszaru.

Zgodnie z definicją ustawową, Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian. W nawiązaniu do przedstawionej definicji, wyróżnić można dwa rodzaje OSI:

- Obszary problemowe, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.
- Obszary wzrostu, wyróżniające się szczególnymi potencjałami (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagę konkurencyjne.

OSI wskazywane są w strategiach rozwoju zarówno na poziomie krajowym, regionalnym jak i lokalnym.



## POZIOM KRAJOWY

Zgodnie z *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)* na poziomie krajowym wyodrębniono cztery Obszary Strategicznej Interwencji:

- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- Wschodnia Polska,
- Województwo Śląskie.

Wymienione obszary zmagają się z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi. Główne bariery i problemy tych obszarów są związane z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi dotyczącymi spadku liczby ludności i starzeniem się społeczeństwa. Powiat Jasielski należy do OSI Wschodnia Polska. Wschodnia część kraju w największym stopniu skupia obszary zagrożone marginalizacją, a jej województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie znajdują się w grupie regionów o zdecydowanie niższym poziomie konkurencyjności w porównaniu do średniej w Unii Europejskiej.

Powyższe przesłanki i uwarunkowania uzasadniają podjęcie w ramach polityki regionalnej działań wobec wymienionych obszarów. W zakresie obszarów Wschodniej Polski wspierane będą następujące działania:

- wzmocnienie koordynacji przedsięwzięć rozwojowych istotnych z punktu widzenia potrzeb województw wschodniej Polski, finansowanych z różnych źródeł, tj. programów i inicjatyw UE oraz środków krajowych, w dążeniu do:
  - lepszego dopasowania wsparcia pochodzącego z różnych źródeł (krajowych, regionalnych i lokalnych) do potrzeb i wyzwań rozwojowych (również na poziomie podregionów),
  - większego zaangażowania środków prywatnych (art. przy użyciu PFR oraz polityki inwestycyjnej w ramach PSI) oraz dostępnych instrumentów UE poza polityką spójności (art. PROW, CEF, Horyzont Europa, COSME, Kreatywna Europa),
- współpracę ponadregionalną w sektorze nauki i badań – w tym współpracę między uczelniami w zakresie badań naukowych i tworzenia oferty edukacyjnej komplementarnej do działań uczelni spoza regionu (krajowych i zagranicznych), w celu podniesienia jakości kształcenia i prowadzonych badań, lepszego dostosowania profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz współpraca między sektorem nauki i przedsiębiorstw,
- rozwój innowacji gospodarczych i technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- uzupełnienie braków w wyposażeniu infrastrukturalnym, w tym infrastruktury dostępu do szerokopasmowego Internetu art. w celu zwiększenia poziomu wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych (patrz kierunek 1.5 Infrastruktura wspierająca dostarczanie usług publicznych),
- poprawę dostępności transportowej zewnętrznej i wewnętrznej makroregionu poprzez rozbudowę połączeń do granic kraju, makroregionu jak również w granicach makroregionu, jak



i pomiędzy mniejszymi miejscowościami a ośrodkami regionalnymi oraz rozwijanie i integrowanie systemów transportu zbiorowego, w tym miejskiego,

- tworzenie wspólnej, komplementarnej oferty gospodarczej, opartej o endogeniczne potencjały makroregionu, w tym inteligentne specjalizacje oraz promocję gospodarczą regionów z Polski wschodniej,
- działania na rzecz obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak też opartych o potencjał uzdrowiskowy i walory kulturowe stanowiące o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej, art. na potrzeby srebrnej turystyki oraz tworzenie oferty turystycznej, kulturalnej bazującej na walorach regionu,
- podejmowanie działań na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska (w tym dostosowanie/ adaptacja do zmian klimatu),
- rozwój przedsiębiorczości, w tym start-upowej,
- wzmacnianie kapitału społecznego oraz tworzenie zachęt i wzmacnianie procesu sieciowania i tworzenia partnerstw międzysektorowych i terytorialnych (w ramach MOF, miejsko-miejskich i miejsko-wiejskich), w tym wspieranie inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia,
- wzrost aktywności zawodowej mieszkańców.

Jasło znajduje się w wykazie miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze:

Celem polityki regionalnej w odniesieniu do miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze jest odbudowa bazy gospodarczej tych miast oraz wzmocnienie ich roli, jako centrów aktywności społecznej i gospodarczej. Będzie to możliwe dzięki rozwojowi przedsiębiorczości oraz inwestycjom generującym lokalnie atrakcyjne miejsca pracy. W rezultacie wzrosną lokalne dochody z działalności gospodarczej, wartość i konkurencyjność lokalnych firm oraz rozpoznawalność marek lokalnych produktów. Istotną rolę będzie również odegrała poprawa jakości życia i wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców. Rozwiązaniu problemów środowiskowych z którymi w coraz większym stopniu borykają się obszary miejskie sprzyjać będzie wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej, w tym rozwój transportu niskoemisyjnego w obszarach powiązanych funkcjonalnie. Prowadzone będą również działania rewitalizacyjne w obszarach zdegradowanych. Kluczowe jest także podejmowanie z jednej strony działań służących adaptacji miast do skutków zmian klimatu (wdrażanie planów adaptacji), z drugiej zaś – przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez realizację inwestycji zmniejszających emisję gazów cieplarnianych, wykorzystanie potencjału OZE oraz wdrażanie GOZ na poziomie gminnym. Wykorzystywanie i rozwijanie potencjału rozwojowego miast średnich odbywać się będzie również poprzez poprawę jakości zarządzania rozwojem i zdolności ich samorządów do budowania trwałych partnerstw publiczno-publicznych i międzysektorowych, włączenia lokalnych partnerów do programowania rozwoju oraz wykorzystania ich zasobów w realizacji projektów rozwojowych.

Działania wobec miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze będą dostosowane do ich wielkości, struktury administracyjnej, pełnionych przez nie funkcji oraz tego, w jakim aspekcie



je tracą. Dla miast położonych w pobliżu wewnętrznych granic UE, ważnym kierunkiem działań jest wzmocnienie ponadlokalnych ośrodków miejskich, które wykorzystując swoje położenie geograficzne mogłyby stać się centrami życia gospodarczego i kulturowego dla terenów po obu stronach granicy. W uzasadnionych przypadkach działania będą adresowane do miast oraz ich otoczenia, tj. obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie, co dotyczy w szczególności takich obszarów jak transport publiczny, jakość powietrza, edukacja ponadpodstawowa czy zdrowie.

Zakres interwencji będzie dostosowany do potrzeb danego miasta i obejmie wybrane z poniższego katalogu działania:

- budowanie spójnej wizji rozwoju obszaru w oparciu o potrzeby mieszkańców i kapitał przestrzenny,
- tworzenie warunków zachęcających do mieszkania i inwestowania (dobrze zagospodarowana przestrzeń o zdefiniowanych funkcjach, z dostępem do usług publicznych),
- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, kształcenia i szkolenia zawodowego, w szczególności w sektorach wpisujących się w zdefiniowane specjalizacje gospodarcze danego obszaru powiązanego funkcjonalnie, w tym pobudzenie rodzimej/lokalnej przedsiębiorczości, wsparcie rozwoju kadr sektora usług dla biznesu,
- wykorzystanie potencjału lokalnych szkół wyższych (w szczególności Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych), jako podmiotów aktywnie wspierających rozwój lokalnych gospodarek,
- tworzenie przestrzeni dla rozwoju przedsiębiorczości,
- pobudzanie aktywności inwestycyjnej przy wykorzystaniu istniejących krajowych źródeł finansowania, regionalnych i lokalnych w celu reindustrializacji obszarów, których potencjał przemysłowy uległ znacznemu osłabieniu,
- wsparcie dla tworzenia i rozwoju różnorodnej i wysokiej jakości oferty placówek edukacyjnych, w tym szkół sportowych, artystycznych oraz średnich i wyższych szkół zawodowych,
- zwiększenie atrakcyjności migracyjno-osiedleńczej poprzez kompleksowe działania zachęcające do zamieszkania oraz osiedlania się w średnich miastach (zwłaszcza osób młodych i wykształconych), z wykorzystaniem np. instrumentów mieszkaniowych, oraz podnoszenia jakości i zakresu świadczonych usług publicznych,
- nadanie nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim, a także włączanie społeczności lokalnych, w szczególności PES w planowanie i realizację procesu rewitalizacji,
- podejmowanie inicjatyw na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska oraz dostosowania/adaptacji obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu i wymogów ochrony środowiska (w dziedzinach: produkcji, usług, atrakcyjności osiedleńczej i turystyki),
- tworzenie i poprawa powiązań funkcjonalnych w miastach i ich otoczeniu, wzmocnienie roli ośrodków w świadczeniu usług publicznych wykraczających poza granice miasta, m.in. rozwijanie i integrowanie systemów transportu zbiorowego w miastach, między nimi a ich wiejskim otoczeniem i ważnymi sąsiadującymi ośrodkami,
- ograniczenie suburbanizacji i polepszenie ładu przestrzennego na obszarach o rozproszonej zabudowie oraz przeciwdziałanie dekoncentracji osadnictwa obciążającego budżety gmin koniecznością ponoszenia coraz wyższych nakładów na obsługę dróg, kanalizacji, wodociągów i dostarczania innych usług publicznych,



- zapewnienie infrastruktury transportowej łączącej ośrodki miejskie z subregionalnymi i regionalnymi ośrodkami rozwoju,
- rozwój obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak też opartych o właściwości uzdrowiskowe i walory kulturowe stanowiące o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej m.in. na potrzeby srebrnej gospodarki,
- aktywizacja lokalnej społeczności na rzecz pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego w zakresie podnoszenia kompetencji i umiejętności mieszkańców oraz wzmocnianie poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej (jako czynnik m.in. przeciwdziałający decyzjom o migracji),
- wykorzystanie potencjału ekonomii społecznej i solidarnej w rozwijaniu gospodarki o obiegu zamkniętym, w szczególności w zakresie gospodarowania odpadami i przeciwdziałania marnowaniu żywności.

W Powiecie Jasielskim spośród 10 Gmin powiatu 8 Gmin zostało wskazanych jako gminy zagrożone trwałą marginalizacją. Są to: Gmina: Brzyska, Dębowiec, Kołaczyce, Krempana, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Skołyszyn, Tarnowiec.

Obszarami zagrożonymi trwałą marginalizacją, jest grupa mniejszych miast oraz obszarów wiejskich. Są one wewnętrznie bardzo zróżnicowane pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej i dotykających ich problemów.

Analizując przyczyny marginalizacji tych obszarów, obejmujące uwarunkowania historyczne, przeobrażenia społeczno-gospodarcze oraz administracyjno-terytorialne, można wyróżnić następujące główne typy: obszary opóźnienia urbanizacyjnego, obszary szoku transformacyjnego /strukturalnego oraz peryferia wewnętrzne. Polityka regionalna tam, gdzie występuje zagrożenie trwałą marginalizacją, zostanie ukierunkowana na promocję i wsparcie inwestycji prywatnych wykorzystujących lokalne zasoby, na integracji świadczenia usług w skali obszaru powiązanego funkcjonalnie. Wspierana też będzie aktywizacja podmiotów publicznych, prywatnych, ekonomii społecznej i mieszkańców na rzecz rozwoju i współpracy, w tym poprzez szersze wykorzystanie partnerstw publiczno-publicznych i międzysektorowych. Polityka regionalna dodatkowo zostanie ukierunkowana na pobudzanie procesów rozwojowych, m.in. poprzez zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej i terenów inwestycyjnych. Prowadzone będą również działania w zakresie rewitalizacji i odnowy wsi w obszarach zdegradowanych.

Oczekiwanym efektem takich działań powinien być rozwój lokalnych firm, w tym przedsiębiorstw społecznych, wzrost liczby lokalnych miejsc pracy, wzrost dochodów mieszkańców oraz bazy dochodowej samorządów terytorialnych. Korzystne będzie także wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z miastami, stanowiącymi lokalne ośrodki wzrostu w celu lepszego dostępu mieszkańców do rynku pracy oraz integracja usług, a przez to bardziej efektywne nimi zarządzanie. Istotna dla wzmocnienia szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją jest również poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych, zwłaszcza



w zakresie zarządzania rozwojem i zdolności do partnerstwa, dialogu oraz współpracy administracji lokalnej z innymi instytucjami publicznymi, ze społeczeństwem i partnerami gospodarczymi.

W przypadku działań dotyczących obszarów położonych wzdłuż granicy zewnętrznej UE skoncentrują się one z jednej strony na zmniejszeniu ich peryferyjności - poprzez poprawę dostępności do lokalnych i regionalnych ośrodków rozwoju, a z drugiej - na wykorzystaniu możliwości, jakie oferuje współpraca transgraniczna. Zakres interwencji kierowany jest w szczególności do grupy gmin, lub gmin i powiatów tworzących obszar powiązany funkcjonalnie, będzie dostosowany do indywidualnych potrzeb i obejmie wybrane z poniższego katalogu działania:

- wdrożenie i rozwój systemu preferencji podatkowych uzależnionych od miejsca inwestycji, jej charakteru i jakości tworzonych miejsc pracy, inkubowanie przedsięwzięć wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby (np. klastry energii), wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i ich sieciowanie oraz wsparcie w eksporcie usług i produktów poza rodzimy region i środowisko lokalnych konsumentów,
- aktywizacja lokalnej społeczności na rzecz pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego w zakresie podnoszenia kompetencji i umiejętności mieszkańców oraz wzmacnianie poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej (jako czynnik m.in. przeciwdziałający decyzjom o migracji),
- poprawa dostępności usług publicznych, m.in. poprzez ich rozwój a docelowo integrację ich świadczenia oraz określenie lokalnych standardów ich dostępności z uwzględnieniem aspektu depopulacji oraz procesu starzenia się społeczeństwa, wspieranie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych w szczególności, przez włączanie PES w ich realizację,
- rozwijanie i integrowanie systemów transportu zbiorowego usprawniających połączenia między miastami i ich otoczeniem oraz ważnymi dla nich sąsiadującymi ośrodkami, jak również wewnątrz obszarów miejskich i wiejskich,
- uzupełnienie i dostosowanie infrastruktury technicznej (energetycznej, telekomunikacyjnej, wodnokanalizacyjnej) i społecznej na potrzeby rozwoju gospodarczego i mieszkańców oraz modernizacja infrastruktury transportowej łączącej obszary zagrożone trwałą marginalizacją z lokalnymi, subregionalnymi i regionalnymi ośrodkami rozwoju,
- racjonalne gospodarowanie przestrzenią i zapobieganie konfliktom dla osiągnięcia ładu przestrzennego i dostosowania przestrzeni lokalnej lub wykorzystania istniejących uwarunkowań (np. przyrodniczych) do potrzeb zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, a także działania na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska,
- rozwój usług opartych o technologie telekomunikacyjne, a także szkolenia na rzecz włączenia cyfrowego osób wykluczonych cyfrowo i zagrożonych tym wykluczeniem,
- wsparcie kultury i rozwój kapitału społecznego, jako ważnych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego danego obszaru, w tym integracji społeczności lokalnej na rzecz rozwoju lokalnego (m.in. poprzez tworzenie „miejsc trzecich” poza domem i pracą, pozwalających na kształtowanie postaw: sprzyjających kooperacji, kreatywności, komunikacji, powstawaniu oddolnych inicjatyw, kreowaniu lokalnych liderów oraz wzmacnianiu integracji społecznej)
- działania na rzecz współpracy transgranicznej w obszarach przygranicznych, a także otwartości granic przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa.



## POZIOM REGIONALNY

Samorząd województwa w swych dokumentach strategicznych odzwierciedlających politykę regionu dąży do zrównoważonego rozwoju poprzez działania zapewniające mieszkańcom możliwości rozwoju niezależnie od miejsca zamieszkania. Podejmowane działania mają na celu identyfikację i wzmacnianie czynników rozwojowych obszarów, które ze względu na strukturę społeczno-gospodarczą, peryferyjne położenie lub utratę dotychczasowych funkcji posiadają słabsze możliwości wzrostu społeczno-gospodarczego.

Samorząd Województwa w *Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030* wskazał na poziomie regionalnym następujące Obszary Strategicznej Interwencji:

- Subregionalne bieguny wzrostu,
- Miejskie Obszary Funkcjonalne,
- Miasta Powiatowe i małe,
- Rzeszów i Rzeszowski Obszar Funkcjonalny,
- Obszary wiejskie,
- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją w województwie,
- Obszar Bieszczad,
- Obszar Gmin „Błękitnego Sanu”.

Powiat Jasielski wpisuje się w następujące priorytety ujęte w *Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030*:

- 7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego
- 7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju
- 7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku

Dla każdego z biegunów wzrostu województwa Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego wyznaczyło obszary funkcjonalne. Miasto Jasło wspólnie z gminami: Jasło, Dębowiec, Kołaczyce, Skołyszyn i Tarnowiec tworzy Miejski Obszar Funkcjonalny Jasło. W zakresie wyżej wymienionych obszarów wspierane będą następujące działania:

### **7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego**

#### **7.1.1. Wzmocnienie roli biegunów wzrostu w świadczeniu usług publicznych oraz usług wyższego rzędu, a w szczególności wzmacnianie potencjałów wyróżniających je w skali krajowej**

Zakładane działania:

- umocnienie pozycji biegunów wzrostu w oparciu o ich potencjał w celu podniesienia ich pozycji w hierarchii ośrodków rozwoju na poziomie regionu i kraju;



- podejmowanie działań przeciwdziałających pogarszaniu się sytuacji społeczno-ekonomicznej w sytuacji ewentualnego zastoju gospodarczego wynikającego z uwarunkowań kryzysowych, w tym epidemii COVID-19 w 2020 r.;
- wzmocnienie rdzeni biegunów wzrostu w zakresie realizowanych funkcji miastotwórczych;
- zachowanie policentrycznej struktury osadniczej umożliwiającej rozpowszechnianie efektów działań rozwojowych na obszar całego województwa;
- wsparcie biegunów wzrostu w zakresie wykorzystania potencjałów endogenicznych;
- kreowanie nowych regionalnych biegunów wzrostu;
- tworzenie układów multipolarnych uwzględniających rozprzestrzenianie się procesów rozwojowych ponad granicami administracyjnymi;
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez poprawę jakości edukacji oraz zróżnicowanie oferty edukacyjnej i popularyzującą naukę z wykorzystaniem innowacji;
- rozwój usług publicznych i podniesienie ich jakości, art. w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego;
- poprawa ładu przestrzennego obszaru poprzez integrację planowania przestrzennego;
- poszerzenie oferty kulturalnej i zwiększenie udziału mieszkańców w życiu kulturalnym regionu;
- wykorzystanie potencjału turystycznego ośrodków poprzez kreowanie różnorodnych produktów turystycznych;
- wsparcie uczelni oraz szkół poprzez włączanie ich w lokalne i regionalne programy promocji, a także uwzględnienie ich funkcjonowania w ofertach inwestycyjnych.

#### **7.1.2. Rozwój potencjału gospodarczego miast, ze szczególnym uwzględnieniem biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne oraz wiejskie**

Zakładane działania:

- wzmocnianie sieci ciężkich grawitacyjnych miast regionu stanowiących szansę do stworzenia sieci stymulowania przepływu procesów rozwojowych;
- rozwój obszarów dla potencjalnych inwestorów pod kątem możliwości rozwoju stref działalności gospodarczej;
- wspieranie rozwoju strefy działalności gospodarczej w kierunku powstawania i efektywnego funkcjonowania przedsiębiorstw wraz z oddziaływaniem na obszary wiejskie;
- kreowanie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie wartości PKB poprzez rozwój sektora usług i przedsiębiorstw;
- dywersyfikacja gospodarki biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych celem wzmocnienia funkcji gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego okresu regresu gospodarczego w wymiarze ponadregionalnym;
- zniwelowanie istniejących barier transgranicznych i zacieśnienie współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z Ukrainy i Słowacji;
- wprowadzenie w ośrodkach miejskich rozwiązań wpisujących się w ideę Smart City;
- kształtowanie miejskich terenów zieleni w nawiązaniu do idei: „zielone miasta”;





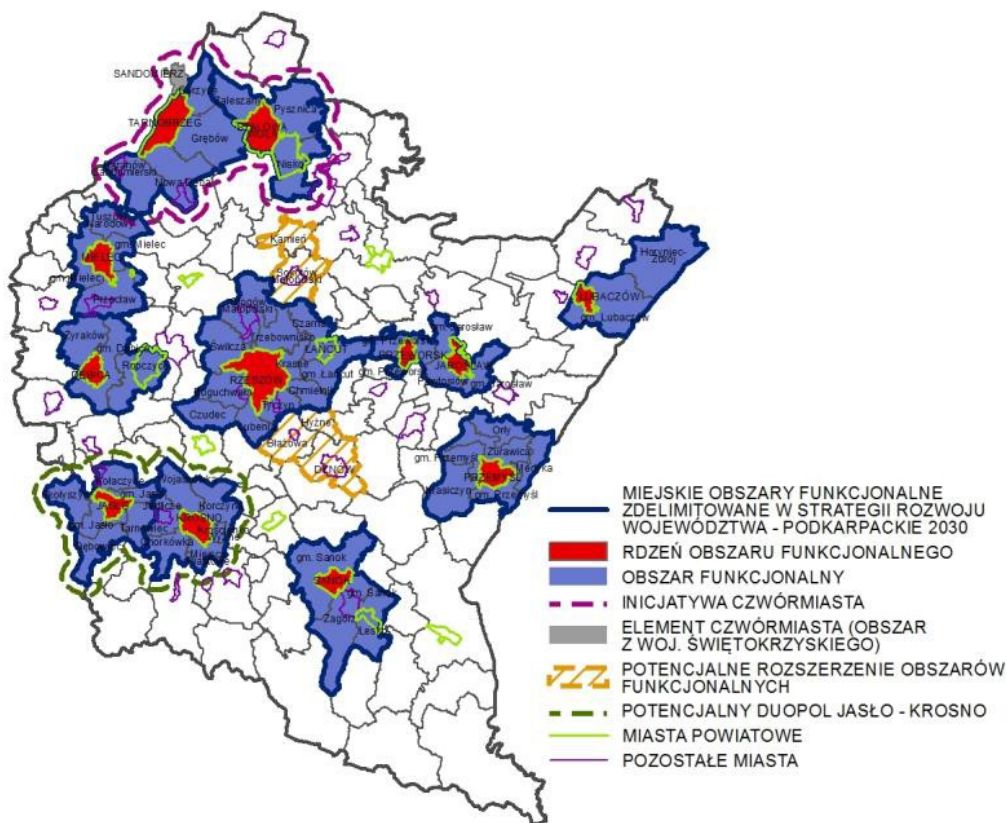
- wsparcie rozwoju biegunów wzrostu z wykorzystaniem ich potencjału turystycznego i rekreacyjnego.

### 7.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu

Zakładane działania:

- zwiększenie spójności terytorialnej obszarów funkcjonalnych budową, rozbudową oraz modernizacją infrastruktury kolejowej;
- podniesienie bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez budowę obwodnic i odciążenie centrów miast od przeciążeń wynikających z transportu indywidualnego i komunikacji publicznej;
- modernizacja i rozwój infrastruktury dróg lokalnych w celu zwiększenia spójności obszarów funkcjonalnych miast;
- rozwój transportu publicznego, w tym poprzez modernizację i rozwój infrastruktury w celu efektywniejszego przemieszczania się wewnątrz obszarów funkcjonalnych oraz między nimi;
- wspieranie systemu zrównoważonego transportu wraz węzłami intermodalnymi typu P&R, B&R;
- rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach oraz służących rekreacji

Rycina 1. Miejskie Obszary Funkcjonalne



Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.



Powiat Jasielski z uwagi na swój charakter jak i położenie wpisuje się Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju.

W zakresie ww. obszarów wspierane będą następujące działania:

### **7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju**

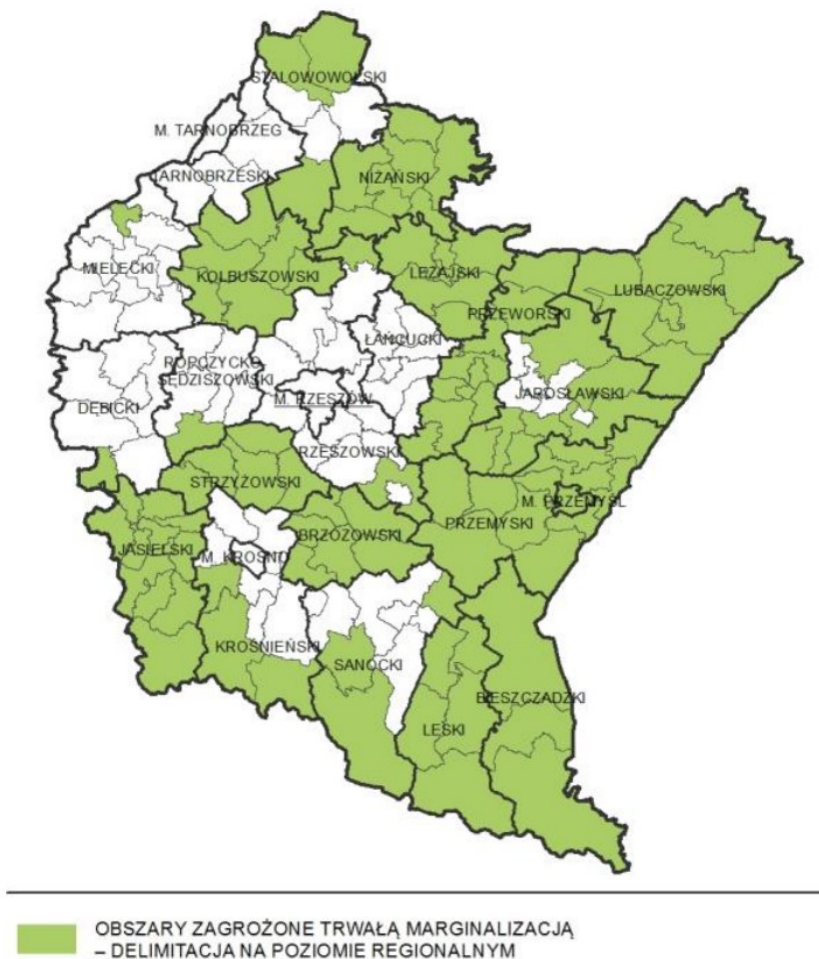
#### **7.3.1. Wzmocnienie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w województwie**

Zakładane działania:

- rozwój sektora inwestycji prywatnych w oparciu o lokalne zasoby;
- aktywizacja lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów publicznych, prywatnych, organizacji pozarządowych i mieszkańców;
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej poprzez zapewnienie przygotowanych terenów inwestycyjnych;
- pobudzenie procesów rozwojowych poprzez zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej na zewnątrz, w tym rozwój infrastruktury drogowej łączącej się z węzłami sieci dróg szybkiego ruchu oraz infrastruktury kolejowej;
- włączenie komunikacyjne obszarów o utrudnionej dostępności;
- dostosowanie infrastruktury technicznej (energetycznej, telekomunikacyjnej, wodnokanalizacyjnej) i społecznej warunkującej rozwój gospodarczy i wyższą jakość życia mieszkańców;
- wzmocnienie roli instytucji publicznych jako inicjatora nawiązywania partnerstw, współpracy z innymi instytucjami publicznymi, społeczeństwem i innymi interesariuszami na rzecz rozwoju regionu;
- ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych poprzez wielopłaszczyznowe wykorzystanie potencjału współpracy transgranicznej;
- intensyfikacja działań w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego.



Rycina 2. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją – poziom regionalny



Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.

Powiat Jasielski z uwagi na swój charakter jak i położenie wpisuje się również w Obszary Wiejskie. W zakresie ww. obszarów wspierane będą następujące działania:

#### 7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku

##### 7.4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej

Zakładane działania:

- poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym, w tym w relacji do najbliższego regionalnego bieguna wzrostu;
- zwiększenie dostępności cyfrowej poprzez rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej;
- modernizacja i rozbudowa energetycznych linii przesyłowych jako podniesienie komfortu życia i bezpieczeństwa mieszkańców;
- rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ściekowej;
- poprawa zarządzania sektorem gospodarki odpadami;



- tworzenie korzystnych warunków w tym kompleksowej infrastruktury technicznej dla rozwoju przedsiębiorczości.

#### **7.4.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich**

Zakładane działania:

- promowanie lokalnych zasobów (produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych) w celu powstawania alternatywnych źródeł dochodów;
- aktywizacja lokalnych społeczności ukierunkowana na rozwój przedsiębiorczości jako element wzrostu dochodów ludności wiejskiej;
- kreowanie postaw przedsiębiorczych i lokalnych inicjatorów działalności gospodarczej;
- wspieranie i profilowanie specjalizacji regionalno-lokalnej oraz centrów produkcyjno-usługowych;
- ukierunkowanie na dywersyfikację specjalizacji w celu podniesienia towarowości gospodarstw rolniczych;
- rozwój funkcji turystycznych, kompleksowo wykorzystujących lokalne zasoby i specjalizacje.

#### **7.4.3. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym**

Zakładane działania:

- wsparcie mieszkańców w realizacji działań wynikających z lokalnych dokumentów strategicznych mających na celu wzmocnienie tożsamości regionalnej;
- podejmowanie współpracy na rzecz integracji społeczności lokalnej w planowaniu wspólnych działań i podejmowaniu wyzwań rozwojowych;
- poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego opartych na lokalnych zasobach przyczyniające się do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców obszarów wiejskich, integracji społecznej i aktywizacji, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- promocja lokalnej twórczości kulturalnej, rzemieślniczej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, przyczyniającej się do wykreowania produktów charakterystycznych dla poszczególnych miejscowości w oparciu o istniejące zasoby;
- promocja regionalnych specjalizacji w rolnictwie, jego otoczeniu i rybactwie (winiarstwo, pszczelarstwo art. oraz usługi socjalne i rzemiosło, handel, przetwórstwo produktów rolnych, rękodzieło art.);
- upowszechnianie dobrych praktyk przez społeczność lokalną na płaszczyźnie międzyregionalnej i międzynarodowej;
- wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi.

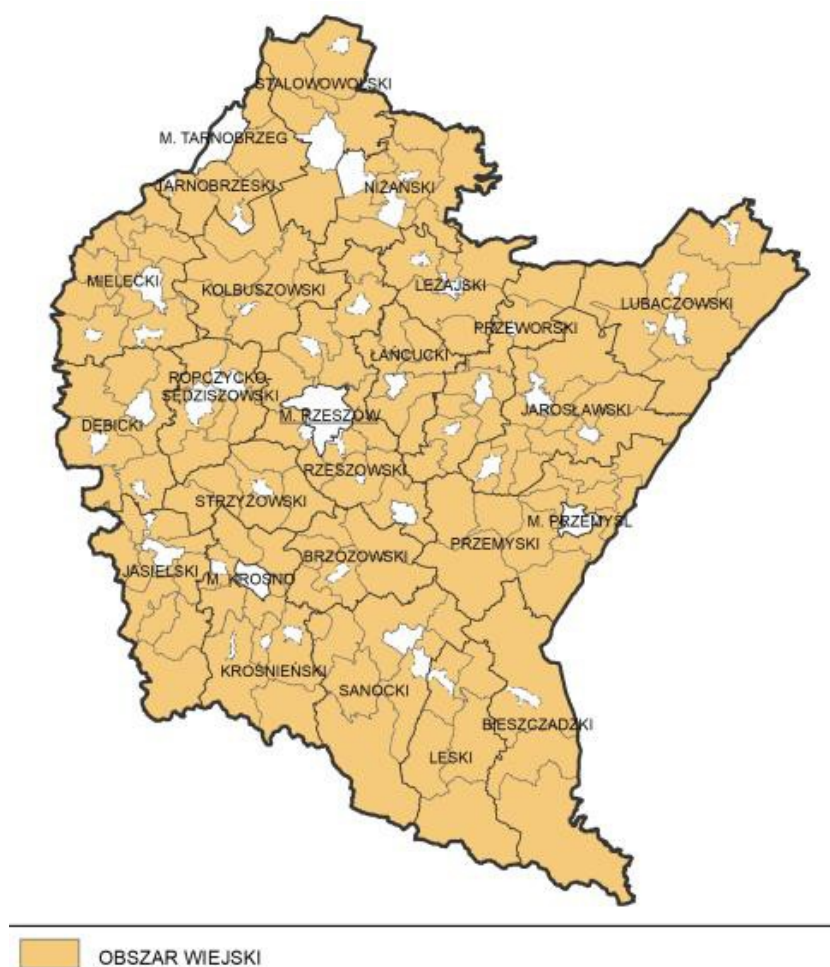
#### **7.4.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej**

Zakładane działania:



- dostosowanie przestrzeni wiejskiej do potrzeb gospodarczych i społecznych mieszkańców;
- efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów;
- wykorzystanie potencjału uzdrowskiego w projektowaniu przestrzeni wiejskiej;
- poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni wiejskiej uzyskana poprzez wspieranie projektów mających na celu urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- budowa oraz modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój funkcji kulturowo-społecznych na terenach wiejskich;
- racjonalne wykorzystanie przestrzeni produkcyjnej i osadniczej dzięki wspieraniu działań scalieniowych i zagospodarowania poscaleniowego.

Rycina 4. Obszary wiejskie województwa podkarpackiego



Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.



### 13. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030, jako dokument kierunkowy, przede wszystkim powinna być spójna z Wieloletnią prognozą finansową powiatu oraz corocznymi uchwałami budżetowymi. Tylko zapewnienie przez Starostę Powiatu Jasielskiego środków na realizację przedsięwzięć strategicznych da możliwość osiągnięcia najważniejszych celów, zidentyfikowanych w wielokierunkowym procesie strategicznym. Należy także pamiętać, iż podczas tworzenia nowych bądź aktualizacji istniejących sektorowych powiatowych planów i programów, powinny być one spójne ze Strategią Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 – przynajmniej odnośnie celów strategicznych, kluczowych przedsięwzięć oraz kierunków działań.

Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie. Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodne z obowiązującymi zasadami. Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania. Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom. W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii. Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

Do takich dokumentów należą art.:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gmin należących do Powiatu Jasielskiego,
- Plany miejscowe,
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych,
- Powiatowy program ochrony środowiska,
- Plan gospodarki niskoemisyjnej,
- Program budowy dróg,
- Lokalne Programy Rewitalizacji,
- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Realizacja i wdrażanie Strategii opierać się będzie na następujących zasadach:

- ZASADA RÓWNOWAŻENEGO ROZWOJU – przewiduje podejmowanie działań i tworzenie warunków dla generowania rozwoju całej jednostki, ale z uwzględnieniem potrzeb i potencjałów charakterystycznych dla różnych jej części; działania te zapewnią respektowanie ustaleń dokumentów w zakresie społeczno-gospodarczym i przestrzennym.
- ZASADA CELOWOŚCI I EFEKTYWNOŚCI INTERWENCJI – polega na zapewnieniu spójności działań różnych partnerów z celami Strategii, optymalizacji stosowanych metod i środków dla osiągnięcia założonych celów.



- ZASADA NADRZĘDNOŚCI – Strategia Rozwoju Powiatu będzie stanowić dokument nadrzędny w stosunku do innych dokumentów na poziomie lokalnym. Determinuje to konieczność zapewnienia spójności wszystkich typów dokumentów opracowanych na szczeblu lokalnym z celami wyznaczonymi w ww. dokumencie.
- ZASADA PARTNERSTWA I WSPÓŁPRACY- przewiduje ona nawiązanie ścisłej współpracy instytucji publicznych i innych podmiotów realizujących w sposób bezpośredni lub pośredni działania związane z implementacją Strategii, jak również mieszkańców i ich organizacji oraz przedstawicieli świata biznesu i nauki, tak, aby w pełni angażować endogeniczne zasoby dla dynamicznego rozwoju powiatu.
- ZASADA WIELOSZCZEBLOWEGO ZARZĄDZANIA I ZINTEGROWANYCH PROJEKTÓW – sensem przedmiotowej zasady jest podejmowanie skoordynowanych działań i inwestycji prorozwojowych realizowanych przez różne podmioty i finansowanych z różnych źródeł w celu zapewnienia ich komplementarności i znacznej wartości dodanej. Realizacja zintegrowanych projektów zapewni znacznie większe korzyści niż prowadzenie punktowych, odseparowanych od siebie działań i inwestycji.

## 14. System monitoringu i wdrażania Strategii

Monitoring jest jednym z kluczowych elementów procesu wdrażania strategii, niezbędnym dla osiągnięcia założonych celów. Jest to proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanego dokumentu, szczególnie w aspekcie finansowym i rzeczowym. Monitoring ma za zadanie ocenić, czy dany program jest wdrażany zgodnie z planem.

Każda strategia rozwoju musi podlegać także bieżącej kontroli i ocenie realizacji jej rezultatów, czyli monitoringowi. Jest to szczególnie ważne, gdy sytuacja obszaru oraz wpływające na nią uwarunkowania zewnętrzne szybko się zmieniają. Celem monitoringu (szczególnie w momentach radykalnych zmian otoczenia) jest, oprócz kontroli i oceny, dostosowywanie przyjętych w strategii ustaleń do zmieniającej się rzeczywistości. Czasem bowiem jest tak, że w związku ze zmianą uwarunkowań należy zrezygnować z pewnych celów, niektóre zmodyfikować lub też wprowadzić nowe. Monitorowanie strategii musi być więc procesem, do którego podchodzi się z równą starannością jak do procesu samego tworzenia strategii.

### System realizacji Strategii

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy: publiczne, biznesowe i prywatne.

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii:

#### 1. Sektor Publiczny:

- władze samorządowe powiatu,
- Starostwo Powiatowe i jednostki powiatowe,
- jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie.



## 2. Sektor Biznesowy:

- przedsiębiorcy,
- kluczowi pracodawcy,
- organizacje otoczenia biznesu,
- zrzeszenia gospodarcze itp.

## 3. Sektor Społeczny:

- mieszkańcy,
- organizacje pozarządowe,
- grupy nieformalne,
- liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Sprawna realizacja Strategii zależy od zaangażowania wielu podmiotów. Z tego powodu, podstawową zasadą przyświecającą jej realizacji, powinno być partnerstwo wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces realizacji.

Szeroki zakres dokumentu strategicznego zakłada zaangażowanie wielu podmiotów i partnerów, wśród których kluczową rolę pełnić będą instytucje samorządowe, organizacje społeczne, przedsiębiorcy i mieszkańcy.

Ważnym elementem współdziałania, będzie prowadzenie szerokiego dialogu społecznego i umożliwianie poszczególnym zainteresowanym podmiotom możliwości szerokiej partycypacji. Zaangażowanie mieszkańców, podmiotów społecznych i przedsiębiorców, powinno zaowocować wypracowaniem modelu współpracy, w którym partycypacja społeczna wytwarza warunki do współzarządzania Powiatem Jasielskim przez mieszkańców.

Bezpośredni nadzór nad realizacją Strategii, pełnić będzie Starosta Powiatu Jasielskiego wraz z oddelegowanymi do tych zadań pracownikami.

Do głównych zadań należeć będzie:

- Ewaluacja i monitorowanie procesu realizacji zadań, określonych w Strategii;
- Koordynacja procesu, jej ewentualnej aktualizacji;
- Zapewnianie działań w zakresie promocji Strategii;
- Poszukiwanie wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii pozabudżetowych źródeł finansowania dla projektów.

### **System monitoringu Strategii**

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania Strategii. Monitoring jest prowadzony w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji





strategii – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań lub podmiotów odpowiedzialnych / współpracujących przy realizacji.

Dzięki niemu można:

- podjąć działania zaradcze,
- skorygować plany,
- zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

Prowadzony corocznie monitoring realizacji Strategii ma odpowiadać na pytanie czy, i jak realizowane są poszczególne cele. W ten sposób nie jest jednak możliwe uzyskanie pełnej wiedzy na temat wdrażania i aktualności Strategii. Dlatego też proponuje się po 3 pełnych latach wdrażania Strategii przeprowadzenie przeglądu (z elementami ewaluacji) Strategii, który powinien odpowiedzieć na pytania dotyczące:

- trafności – tzn. czy cele zapisane w Strategii nadal odpowiadają problemom i wyzwaniom rozwojowym powiatu,
- skuteczności – tzn. stopnia realizacji poszczególnych celów, a także wskazania barier (w tym zewnętrznych) w ich realizacji.

W zależności od wyników oceny (ewaluacji), powinna być dokonana aktualizacja Strategii, jej zakres uzależniony zaś powinien być od wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu oraz zmian zachodzących w dalszym i bliższym otoczeniu (nowe szanse rozwojowe).

## 15. Konsultacje, opiniowanie i ewaluacja ex-ante

### Przedmiot i cel konsultacji.

Konsultacje dotyczyły projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030”. Celem konsultacji było zebranie uwag i komentarzy do projektu dokumentu.

W ramach konsultacji przeprowadzono:

a) na podstawie art. 3d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 19a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324.) konsultacje z jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030”;

b) na podstawie art. 3d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz Uchwałą Nr LIV/389/2018 Rady Powiatu Jasielskiego z dnia 24 maja 2018 roku w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Powiatu Jasielskiego konsultacje społeczne z mieszkańcami Powiatu Jasielskiego projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030”.



**Termin przeprowadzenia konsultacji i czas ich trwania;**

Konsultacje były prowadzone w dniach od 9 kwietnia do 9 maja 2024 r. (31 dni).

**Forma konsultacji.**

Konsultacje prowadzone były:

- w formie pisemnej pocztą tradycyjną na adres: Starostwo Powiatowe w Jaśle, ul. Rynek 18, 38-200 Jasło, z dopiskiem „Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 – konsultacje”
- w formie elektronicznej na adres e-mail [starosta@powiat.jaslo.pl](mailto:starosta@powiat.jaslo.pl),
- osobiście, w siedzibie Starostwa Powiatowego w Jaśle, ul. Rynek 18, 38-200 Jasło, w sekretariacie pokój nr 314,
- online za pośrednictwem formularza elektronicznego dostępnego pod linkiem.

**Upublicznienie konsultacji.**

Informacja o konsultacjach ukazała się na stronie internetowej powiatu, w Biuletynie Informacji Publicznej, a także w mediach społecznościowych. Mieszkańcy byli informowani o konsultacjach również za pośrednictwem poszczególnych gmin.

Informację o konsultacjach przekazano do jednostek samorządu terytorialnego (w tym do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, gmin wchodzących w skład Powiatu Jasielskiego, sąsiednich gmin i powiatów) oraz partnerów społeczno-gospodarczych.



Otrzymaane uwagi do dokumentu/ proponowane zmiany:

Tabela nr 21. Otrzymaane uwagi do dokumentu /proponowane zmiany.

| Lp. | Adres zamieszkania / siedziby zgłaszającego uwagi: | Rozdział, którego dotyczy uwaga | Nr strony     | Akapit  | Treść uwagi   | Propozycja zmiany                    | Rozstrzygnięcie                              |
|-----|--|---------------------------------|---------------|---|---|--------------------------------------|--|
| 1.  | Krajowice  | 3.11                            | 53            | tabela nr 12 wiersz Gmina Brzyska kolumna OSP   | błędnie podana ilość jednostek osp, na terenie Gminy Brzyska jest 7 jednostek   | 7                                    | Uwaga uwzględniona. Zapis został poprawiony. |
| 2.  | Krajowice  | 7                               | 100, 103      | tabela 18 kierunki działań/ tabela 19 rezultaty | Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej na terenie Powiatu Jasielskiego: zapewnienie dobrego stanu technicznego dróg gminnych..?  | czy nie powinno być dróg powiatowych | Uwaga uwzględniona. Zapis został poprawiony. |
| 3.  | Krajowice  | rozdział 9                      | od 113 do 116 | mapy nr 4, 5, 6                                 | na mapach brak zaznaczenia m. Brzyska, które są siedzibą gminy, natomiast Kołaczyce zdają się być na terenie gminy Brzyska; na mapie nr 5 drogi wojewódzkie prowadzone są po drogach krajowych, a gminne po powiatowych; mapa nr 6 brak zaznaczenia sieci Natura 2000 Wisłoka z | jw.                                  | Uwaga uwzględniona. Zapis został poprawiony. |



|    |           |   |   |                          |   |  |  |
|----|-----------|---|---|--------------------------|---|--|--|
|    |           |   |   |                          | dopływami; natomiast Liwocz zdaje się być w Kołaczycach, czy też Kołaczyce na Liwoczu?                          |  |  |
| 4. | Tarnowiec | 3. Diagnoza społeczno – gospodarcza 3.1. Położenie i dostępność komunikacyjna | 6 | dotyczy całego rozdziału | Zbyt mało uwagi poświęcono kwestiom odnoszącym się do zrównoważonego transportu na terenie powiatu jasielskiego | Proponuje się rozbudowę Strategii np. o dodatkowy rozdział dotyczący planowania transportu na terenie powiatu jasielskiego. Powinien być tam zawarty opis istniejących problemów oraz kierunki rozwoju w zakresie transportu jak również planowane inwestycje, poprzez które nastąpi realizacja celów. Należy uwzględnić wszelkie działania związane z rozwojem dróg, tras pieszych oraz tras pieszo – rowerowych, inwestycji służących poprawie bezpieczeństwa niezmotoryzowanych uczestników ruchu. Argumentem przemawiającym za wnioskowaną zmianą są odpowiedzi ankietowanych j.n.: Pyt. 10. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWAŻNIEJSZE DLA SPOŁECZNEGO I GOSPODARCZEGO ROZWOJU POWIATU JASIELSKIEGO - 6 CZYNNIKÓW KLUCZOWYCH DLA ROZWOJU POWIATU: Najwięcej respondentów wskazywało na infrastrukturę dróg i chodników<br>1. Rozbudowa / poprawa stanu dróg i chodników – 298 wskazań respondentów, Pyt. 13. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWIĘKSZĄ SZANSĄ DLA ROZWOJU POWIATU? 2. Turystyka – m.in. ścieżki rowerowe na wzór Velo Dunajec i Velo Raba, wykorzystanie położenia w zlewni 3 rzek, po wałach jak np. w Krakowie -Wiślana Trasa | Uwaga uwzględniona. Zapis został poszerzony. |



|  |  |  |  |  |  |   |  |
|--|--|--|--|--|--|---|--|
|  |  |  |  |  |  | <p>Rowerowa, ścieżki rowerowe np. szlakiem winnym, archeologicznym (Trzcinica), otwarcie parku sportu w Trzcinicy, zagospodarowanie stawów Przysieki-Siepietnica (np. ścieżki wokół stawów z wiatami przystankowymi, polami grillowymi itp., ścieżka rowerowa do Fulusza itp., 3. Poprawa dostępności komunikacyjnej (S19, łatwy dostęp do autostrady A4), poprawa komunikacji z obszarami Polski, rozwój sektora transportu publicznego, S19, DK73 Jasło-Pilzno, DK73 „obwodnica Tarnowa” w nowym wariantcie, rozbudowa połączeń kolejowych z Rzeszowem (regio-ekspres), oraz Krakowem (w przyszłości przez Nowy Sącz po nowej linii kolejowej). Dobre połączenie komunikacyjne z innymi miastami województwa – m.in. budowa zjazdu z autostrady z miejscowości Pilzno oraz trasy szybkiego ruchu Pilzno - Miejsce Piastowe, Budowa szybkiej kolei nowym śladem z Krakowa przez Jasło, Krosno, Sanok i dalej w Bieszczady, Pyt. 15. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWIĘKSZYM ZAGROŻENIEM DLA ROZWOJU POWIATU? Odp. Wykluczenie komunikacyjne. Pyt. 16. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJSŁABSZĄ STRONĄ POWIATU? •</p> <p>Infrastruktura drogowa: m.in. brak obwodnicy Jasła na trasie Krosno - Tarnów, brak łącznika z A4 i S19, stan dróg/chodników/parkingów, • Transport publiczny</p> |  |
|--|--|--|--|--|--|---|--|

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.



Ponadto w dokumencie zidentyfikowano następujące zapisy wymagające korekty:

Tabela nr 22. Zidentyfikowane zapisy wymagające korekty.

| Lp. | Strona  | Miejsce zmiany (np. nr rozdziału, nazwa rozdziału, punkt itp.) | Zapis jaki widnieje w dokumencie                                | Wprowadzona korekta   | Uzasadnienie   |
|-----|---------|--|---|---|--|
| 1.  | 59,128  | Tabela nr 14 oraz tabela nr 20                                 | Brak zapisu   | Dodanie nowej inwestycji: „Budowa turystycznych ciągów rowerowych i pieszych do miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie Powiatu Jasielskiego oraz nawiązujących do Jasielskiego Szlaku Winnego.”  | W trakcie przygotowywania dokumentu została zaktualizowana lista inwestycji. |
| 2.  | 47      | Rozdział 3.8   | W Powiecie Jasielskim znajduje się 8 liceów ogólnokształcących. | W Powiecie Jasielskim znajduje się 9 liceów ogólnokształcących (z czego 8 prowadzi nabory).   | W celu doprecyzowania informacji.  |
| 3.  | 127-128 | Rozdział 11  | Brak zapisu   | „Wykaz kluczowych projektów realizujących strategiczne cele powiatu z określeniem potencjalnych źródeł finansowania” w Tabeli nr 20 w poz. 37 dotyczącej zadania „Budowa oraz przebudowa infrastruktury około drogowej na terenie Powiatu Jasielskiego tj. ciągów pieszych, rowerowych oraz pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą umieszczono odcinek pn. „Nr 1905R Kąty-Desznica-Świątkowa Wielka - Świątkowa Mała” | W celu doprecyzowania informacji i inwestycji na poszczególnych odcinkach.   |
| 4.  | 63      | Tabela nr 15   | PSZOK w trakcie budowy.   | PSZOK funkcjonuje.  | Aktualizacja statusu budowy PSZOK.   |



|    |              |  |   |   |   |
|----|--------------|--|---|---|---|
| 5. | 22           | Rozdział 3.5<br>Najważniejsze cykliczne imprezy kulturalne w powiecie. | Brak zapisu   | Dodanie dodatkowych imprez: <ul style="list-style-type: none"><li>• Konkurs piosenki obcojęzycznej LOVE ME TENDER</li><li>• Prezentacja szkół podstawowych Powiatu Jasielskiego „Szkolne Hity”</li><li>• Powiatowy turniej szachowy o puchar Starosty Jasielskiego</li><li>• Konkursy recytatorskie</li><li>• Święto placówek wychowania pozaszkolnego EMDEKIADA</li><li>• Festiwal teatralny LALKI w OGRÓDKU</li></ul> | Aktualizacja zapisów dotyczących imprez kulturalnych.       |
| 6. | 58, 111, 124 | Tabela nr 14, 19,20  | Zakup sondy pomiarowej do Systemu Monitoringu Przeciwpowodziowego na rzece Wistoce i jej dopływach, | Usunięcie tej inwestycji na rzecz: Budowa kanału ulgi na rzece Wistoce celem zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta Jasła.   | Aktualizacja zapisów dotyczących inwestycji.                |
| 7. | 55           | Organizacje pozarządowe  | Brak  | 7. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Jasielski Klub Sportowy Czarni 1910 Jasło” – zajmuje się popularyzacją i rozwojem różnych dyscyplin sportu, organizuje sekcje i szkolenia sportowe jak również organizuje zawody i imprezy sportowe.   | Aktualizacja zapisów dotyczących organizacji pozarządowych. |
| 8. | 48           | Tabela nr 10. Placówki medyczne w Powiecie Jasielskim.                 | Brak  | Aktualizacja adresów.   | Aktualizacja zapisów dotyczących placówek medycznych.       |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatu Jasielskiego.



### Wnioski z konsultacji

- W trakcie konsultacji spłynęło łącznie 4 uwagi i opinie,
- 4 uwagi zostały uwzględnione,
- zidentyfikowano również 6 zapisów wymagających dodatkowych korekt/aktualizacji.

## 16. Spis tabel/wykresów/rycin

### Spis tabel

- Tabela nr 1. Zestawienie gruntów w Powiecie Jasielskim stan na 31.12.2022 r. – str. 11
- Tabela nr 2. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie powiatu jasielskiego.
- Tabela nr 3. Instytucje kultury w Powiecie Jasielskim.
- Tabela nr 4. Ilość woluminów i wypożyczeń w ciągu roku 2021.
- Tabela nr 5. Ilość odwiedzin w wypożyczalni i czytelni w roku 2021.
- Tabela nr 6: Ilość zarejestrowanych czytelników w roku 2021. Podział według zawodów.
- Tabela nr 7. Zabytki w Powiecie Jasielskim.
- Tabela nr 8. Rozkład klubów i zespołów sportowych w poszczególnych gminach Powiatu/Charakterystyka klubów.
- Tabela nr 9. Dane demograficzne wg miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2022 r.)
- Tabela nr 10. Placówki medyczne w Powiecie Jasielskim.
- Tabela nr 11. Placówki Pomocowe w Powiecie Jasielskim.
- Tabela nr 12. Organizacje pozarządowe w Powiecie Jasielskim.
- Tabela nr 13. Przychody z tytułu PIT i CIT w Powiecie Jasielskim i Powiatach sąsiadujących.
- Tabela nr 14. Plan zadań inwestycyjnych dla Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030
- Tabela nr 15. Dostęp mieszkańców poszczególnych gmin powiatu do sieci kanalizacyjnej, gazowej, wodociągowej oraz dot. Odpadów.
- Tabela nr 16. Planowane działania w celu przeciwdziałania zagrożeniom powodzi, suszy, osuwisk.
- Tabela nr 17. Analiza SWOT.
- Tabela nr 18. Kierunki działań.
- Tabela nr 19. Rezultaty działań i wskaźniki ich realizacji.
- Tabela nr 20. Źródła finansowania kluczowych projektów Powiatu Jasielskiego.
- Tabela nr 21. Otrzymane uwagi do dokumentu /proponowane zmiany.
- Tabela nr 22. Zidentyfikowane zapisy wymagające korekty.

### Spis map

- Mapa 1. Powiat Jasielski.
- Mapa 2. Powiat Jasielski na tle Województwa Podkarpackiego.
- Mapa 3. Powiat Jasielski w podziale na gminy.
- Mapa 4. Funkcje terenów w Powiecie Jasielskim (lasy, tereny rolnicze, wody, zabudowa mieszkaniowa, obszary zagrożone powodzią).





Mapa 5. Elementy struktury osadniczej wraz z układem komunikacyjnym (drogi wojewódzkie, drogi powiatowe, drogi gminne główne, obszar zabudowy).

Mapa 6. Obszary ochrony przyrody na terenie Powiatu Jasielskiego wraz z elementami infrastruktury turystycznej (np. szlak rowerowy, ścieżki przyrodnicze, obszar Beskidu Niskiego, itd.).

Mapa 7. Zasoby dziedzictwa kulturowego.

Mapa 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – rozmieszczenie planowanych interwencji i zmiany w przestrzeni.

**Spis rycin:**

Rycina 1. Miejskie Obszary Funkcjonalne.

Rycina 2. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją – poziom regionalny.



## 17. Materiały wykorzystane do opracowania Strategii

### ***Kwestionariusz badania opinii mieszkańców powiatu***

#### ***Opracowanie Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030.***

Szanowni Państwo,

w związku z opracowaniem Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023-2030 serdecznie zapraszamy Państwa do wzięcia udziału w badaniu ankietowym.

Strategia będzie wyznaczała przyszłe kierunki rozwoju Powiatu, a także priorytety w zakresie działalności władz samorządowych. W związku z tym bardzo ważne jest, aby Strategia odpowiadała rzeczywistym potrzebom i preferencjom mieszkańców. Dlatego też chcielibyśmy poprosić Państwa o wypełnienie poniższego kwestionariusza dotyczącego doświadczeń i oczekiwań mieszkańców poszczególnych Gmin Powiatu Jasielskiego.

Gwarantujemy Państwu pełną anonimowość, wyniki badania będą opracowywane i prezentowane jedynie w formie zbiorczych zestawień statystycznych.

Z góry dziękujemy za udział w badaniu!

#### **OCENA JAKOŚCI I WARUNKI ŻYCIA W POWIECIE JASIELSKIM**

|  |                          |                          |                          |                          |                          |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| <b>1. Jak oceniają Państwo Powiat jako miejsce zamieszkania?</b> | <b>Bardzo dobrze</b>     | <b>Dobrze</b>            | <b>Średnio</b>           | <b>Źle</b>               | <b>Bardzo źle</b>        |
|  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

|  |                          |                          |
|--|--------------------------|--------------------------|
| <b>2. Czy jest Pan/Pani zadowolony/zadowolona z warunków życia w miejscu swojego zamieszkania?</b> | <b>TAK</b>               | <b>NIE</b>               |
|  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

| <b>3. INFRASTRUKTURA I USŁUGI PUBLICZNE</b> | <b>BARDZO DOBRE</b>      | <b>DOBRE</b>             | <b>ŚREDNIE</b>           | <b>ZŁE</b>               | <b>BARDZO ZŁE</b>        |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Stan dróg                                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |



|   |                          |                          |                          |                          |                          |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Stan chodników  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Możliwość dojazdu do okolicznych miejscowości   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność i funkcjonowanie infrastruktury wodociągowej                                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność i funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej                                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostęp sieci gazowej  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostęp sieci energetycznej  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność transportu publicznego   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność transportu oferowanego przez prywatnych przewoźników                               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność Internetu  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność usług publicznych świadczonych przez Internet                                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Bezpieczeństwo  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Czystość i porządek   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Gospodarka odpadami   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Zagospodarowanie przestrzeni publicznej (rynki, place, skwery, parki, miejsca spotkań i inne) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Standard i dostępność mieszkań/domów  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność i jakość usług administracyjnych   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Jakość działań związanych z ochroną środowiska (stan powietrza, wody, lasów, itd.)            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Jakość działań związanych z ochroną przeciwpowodziową / przed suszą.                          | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Uwagi:  |                          |                          |                          |                          |                          |

| <b>4. GOSPODARKA, RYNEK PRACY</b>           | <b>BARDZO DOBRE</b>      | <b>DOBRE</b>             | <b>ŚREDNIE</b>           | <b>ZŁE</b>               | <b>BARDZO ZŁE</b>        |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Oferty pracy i możliwość rozwoju zawodowego | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Poziom aktywności zawodowej mieszkańców     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |



|  |                          |                          |                          |                          |                          |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Dostępność zasobów ludzkich, o pożądanym kwalifikacjach                                  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Przedsiębiorczość mieszkańców  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność miejsc/terenów przeznaczonych pod inwestycje                                  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Wyposażenie w infrastrukturę techniczną terenów pod inwestycje i działalność gospodarczą | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność instytucji wspierających, tzw. Instytucji otoczenia biznesu                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Innowacyjność przedsiębiorstw  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Aktywność mieszkańców w podejmowaniu wspólnych decyzji/działań                           |                          |                          |                          |                          |                          |
| Dostęp do obiektów usługowo-handlowych   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Uwagi:   |                          |                          |                          |                          |                          |

| <b>5. TURYSTYKA, SPORT I KULTURA</b>   | <b>BARDZO DOBRE</b>      | <b>DOBRE</b>             | <b>ŚREDNIE</b>           | <b>ZŁE</b>               | <b>BARDZO ZŁE</b>        |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Walory krajobrazowe  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Atrakcyjność Powiatu dla turystów  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność bazy gastronomicznej  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność bazy noclegowej   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność infrastruktury turystycznej (tablice informacyjne, oznaczenia szlaków, informatory, wypożyczalnie sprzętu sportowego – rowerów, itp.) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność infrastruktury sportu i rekreacji (plac zabaw, boiska sportowe, obiekty sportowe, ścieżki rowerowe i inne)                            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Poziom oferty i wydarzeń sportowych  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność instytucji kultury (biblioteki, domy kultury, muzea)  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Poziom oferty i wydarzeń kulturalnych  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |



|   |                          |                          |                          |                          |                          |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Działania promocyjne prowadzone przez instytucje Powiatu Jasielskiego | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Uwagi:  |                          |                          |                          |                          |                          |

| <b>6. EDUKACJA</b>   | <b>BARDZO DOBRE</b>      | <b>DOBRE</b>             | <b>ŚREDNIE</b>           | <b>ZŁE</b>               | <b>BARDZO ZŁE</b>        |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Dostępność i jakość miejsc opieki nad dziećmi do lat 3   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność i jakość opieki przedszkolnej   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie podstawowym  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie ponadpodstawowym   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność kształcenia ustawicznego ( tzw. Uczenie się przez całe życie)   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Jakość oferty kształcenia ustawicznego   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostosowanie ofert kształcenia ustawicznego do potrzeb lokalnego rynku pracy   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Możliwość podnoszenia kwalifikacji i zdobywania nowych kompetencji przez osoby dorosłe (kursy, szkolenia, warsztaty, itp.) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność zajęć dodatkowych dla dzieci (świetlice, zajęcia w domach kultury, kluby sportowe, ogniska, itp.)               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Uwagi:   |                          |                          |                          |                          |                          |

| <b>7. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO SOCJALNE</b>                  | <b>BARDZO DOBRE</b>      | <b>DOBRE</b>             | <b>ŚREDNIE</b>           | <b>ZŁE</b>               | <b>BARDZO ZŁE</b>        |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Dostępność i poziom opieki zdrowotnej                                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Możliwość uzyskania wsparcia pozafinansowego od instytucji publicznej | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Możliwość uzyskania wsparcia finansowego od instytucji publicznej     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |



|  |                          |                          |                          |                          |                          |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Dostępność usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych, w tym osób niepełnosprawnych (opieka domowa, dzienne domy pobytu, kluby seniora, itp.)  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Dostępność usług aktywizujących osoby starsze i niesamodzielne, w tym niepełnosprawne (wydarzenia aktywizujące tj. dzień seniora, wydarzenia kulturalne, sportowe dedykowane osobom starszym/niepełnosprawnym, programy zdrowotne, itp.) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Uwagi:   |                          |                          |                          |                          |                          |

| 8. Jak ocenia Pan/i dotychczasowe wykorzystanie środków pochodzących z Funduszy Europejskich na rozwój Powiatu | Bardzo dobrze            | Dobrze                   | Średnio                  | Źle                      | Bardzo źle               |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
|  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

| 9. Proszę ocenić jakie jest zagrożenie poszczególnymi problemami społecznymi w Powiecie Jasielskim | BARDZO DUŻE              | DUŻE                     | ŚREDNIE                  | MAŁE                     | BARDZO MAŁE              |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Problemy wieku podeszłego  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Niepełnosprawność lub długotrwała choroba  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Przemoc w rodzinie   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Uzależnienia (alkohol, narkotyki, inne)  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Ubóstwo, niewydolność materialna rodziny   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Brak pracy, bezrobocie   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Bezdomność   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Przestępczość  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Inne:  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

**10. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWAŻNIEJSZE DLA SPOŁECZNEGO I GOSPODARCZEGO ROZWOJU POWIATU JASIELSKIEGO (PROSZĘ WSKAZAĆ NIE WIĘCEJ NIŻ 6 CZYNNIKÓW KLUCZOWYCH DLA ROZWOJU POWIATU):**



|   |                          |
|---|--------------------------|
| Rozbudowa / poprawa stanu dróg i chodników  | <input type="checkbox"/> |
| Rozbudowa / poprawa stanu sieci wodno-kanalizacyjnej  | <input type="checkbox"/> |
| Rozwój usług transportu publicznego   | <input type="checkbox"/> |
| Rozwój sieci Internet i zwiększenie dostępności usług publicznych świadczonych przez Internet   | <input type="checkbox"/> |
| Poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej (tereny inwestycyjne, ulgi podatkowe, itp.)   | <input type="checkbox"/> |
| Poprawa bezpieczeństwa na terenie powiatu   | <input type="checkbox"/> |
| Większa dbałość o środowisko naturalne, gospodarowanie odpadami   | <input type="checkbox"/> |
| Poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej (rynki, place, skwery, parki, miejsca spotkań i inne)   | <input type="checkbox"/> |
| Poprawa i rozbudowa dostępności infrastruktury sportu i rekreacji (place zabaw, boiska sportowe, obiekty sportowe i inne)   | <input type="checkbox"/> |
| Rozwój turystyki i przedsięwzięć rekreacyjnych (infrastruktura turystyczna – wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, wydanie informatorów, rozwój bazy gastronomiczno-noclegowej, itp.)                                   | <input type="checkbox"/> |
| Zwiększenie oferty zajęć (sportowych, kulturalnych, aktywizujących) dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów, osób niepełnosprawnych   | <input type="checkbox"/> |
| Zwiększenie dostępności i jakości miejsc opieki nad dziećmi do lat 3  | <input type="checkbox"/> |
| Zwiększenie dostępności i jakości opieki przedszkolnej  | <input type="checkbox"/> |
| Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych, w tym osób niepełnosprawnych (opieka domowa, dzienne domy pobytu, kluby seniora, itp.)  | <input type="checkbox"/> |
| Zwiększenie dostępności usług aktywizujących osoby starsze i niesamodzielne, w tym niepełnosprawne (wydarzenia aktywizujące tj. dzień seniora, wydarzenia kulturalne, sportowe dedykowane osobom starszym/niepełnosprawnym, programy zdrowotne, itp.) | <input type="checkbox"/> |
| Podniesienie poziomu edukacji społeczeństwa poprzez upowszechnienie wykształcenia średniego i wyższego.   | <input type="checkbox"/> |
| Inne:   | <input type="checkbox"/> |

**11. PROSZĘ OCENIĆ PONIŻSZE STWIERDZENIA DOTYCZĄCE POWIATU – PROSZĘ O ZAZNACZENIE WŁAŚCIWEJ ODPOWIEDZI:**



| DZIAŁANIE / OCENA                              | BARDZO WYSOKA            | WYSOKA                   | ŚREDNIA/<br>PRZECIĘTNA   | NISKA                    | BARDZO NISKA             |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Atrakcyjny jako miejsce zamieszkania           | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Atrakcyjny jako miejsce do pracy               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Atrakcyjny jako miejsce do wypoczynku          | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Atrakcyjniejszy niż sąsiednie powiaty          | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Położony w atrakcyjnym miejscu regionu         | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| To powiat, w którym można czuć się bezpiecznie | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| To powiat, z którym jestem silnie związany/a   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

| 12. PROSZĘ ZAZNACZYĆ <u>JEDNĄ</u> ODPOWIEDŹ Z CZYM CHCIAŁ(A)BY PANI/PAN ABY UTOŹSAMIANO POWIAT W ROKU 2030? |                          |
|---|--------------------------|
| Z Powiatem atrakcyjnym dla turystów,  | <input type="checkbox"/> |
| Z bezpiecznym i atrakcyjnym miejscem do życia   | <input type="checkbox"/> |
| Z Powiatem zapewniającym dostęp do wysokiej jakości usług społecznych,                                      | <input type="checkbox"/> |
| Z Powiatem z doskonale rozwiniętą bazą sportowo-rekreacyjną   | <input type="checkbox"/> |
| Z Powiatem kultywującym tradycje lokalne  | <input type="checkbox"/> |
| Z Powiatem posiadającym bogatą i zróżnicowaną ofertą kulturalną   | <input type="checkbox"/> |
| Z Powiatem przedsiębiorczym, atrakcyjnym dla inwestorów i tworzącym nowe miejsca pracy,                     | <input type="checkbox"/> |
| Z Powiatem ekologicznym dbającym o środowisko naturalne i estetykę otoczenia,                               | <input type="checkbox"/> |
| Z Powiatem z bardzo dobrą ofertą edukacyjną i bazą oświatową  | <input type="checkbox"/> |
| z czymś innym: (czym?):   | <input type="checkbox"/> |

| 13. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWIĘKSZĄ SZANSĄ DLA ROZWOJU POWIATU? |
|--|
| <br><br><br><br>   |

| 14. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWAŻNIEJSZĄ MOCNĄ STRONĄ POWIATU? |
|---|
| <br>  |





|  |
|--|
|  |
|--|

**15. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJWIĘKSZYM ZAGROŻENIEM DLA ROZWOJU POWIATU?**

|  |
|--|
|  |
|--|

**16. CO PANI/PANA ZDANIEM JEST NAJSŁABSZĄ STRONĄ POWIATU?**

|  |
|--|
|  |
|--|

**17. Proszę wskazać trzy priorytetowe inwestycje według Pana/i jakie powinny być najszybciej zrealizowane w Powiecie Jasielskim. Proszę wskazać lokalizację oraz nazwę inwestycji.**

|  |
|--|
|  |
|--|

**18. Czy obecna sytuacja w kraju, ze względu na czas epidemii, wybuch wojny na Ukrainie wpłynęła na Pana/i życie zawodowe? Jeśli tak, proszę określić w jaki sposób (np. utrata pracy....)**

|  |
|--|
|  |
|--|

**19. DODATKOWE UWAGI I SUGESTIE?**

|  |
|--|
|  |
|--|

Ankieta jest ANONIMOWA – podane informacje zostaną wykorzystane jedynie w zbiorczych zestawieniach.

**METRYCZKA**

**Płeć**

Kobieta

Mężczyzna



Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023 – 2030

| Wykształcenie  | Wiek                                | Okres zamieszkania na terenie Powiatu       | Status na rynku pracy                                  |
|--|-------------------------------------|---|--|
| <input type="checkbox"/> podstawowe                  | <input type="checkbox"/> Poniżej 18 | <input type="checkbox"/> Do 1 roku          | <input type="checkbox"/> Pracujący                     |
| <input type="checkbox"/> zawodowe                    | <input type="checkbox"/> 18-25      | <input type="checkbox"/> Od 1 do 10 lat     | <input type="checkbox"/> Rolnik                        |
| <input type="checkbox"/> gimnazjalne                 | <input type="checkbox"/> 26-35      | <input type="checkbox"/> Od 11 do 15 lat    | <input type="checkbox"/> Przedsiębiorca                |
| <input type="checkbox"/> średnie                     | <input type="checkbox"/> 36-45      | <input type="checkbox"/> Od 16 do 20 lat    | <input type="checkbox"/> Bezrobotny                    |
| <input type="checkbox"/> pomaturalne /<br>policealne | <input type="checkbox"/> 46-55      | <input type="checkbox"/> Od 21 do 30 lat    | <input type="checkbox"/> Uczący się<br>(Uczeń/student) |
| <input type="checkbox"/> niepełne wyższe             | <input type="checkbox"/> 56-65      | <input type="checkbox"/> Od 30 lat i więcej | <input type="checkbox"/> Emeryt/ka                     |
| <input type="checkbox"/> wyższe                      | <input type="checkbox"/> Powyżej 65 | <input type="checkbox"/> Od Urodzenia       | <input type="checkbox"/> Rencista/ka                   |
|  |                                     |   | <input type="checkbox"/> Inne.....                     |
| <b>Miejsce zamieszkania</b>                          | <input type="checkbox"/> Miasto     |   | <input type="checkbox"/> Wieś                          |
| <b>Miejscowość zamieszkania .....</b>                |                                     |   |  |
| <b>Gmina zamieszkania .....</b>                      |                                     |   |  |

PRZEWODNICZĄCY  
RADY POWIATU w JAŚLE

*Grzegorz Pers*